

Gmina Kamienica Polska

Strategia Rozwoju

Gminy Kamienica Polska

na lata 2016-2025: projekt

Projekt 12.08.2016 r.

przygotowana przez

 REMEDIS SA

ul. Petera Mansfelda 4
60-855 Poznań
tel. +48 61 665 78 00
fax +48 61 665 78 09
remedis@remedis.eu

NIP: 781-179-27-48
REGON: 300464078
KRS: 0000270485
Kapitał zakładowy: 6.330.010,20 zł

1.	WSTĘP	7
1.1.	PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA STRATEGII GMINY KAMIENICA POLSKA	8
1.2.	METODYKA PRAC NAD STRATEGIĄ	9
1.3.	MIEJSCE DOKUMENTU WŚRÓD DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH	11
1.4.	STRATEGIA ROZWOJU GMINY KAMIENICA POLSKA NA LATA 2001-2015	13
2.	DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO GOSPODARCZEJ GMINY KAMIENICA POLSKA – ANALIZA JAKOŚCI ŻYCIA	17
2.1	PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO	18
2.1.1.	RYS HISTORYCZNY.....	18
2.1.2.	POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA I SIEĆ OSADNICZA.....	20
2.1.3.	ZASOBY NATURALNE I WARUNKI PRZYRODNICZE GMINY.....	22
2.1.4.	WALORY KULTUROWE GMINY	26
2.2.	SFERA SPOŁECZNA.....	32
2.2.1.	DEMOGRAFIA	32
2.2.2.	RYNEK PRACY.....	38
2.2.2.1	BEZROBOCIE	38
2.2.3.	UCZESTNICTWO W KULTURZE.....	40
2.2.4.	MIESZKALNICTWO	41
2.3.	SFERA GOSPODARCZA.....	41
2.3.1.	ROLNICTWO.....	41
2.3.2.	PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ	43
2.4.	INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	46
2.4.1.	KOMUNIKACJA.....	46
2.4.2.	INFRASTRUKTURA WODNO-KANALIZACYJNA	46
2.4.2.1	SIEĆ WODOCIĄGOWA	46
2.4.2.2	SIEĆ KANALIZACYJNA.....	47
2.4.3.	GOSPODARKA ODPADAMI	47

2.4.4.	INFRASTRUKTURA ELEKTROENERGETYCZNA I GAZOWA	48
2.4.4.1	SIEĆ ELEKTROENERGETYCZNA.....	48
2.4.4.2	SIEĆ GAZOWA.....	49
2.4.5.	INFRASTRUKTURA TELEKOMUNIKACYJNA	50
2.5.	INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA	50
2.5.1.	EDUKACJA.....	50
2.5.2.	KULTURA I SPORT	52
2.5.3.	OCHRONA ZDROWIA I OPIEKA SPOŁECZNA	56
2.5.3.1	OCHRONA ZDROWIA	56
2.5.3.2	POMOC SPOŁECZNA.....	56
2.5.4.	BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	57
2.6.	MOŻLIWOŚCI INWESTYCYJNE GMINY	59
3.	ANALIZA STRATEGICZNA GMINY KAMIENICA POLSKA	61
3.1.	BILANS STRATEGICZNY GMINY KAMIENICA POLSKA.....	62
3.1.1.	BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE ROZWOJU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	62
3.1.2.	BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE STANU ŚRODOWISKA	63
3.1.3.	BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE ROZWOJU GOSPODARCZEGO.....	65
3.2.	ANALIZA POTENCJAŁU ROZWOJOWEGO GMINY KAMIENICA POLSKA.....	66
3.2.1.	POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE ROZWOJU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ... ..	67
3.2.2.	POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE STANU ŚRODOWISKA	68
3.2.3.	POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE ROZWOJU GOSPODARCZEGO.....	69
4.	WYBÓR STRATEGII GMINY KAMIENICA POLSKA.....	71
4.1.	ZASADY ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY KAMIENICA POLSKA	72
4.2.	ANALIZA SWOT/TOWS GMINY KAMIENICA POLSKA.....	73
4.2.1.	KONSULTACJE SPOŁECZNE	73
4.2.2.	ANALIZA SWOT GMINY KAMIENICA POLSKA NA PODSTAWIE PRZEPROWADZONYCH KONSULTACJI SPOŁECZNYCH.....	74

4.2.3.	ANALIZA SWOT GMINY KAMIENICA POLSKA (ILOŚCIOWA)	76
4.3.	WIZJA ROZWOJU GMINY KAMIENICA POLSKA.....	81
5.	CELE STRATEGICZNE I PROGRAMY OPERACYJNE GMINY KAMIENICA POLSKA.....	82
5.1.	PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI WYKORZYSTUJĄCEJ POTENCJAŁ EKOLOGICZNY GMINY”	83
5.2.	PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „DOSKONALENIE STANU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I SPOŁECZNEJ”	88
5.3.	PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE”	93
6.	STRATEGIA KAMIENICA POLSKA A INNE DOKUMENTY STRATEGICZNE	97
6.1.	STRATEGIA EUROPA 2020	98
6.2.	STRATEGIA ROZWOJU KRAJU 2020	98
6.3.	DŁUGOOKRESOWA STRATEGIA ROZWOJU KRAJU „POLSKA 2030. TRZECIA FALA NOWOCZESNOŚCI	99
6.4.	RAPORT POLSKA 2030. WYZWANIA ROZWOJOWE	100
6.5.	KONCEPCJA PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA KRAJU 2030	100
6.6.	KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2010-2020: REGIONY, MIASTA, OBSZARY WIEJSKIE	101
6.7.	STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO „ŚLĄSKIE 2020+”	102
6.8.	ŚLĄSKI REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY NA LATA 2014-2020 WRPO 2014+	102
6.9.	PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO „PLAN 2020+”	103
6.10.	STRATEGIA ROZWOJU POWIATU CZĘSTOCHOWSKIEGO NA LATA 2016-2020.....	103
7.	WDRAŻANIE STRATEGII.....	105
7.1.	METODY ZARZĄDZANIA I MONITOROWANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY KAMIENICA POLSKA NA LATA 2016-2025.....	106
7.2.	SPOSOBY INICJOWANIA WSPÓŁPRACY MIĘDZY SEKTOREM PUBLICZNYM, PRYWATNYM I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI.....	107
7.3.	PUBLIC RELATIONS STRATEGII GMINY KAMIENICA POLSKA	108

8.	ZAŁĄCZNIKI	109
	SPIS TABEL I RYSUNKÓW	117
	SPIS WYKRESÓW	120

Projekt 12.08.2016 r.

Projekt 12.08.2016 r.

1. WSTĘP

1.1. PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA STRATEGII GMINY KAMIENICA POLSKA

Strategia Gminy Kamienica Polska opierać się będzie na szeregu konkretnych celów, których osiągnięcie będzie prowadziło do wymaganego efektu. Cele te łącznie będą składać się na uzupełniający się plan rozwoju Gminy. Na przyszłość niebagatelny wpływ ma szczegółowe planowanie oraz przestrzeganie i realizowanie wytycznych zaprezentowanych w niniejszym dokumencie. Jasne cele, które są efektem pracy wielu zaangażowanych ludzi pozwalają na jak najdoskonalszą realizację założeń. Tworzenie strategii, wdrażanie z dokładnym określeniem warunków, na jakich mają się odbywać poszczególne zadania oraz zaangażowanie ludzi do tworzenia wspólnego dobra sprawi, że Gmina stanie się jeszcze lepszym środowiskiem dla jej mieszkańców.

Każda z gmin jest inna. Strategia, z uwagi na swoją specyfikę, przygotowywana jest ze szczególną starannością, uwypuklając największe regionalne wartości wyróżniające daną gminę spośród innych. Uniwersalny model strategii nie jest dobrym rozwiązaniem dla niedużego obszaru, w którym dynamika zmian jest bardzo widoczna.

W związku z powyższym dobra strategia powinna zawierać następujące cechy:

- **unikalność** - musi być specyficzna dla danego środowiska,
- **rzetelność** - musi być oparta o opinię społeczną, aby miała realne wsparcie; jednocześnie powinna być też „wbudowana” w otoczenie (krajowe i unijne),
- **użyteczność** - musi przetwarzać dalekosiężne cele w konkretne zadania wykonywane w ramach kolejnych budżetów,
- **aktualność** - musi być okresowo weryfikowana.

Istotnym pytaniem, na które trzeba sobie odpowiedzieć tworząc strategię jest zawsze, jaki przyjąć horyzont czasowy? W niniejszej strategii postanowiono przyjąć perspektywę do roku 2025.

Najważniejszym pytaniem pozostaje zatem:

W jakim miejscu chcemy być za dziesięć lat?

Dlaczego warto posiadać strategię rozwoju? Strategia jest dokumentem nakreślającym główne cele i kierunki przyszłego rozwoju Gminy, uwzględniającym potrzeby społeczności lokalnej. Strategia winna być realizowana poprzez przygotowanie nowych i modyfikowanie już prowadzonych działań na terenie Gminy. Działania te porządkuje się w programy odpowiadające celom strategicznym.

1.2. METODYKA PRAC NAD STRATEGIĄ

Przy tworzeniu niniejszego dokumentu postanowiono posłużyć się metodą partycypacyjno-ekspercką. W części partycypacyjnej postanowiono poprosić o udział w pracach mieszkańców skupionych w już istniejących organizacjach i zrzeszeniach (lista zaproszonych organizacji znajduje się w załączniku 4). Ważną rolę odegrali radni Gminy. Wykorzystano wiedzę i doświadczenie pracowników Urzędu Gminy w Kamienicy Polskiej. Głównym autorem wskazań kierunków rozwoju są zatem mieszkańcy. Rola ekspercka, pełniona przez firmę Remedis SA polegała na moderowaniu spotkań, porządkowaniu zadań i celów wskazanych przez uczestników procesu, uzupełnienie tychże, na zintegrowanej analizie sytuacji Gminy, porównaniu uzyskanej w ten sposób strategii do innych, obowiązujących dokumentów (własnych Gminy, sąsiadów, innych dokumentów powiatowych, wojewódzkich, krajowych i unijnych) dotyczących Gminy Kamienica Polska.

Po wstępnym przygotowaniu strategii dokument był poddany konsultacjom społecznym, tak, aby finalnie przygotowana strategia była szeroko akceptowaną wizją rozwoju Gminy.

Tworząc zamierzenia strategii kierowano się następującymi przesłankami:

- władze lokalne chcą pełnić rolę aktywnego inspiratora i koordynatora działań w Gminie,
- współpraca różnych środowisk lokalnych może przynieść wiele dodatkowych korzyści niemożliwych do osiągnięcia indywidualnie,
- Gmina chce być otwarta na kontakty zewnętrzne widząc w nich źródło rozwoju i innowacji,
- poprawa jakości życia mieszkańców całej Gminy związana jest z poprawą sytuacji gospodarczej.

Prace nad strategią składały się z następujących elementów:

- I. Określenie stanu aktualnego:

Diagnoza obejmuje przegląd najważniejszych elementów struktury społeczno-gospodarczej Gminy. Szczególny nacisk położono na omówienie następujących zagadnień:

- sytuacji demograficznej i społecznej,
 - stanu infrastruktury technicznej, w szczególności spraw infrastruktury telekomunikacyjnej, energetycznej i gazowniczej, kanalizacji, gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, infrastruktury drogowej,
 - stanu infrastruktury społecznej, w szczególności bazy materialnej oświaty i wychowania, zagadnień pomocy społecznej, służby zdrowia, kultury oraz sportu i rekreacji,
 - sytuacji gospodarczej,
 - problematyki przestrzennej i mieszkaniowej.
- II. Określenie potencjału rozwojowego.
 - III. Zagregowana analiza możliwości rozwoju Gminy Kamienica Polska.
 - IV. Wizja Rozwoju.
 - V. Określenie Programów Strategii Gminy.
 - VI. Koordynacja strategii z innymi dokumentami strategicznymi.
 - VII. Określenie zasad monitorowania i aktualizacji strategii.
 - VIII. Przygotowanie i przedłożenie Radzie Gminy projektu Strategii.

W oparciu o powyższą metodę wyznaczone zostały kierunki rozwoju Gminy. Przygotowana Strategia Rozwoju Gminy Kamienica Polska obejmuje perspektywę do roku 2025. Na poziomie szczegółowym zadanie to przejęte jest przez dokumenty operacyjne.

Oprócz wiedzy i doświadczenia zespołu pracującego nad tworzeniem strategii kierowano się zasadą wykorzystania dotychczasowych prac i propozycji zgłaszanych w Gminie. Innymi źródłami informacji były dokumenty strategiczne jednostek nadrzędnych:

- I. Strategia Europa 2020.
- II. Strategia Rozwoju Kraju 2020.
- III. Raport „Polska 2030. Wyzwania Rozwojowe”.
- IV. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.
- V. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie.
- VI. Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”.

- VII. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego „Plan 2020+”.
- VIII. Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020.
- IX. Strategia Rozwoju Powiatu Częstochowskiego na lata 2016-2020.

oraz dokumenty Gminy Kamienica Polska:

- I. Program Ochrony Środowiska Gminy Kamienica Polska.
- II. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kamienica Polska na lata 2014-2020.
- III. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kamienica Polska.
- IV. Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe Gminy Kamienica Polska.

Korzystano ze stron internetowych podmiotów mieszczących się na terenie Gminy i danych statystycznych. Podczas spotkań związanych z pracą nad strategią zbierano informacje od przedstawicieli różnych środowisk Gminy, które następnie wykorzystano podczas przygotowywania niniejszego opracowania.

Dokument wykonany jest w zgodzie z Ustawą z 6 grudnia 2006 roku o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712 ze zm.) oraz z Ustawą z 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594 ze zm.).

1.3. MIEJSCE DOKUMENTU WŚRÓD DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH

Schematycznie miejsce Strategii pośród innych podstawowych dokumentów dotyczących rozwoju jest następujące:

„Strategia Rozwoju Gminy Kamienica Polska na lata 2016-2025” jest centralnym dokumentem strategicznym Gminy. Jednak nie funkcjonuje samodzielnie. Immanentnymi składnikami strategii są strategie branżowe – np. „Strategia rozwiązywania problemów społecznych” czy też plany zagospodarowania przestrzennego.

Podstawowym dokumentem operacyjnym, służącym realizacji strategii jest obowiązująca wieloletnia prognoza finansowa (WPF), uchwalana przez Radę Gminy. WPF pozwala na śledzenie postępów w realizacji strategii.

Ze względu na naturalną potrzebę tworzenia dokumentów o charakterze strategicznym dla różnych obszarów aktywności przyjęto zasadę otwartości niniejszego dokumentu. Zmiany, uzupełnienia i modyfikacje polegać będą mogły zarówno na poprawianiu wprost dokumentu bazowego, jak i na dołączaniu innych dokumentów, jako uzupełnień strategii.

Ogólnie dokumenty dotyczące rozwoju strategicznego Gminy podzielić można na dwa obszary:

Dokumenty kierunkowe:

STRATEGIA – dokument nadrzędny względem innych aktów prawa miejscowego,

POLITYKI BRANŻOWE – opisy działań kierunkowych i zasad postępowania, szczegółowe dla poszczególnych branż (np. Plan Zagospodarowania Przestrzennego).

Dokumenty realizacyjne:

PLANY/PROGRAMY – zespoły projektów i zadań w określonej branży; mogą zawierać montaż finansowy,

PROJEKTY – zespoły powiązanych zadań realizowanych na podstawie harmonogramów, ze wskazanymi źródłami finansowania i wskaźnikami osiągnięcia celów,

ZADANIA – podstawowe jednostki realizacyjne, wskazujące: przedmiot zadania, osoby odpowiedzialne za wykonanie i osoby nadzorujące, termin rozpoczęcia i zakończenia realizacji zadania, sposoby realizacji, kwoty środków finansowych przeznaczonych na zadanie, sposób odbioru poprawności wykonania zadania, wskaźniki oceny osiągnięcia celów.

Dodatkowo należy zwrócić uwagę, że oprócz dokumentów wewnętrznych – stworzonych wewnątrz jednostki samorządowej (lub dla niej obligatoryjnych, mimo innego pochodzenia) – istnieć mogą inne, zewnętrzne dokumenty dotyczące strategii, które JST chce akceptować, mimo iż nie są obowiązujące od strony formalnej.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KAMIENICA POLSKA MA CHARAKTER OTWARTY

1.4. STRATEGIA ROZWOJU GMINY KAMIENICA POLSKA NA LATA 2001-2015

Strategia rozwoju Gminy jest częścią planu rozwoju gospodarczego. Określa on nie tylko politykę rozwoju gospodarczego, ale omawia także kwestie kulturalne, środowiskowe lokalnej społeczności oraz ogólną tematykę społeczną. Strategia zawiera wizję i metody pozwalające na jej realizację. Obrazuje możliwości rozwojowe Gminy na przyszłość, nakreśla ramy procesów decyzyjnych i cele jakie lokalna społeczność pragnie osiągnąć. Proces planowania strategicznego pozwala w sposób zaangażować obywateli w proces podejmowania decyzji. Przyjmując strategię społeczność wypracowuje porozumienie odnośnie zasadniczych celów i kierunków rozwoju, zobowiązując jednocześnie lokalne władze do stworzenia odpowiedniej struktury organizacyjnej Gminy i zarządzania finansami w sposób nakierowany na realizację tych celów.

Poprzednia Strategia Gminy Kamienica Polska przygotowana była w 2001 roku. Polska

znajdowała się w zupełnie innej rzeczywistości, byliśmy przed akcesją do Unii Europejskiej, krótko po zmianie ustroju gospodarczego kraju. W 1999 roku wprowadzono cztery istotne reformy systemowe:

- reformę oświatową,
- reformę emerytalną,
- reformę administracji,
- reformę służby zdrowia.

W 1999 roku brakowało koherentnych dokumentów strategicznych wyższego szczebla, były one *in statu nascendi*.

Strategia z 2001 roku roztoczyła przed samorządem następujące cele strategiczne i kierunki rozwoju:

I. Poprawa jakości środowiska przyrodniczego.

- Poprawa jakości wód powierzchniowych poprzez szybkie ukończenie budowy systemu kanalizacji sanitarnej,
- Rewitalizacja i rekultywacja terenów zdegradowanych; zalesianie terenów nieprzydatnych dla rolnictwa,
- Dbanie o sprawne funkcjonowanie systemu melioracyjnego oraz prawidłowe odwodnienie terenów rolnych i zurbanizowanych,
- Ochrona ciągów ekologicznych związanych z kompleksami leśnymi, dolinami rzek i kompleksami gleb organicznych.

II. Unowocześnienie systemu komunikacyjnego.

- Działania mające na celu modernizację DK-1; budowa skrzyżowań i bezpiecznych wjazdów,
- Budowa dróg alternatywnych do dróg o największym natężeniu ruchu,
- Remonty i modernizacje dróg, budowa nowych odcinków dróg uzupełniających istniejącą sieć drogową,
- Wspieranie budowy centrów logistycznych.

III. Umożliwienie rozwoju gospodarczego Gminy.

- Aktywizacja terenów położonych wzdłuż DK-1:

- Tworzenie infrastruktury rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw oraz rzemiosła,
- Przygotowanie terenów inwestycyjnych dla rozbudowy centrum logistycznego, lokalizacji baz, składów, miejsc obsługi podróżnych,
- Wspieranie wielofunkcyjnego rozwoju poszczególnych miejscowości:
 - Rozwój różnego rodzaju działalności gospodarczej,
 - Wspieranie modernizacji gospodarstw rolnych i promowanie różnorodności w produkcji rolnej,
 - Rozbudowa infrastruktury rekreacyjnej, wspieranie rozwoju agroturystyki.

IV. Wzrost wykształcenia mieszkańców.

- Podniesienie jakości kształcenia w szkołach, budowanie systemu przygotowania młodzieży do funkcjonowania w społeczeństwie informatycznym i ukierunkowanie programów edukacyjnych na rzecz integracji z Unią Europejską,
- Wprowadzenie systemu przekwalifikowań zawodowych/kształcenia ustawicznego – ułatwiających dostosowanie się do zmian na rynku pracy.

V. Zapewnienie dogodnych warunków zamieszkania i wypoczynku.

- Stworzenie centrum rekreacyjnego Gminy, poprzez zagospodarowanie terenów przy Kamieniczce i Gminnym Ośrodku Kultury, Sportu i Rekreacji,
- Zagospodarowanie terenów leśnych i utworzenie systemu ścieżek rowerowych,
- Wspieranie budownictwa mieszkaniowego, w tym rezydencjalnego, poprzez modernizację i budowę infrastruktury technicznej oraz wyznaczenie nowych, atrakcyjnych terenów dla zabudowy.

Oceń należy, że Gmina Kamienica Polska podążając za wytyczonymi celami zbliżyła się do ich osiągnięcia. Strategia przygotowana w 2001 roku imponuje swoim dalekowzrocznym spojrzeniem i adekwatnością do sytuacji i potrzeb Gminy Kamienica Polska. Co więcej, wiele elementów do dziś może stanowić wyzwanie i inspirację do dalszego rozwoju Gminy. Wiele pomysłów, mimo swej trafności, nie mogło być zrealizowane choćby ze względu na istotne ograniczenia formalne i finansowe.

W szerokim znaczeniu można powiedzieć, że aktualna strategia jest kontynuacją poprzedniej, choć ze znacznie wyższym poziomem startu. Jest to całkiem logiczne, spójne z ideą ciągłego doskonalenia. Podczas tworzenia aktualnego dokumentu wykorzystano bogate doświadczenie

ostatnich kilkunastu lat, dostosowano go do wielu ograniczeń wynikających z rozbudowującego się prawodawstwa, tworzącego zarówno możliwości jak i nakazy i ograniczenia do których Gmina musi się dostosować. Warto wspomnieć, że jednym z istotniejszych czynników wpływających na kształt konkretnych działań jest akcesja do Unii Europejskiej i wynikające z tego faktu możliwości korzystania z funduszy przeznaczonych na redukcję różnic w rozwoju wewnątrzspółnotowym.

Projekt 12.08.2016 r.

**2. DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNO
GOSPODARCZEJ GMINY KAMIENICA POLSKA –
ANALIZA JAKOŚCI ŻYCIA**

Projekt 1298.2016 r.

2.1 PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO

2.1.1. RYS HISTORYCZNY¹

Historia Kamienicy Polskiej sięga aż do XV wieku. W dziele pt. „Regestrum Ecclesiae Cracoviencis” autorstwa Jana Długosza z lat 1470-1480 zawarta jest nazwa miejscowości:

„Fabrica ferri alias Kamyenycza, sub parochia de Koziegłowy sita...” co oznacza *„Kuznica inaczej Kamienica w parafii Koziegłowy znajdująca się...”*.

Kamienica Polska wywodzi się ze średniowiecznej kuźnicy należącej do parafii miejskiej w Koziegłowach, na północnym krańcu Księstwa Siewierskiego, która stała na terenach należących do potomków małopolskiego rycerza Krystyna Grunwalda. Pierwsza informacja o jej działalności pochodzi z 1439 roku. Kuźnica Kamienica zostaje sprzedana kapitule krakowskiej w 1518 roku i od tej pory znajduje się w Księstwie Siewierskim, którego granica biegnie wzdłuż lewego brzegu Warty, a następnie rzeką Kamienicą aż do Rudnika Małego. Księstwo istniało przez około 350 lat. Nazwa Kamienica jest stosowana już od drugiej połowy XV wieku, a od XVIII wieku została rozszerzona do dzisiejszej postaci: Kamienica Polska. W 1774 roku właścicielem wsi zostaje ekonom biskupich dóbr siewierskich Ignacy Wędrychowski. Wówczas w skład Kamienicy Polskiej wchodzi takie miejscowości, jak położone obok Romanów i Klepaczka. Córka Wędrychowskiego, Antonina Sadowska, sprzedaje w 1818 roku wieś kolonistom czeskim i niemieckim. Grupa osadników nabywa tę miejscowość ze wszystkimi bogactwami naturalnymi, m.in. z pokładami rudy żelaza. Pośród kolonistów największy odsetek stanowili tkacze z Gór Orlickich (Adlergebirge) w Sudetach Środkowych. Kamienica Polska w latach 20., 30. i 40. XIX wieku była liczącym się w Królestwie Polskim ośrodkiem produkcji tkackiej. W 1827r. wieś liczyła 590 mieszkańców a już w 1847 roku aż 1553. Na skutek przemian politycznych po trzecim rozbiórce oraz kampanii napoleońskiej dochodzi do reorganizacji orientacji geograficzno-administracyjnej z południowej (Siewierz - Kraków) na północną (Częstochowa - Kalisz). Istotnym elementem tych przemian jest włączenie wsi do powiatu wieluńskiego w ramach województwa kaliskiego. W 1825 r. Kamienica Polska wykluczona zostaje z parafii miejskiej w Koziegłowach i przyłączona do parafii Poczesna. Samodzielną parafią staje się dopiero od 1870 roku. Na terenie Kamienicy Polskiej eksploatowane były od średniowiecza pokłady rudy żelaza, jej intensywne wydobywanie trwa przez cały XIX wiek. W latach 70. XIX wieku zostaje

¹ Źródło: http://kamienicapolska.pl/o_gminie/historia.html

uruchomiona kopalnia przez przedsiębiorcę żydowskiego pochodzenia – Napoleona Ziss z Praszki. Od tego momentu do wsi napływają górnicy i robotnicy z różnych rejonów Królestwa Polskiego. Kolejną XIX-wieczną przemysłową inwestycją była fabryczka tektury i preszpanu uruchomiona przez Szwajcara Andreasa Heinricha Kleberga, przybyłego z Soczewki pod Warszawą. Zakład ulokowany był na terenie dawnego folwarku „Klepaczka”, w miejscu dawnej kuźnicy żelaza nad Wartą. Produkcja trwała nieprzerwanie do 1989 roku. Równie ważnym przedsięwzięciem na terenie Kamienicy Polskiej była budowa fabryczki włókienniczej, która dała zatrudnienie wielu mieszkańcom. Budynek istnieje do dziś. Z zachowanych dokumentów wynika, że oprócz rozwoju tkactwa, rozwijała się także oświata. Ludnością wiejską kierowały takie wartości, jak szacunek dla racjonalnej wiedzy czy chęć zdobycia jak najlepszego wykształcenia. Dlatego na początku XX w. Kamienica Polska ma już własną inteligencję: nauczycieli, lekarza, farmaceutę, inżynierów, prawników, oficerów. „Specyfiką XIX-wiecznej Kamienicy Polskiej była jej wieloetniczność. W szkole uczono po czesku i niemiecku. Cechowa dokumentacja tkacka aż do lat 70. XIX w. prowadzona była w języku niemieckim. Zachowane od 1838 r. księgi ludności poświadczają zróżnicowanie pod względem etnicznym i religijnym. Wśród kolonistów przeważali katolicy, byli jednak także ewangelicy i żydzi. O składzie etnicznym świadczą nazwiska (występujące także wśród dzisiejszych mieszkańców wsi): Bielobradek, Cianciara, Czerny, Dojwa, Ficenes, Hładzik, Holeczek, Krachulec, Krzechki, Marsik, Mraz, Nowotny, Szmidla, Walenta, Sajdel, Zaic- zdradzające czeskie „korzenie” - oraz Fiedler, Geisler, Hartman, Hazler, Herman, Jung, Klar, Najnigier, Najgebauer, Szulc, Tajber, Wagner - właściwe antroponomii niemieckiej.” (źródło: na podstawie pracy Andrzeja Kuśnierczyka, „Więzi kulturowe w osadzie polietnicznej w świetle źródeł pisanych na przykładzie Kamienicy Polskiej”).

Podczas II wojny światowej Niemcy zmienili nazwę miejscowości na Hochsteinau. Stała się ona siedzibą okręgu urzędowego (niem. Amtsbezirk) w powiecie Blachownia w rejencji opolskiej w prowincji Śląsk (od stycznia 1941 roku w nowej prowincji Górny Śląsk) III Rzeszy. W latach 1954-1973 wieś była siedzibą gromady.

W 2009 roku ogłoszono konkurs na herb Gminy Kamienica Polska. Mimo rozstrzygnięcia i wybrania właściwego projektu, do dziś, z powodu przeszkód formalnych, Gmina oficjalnie własnego herbu nie posiada.

2.1.2. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA I SIEĆ OSADNICZA

Gmina wiejska Kamienica Polska położona jest na w dorzeczu Warty, w województwie śląskim, w południowej części powiatu częstochowskiego (do 1998 roku w województwie częstochowskim). Gmina graniczy od wschodu z gminą Olsztyn i gminą Poraj (powiat myszkowski), od północy z gminą Poczesna, od zachodu z gminą Starcza, a od południa z gminą Koziegłowy (powiat myszkowski) i gminą Woźniki (powiat lubliniecki).

Rysunek 1 Gmina Kamienica Polska na mapie powiatu częstochowskiego (źródło: www.osp.org.pl)

Gmina zajmuje powierzchnię 46 km² (4.645 ha) co stanowi 3,02% powierzchni powiatu i 0,37% powierzchni województwa. W 2014 roku zamieszkała była przez 5.652 osoby (4,16% ludności powiatu i 0,12 ludności województwa). Siedzibą władz Gminy jest miejscowość Kamienica Polska.

Rysunek 2 Odległość [km] Kamienicy Polskiej od niektórych, większych miejscowości

Sieć osadniczą Gminy Kamienica Polska tworzy 9 miejscowości położonych na obszarze 6 sołectw. Przedstawia je poniższa tabela.

Tabela 1 SIEĆ OSADNICZA W GMINIE KAMIENICA POLSKA (stan na 31.12.2015 r.)

LP.	SOŁECTWO	LICZBA MIESZKAŃCÓW	% OGÓŁU GMINY
	Gmina Kamienica Polska	5.652	100%
1	Sołectwo Kamienica Polska	1.832	32,41%
	• <i>Kamienica Polska</i>	1.494	26,43%
	• <i>Podlesie</i>	28	0,50%
	• <i>Romanów</i>	310	5,48%
2	Sołectwo Osiny	795	14,07%
3	Sołectwo Rudnik Wielki	982	17,37%
4	Sołectwo Wanaty	686	12,14%
5	Sołectwo Zawada	776	13,73%
	• <i>Zawada</i>	653	11,55%
	• <i>Kolonia Klepaczka</i>	123	2,18%
6	Sołectwo Zawisna	581	10,28%

Źródło: Urząd Gminy Kamienica Polska

Wanaty to niewielka miejscowość ze statusem sołectwa o powierzchni 3,63 km², położona w północnej części Gminy. Od strony południowej graniczy z Zawadą, od zachodniej z Zawisną, natomiast od strony wschodniej z Kolonią Borek i Osinami. **Zawisna** leży w zachodniej części Gminy a jej powierzchnia to 4,25 km². Od strony północnej graniczy z wsią Bargły (Gmina Poczesna), od południowej z Zawadą a na wschód z Wanatami. **Rudnik Wielki** jest drugim sołectwem co do wielkości w Gminie Kamienica Polska o powierzchni 11,21 km². Leży w zachodniej części Gminy, granicząc od północy z Własną i Klepaczką, od zachodu z gminą Starcza a od południa z Rudnikiem Małym. Powierzchnia Osin wynosi 7,92 km². Powierzchnia **Osin** wynosi 7,92 km². Leżą we wschodniej części Gminy. Sołectwo to od północy graniczy z Zawodziem i Kolonią Borek, od wschodu z gminą Dębowiec i Poraj, a na południu z Jastrzębiem. Sołectwo **Zawada** o powierzchni o 4,73 km² położone jest w zachodniej części Gminy. Sąsiaduje bezpośrednio z: Wanatami, Zawisną i Rudnikiem Wielkim. Do sołectwa Zawada przynależy przysiółek Kolonia Klepaczka. Sama miejscowość **Kamienica Polska** znajduje się w centralnej części Gminy Kamienica Polska i stanowi siedzibę władz administracyjnych. Jest największym z sołectw o powierzchni 14,69 km², obejmującym swoim zasięgiem dodatkowo Podlesie i Romanów.

2.1.3. ZASOBY NATURALNE I WARUNKI PRZYRODNICZE GMINY

Według podziału fizyczno-geograficznego opracowanego przez Jerzego Kondrackiego² Gmina Kamienica Polska leży w obrębie, podprowincji *Wyżyna Śląsko-Krakowska*, w makroregionie *Wyżyna Woźnicko-Wieluńska* na pograniczu dwóch mezoregionów Obniżenia Górnej Warty (północna i środkowa część Gminy) i Progu Herbskiego. Region Obniżenia Górnej Warty jest obfitym zalesionym obniżeniem, wypreparowanym w rudonośnych iłach środkowojurajskich o znacznej podatności na wietrzenie. Powierzchnia podłoża regionu pokryta jest piaskami i glinami czwartorzędowymi. Występują tu pagóry morenowe oraz wały piaszczyste i żwirowe. Część Gminy położona w mezoregionie Progu Herbskiego ma kształt wąskiego, podłużnego pasma o orientacji północny-zachód południowy-wschód.

Pod względem geologicznym Gmina Kamienica Polska leży w centralnej części Monokliny Śląsko-Krakowskiej. Charakteryzuje się ona monoklinalnie ułożonymi warstwami triasu i jury, które zapadają się pod niewielkim kątem w kierunku północno-wschodnim pod kredowe osady Niecki Nidziańskiej. Podłoże zbudowane zostało przez utwory triasu dolnego wykształcone w postaci wapieni z wkładkami margli i utwory triasu górnego. Na utworach triasu zalegają osady jury dolnej o średniej miąższości 113,5 m, wykształcone w postaci zlepieńców, piaskowców i mułowców. Osady czwartorzędowe pokrywają przeważającą część Gminy, z plejstocenu pochodzą piaski i żwiry akumulacji lodowcowej, jedynie w okolicach Wanat występują nieliczne piaski wydymowe. W holocenie wykształcone zostały osady akumulacji rzecznej – mady, piaski rzeczne i torfy³.

GLEBY

Na obszarze Gminy występują gleby utworzone z utworów czwartorzędowych (piasków, glin, torfów, mułów) oraz powstałe ze skał jurajskich (iły, piaski). Występuje tu znaczna zmienność typologiczna gleb. Przeważają gleby pseudobielicowe i brunatne zajmujące około 45% powierzchni użytków rolnych. W obniżeniach terenu i przy ciekach powierzchniowych występują czarne ziemie, natomiast w dolinach cieków oraz wilgotnych obniżeniach terenu występują gleby organogeniczne: torfowe, mułowo-torfowe oraz mady.

W rejonie Rudnika Wielkiego i Rudnika Małego występują gleby utworzone z piasków. Zaliczane są do gleb słabych i najslabszych V i VI klasy bonitacyjnej i kompleksu żyniego

² Kondracki J. 2013: Geografia regionalna Polski. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa

³ Źródło: Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe Gminy Kamienica Polska

słabego i żytznego najslabszego. Gleby wytworzone z piasków gliniastych zaliczane są do gruntów średniej jakości IVa, IVb i V klasy bonitacyjnej i kompleksu żytznego dobrego oraz kompleksu żytznego słabego. Gleby wytworzone z glin występują w Gminie w dużych kompleksach i wykazują cechy gleb średniej jakości, fragmentarycznie gleb średnio dobrych. Zaliczone zostały do klasy bonitacyjnej IVa, miejscami do IIIb i tworzą kompleks zbożowo pastewny mocny oraz pszenno dobry. W okolicy Kamienicy Polskiej znaczne obszary tworzą gleby wytworzone z łąk. Znaczna ich część znajduje się pod pastwiskami lub skłania do zmiany na trwałe użytki zielone. Są one zaliczane do gruntów ornych średniej jakości, klasy bonitacyjnej IVa, IVb i kompleksu zbożowo pastewnego mocnego. W dolinie Warty i Kamieniczki oraz w obniżeniach terenu występują niewielkimi płatami czarne ziemie. Z uwagi na wysoki poziom wód gruntowych znajdują się wyłącznie w użytkowaniu łąkowo-pastwiskowym. Zaliczono je do IV i V klasy bonitacyjnej i kompleksów: użytki zielone słabe i zbożowo pastewny słaby. W dolinie Warty, Kamieniczki i innych mniejszych cieków występują również mady wykształcone z namulów piaszczystych i pylastych (mady lekkie), gleby organogeniczne reprezentowane przez gleby torfowe i mułowo-torfowe⁴.

Tabela 2 POWIERZCHNIA GEODEZYJNA GRUNTÓW W GMINIE KAMIENICA POLSKA

UŻYTKI ROLNE	POWIERZCHNIA [ha]
Obszar Gminy	4.645
Użytki rolne razem	2.165
• grunty orne	1.379
• sady	6
• łąki trwałe	463
• pastwiska trwałe	218
• pozostałe	99
Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem	2.071
• w tym lasy	2.057
Grunty pod wodami	17
Grunty zabudowane i zurbanizowane razem	335
Nieużytki	57

Źródło: Bank Danych Lokalnych

SUROWCE NATURALNE⁵

Na terenie Gminy Kamienica Polska występują następujące grupy surowcowe:

- surowce krzemionkowo-okruchowe:
 - piaski i piaskowce żelaziste (jura środkowa),

⁴ Źródło: Program Ochrony Środowiska Gminy Kamienica Polska

⁵ Źródło: Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe Gminy Kamienica Polska, Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kamienica Polska

- piaski i żwiry akumulacji lodowcowej,
- piaski wydmowe,
- surowce ilaste – gliny zwałowe,
- rudy żelaza – sydereyty ilaste,
- surowce energetyczne – torf.

Na terenie Gminy występują znaczne pokłady piasków formierskich w miejscowości Zawisna. Dla potrzeb eksploatacji tego złoża ustanowione są tereny górnicze (dla złoża Zawisna – pola A i B oraz dla złoża Zawisna II). Dodatkowo występują niewielkie złoża piasków akumulacji lodowcowej (lokalne, okresowo czynne wyrobiska w rejonie Wanat) i wydmowe (nieczynne wyrobisko w rejonie Osin) oraz glina zwałowa (nieczynna odkrywka w Kamienicy Polskiej).

WODY

Gmina Kamienica Polska położona jest w obrębie dorzecza Odry – zlewnia Warty. Odcinek rzeki Warty przepływa przez północno-wschodnią część Gminy i tworzy wraz z dopływami, w tym największym – rzeką Kamieniczką, sieć hydrograficzną Gminy.

Warta wytworzyła w Gminie system teras, z których najrozleglejsza powierzchniowo jest terasa nadzalewowa wyższa z ostatniego zlodowacenia, obecnie częściowo zalesiona. Jej wysokość waha się od 3 do 8 metrów ponad średni stan wody w rzece. Dno doliny Warty jest miejscami zabagnione i podmokłe.

Kamieniczka płynie środkiem obszaru Gminy i posiada charakter rzeki przełomowej. Jest to przełom przez próg środkowo-jurajski. Lokalne koryto Kamieniczki jest mocno wcięte w dno terasy zalewowej, miejscami dolina tworzy wyraźną krawędź z wysoczyzną.

Ponadto do obu rzek dopływa szereg bezimiennych rzeczek i potoków oraz rowów i kanałów odwadniających.

Gmina położona jest w granicach dwóch Głównych Zbiorników Wód Podziemnych: środkowotriasowy (GZWP Lubliniec–Myszków) i środkowojurajskiego (GZWP Częstochowa Zachodnia, w granicy strefy podwyższonej ochrony wód podziemnych). Zasoby wód są wystarczające dla zaopatrzenia w wodę mieszkańców Gminy; woda pitna jest zaliczana do klasy Ib – tj. wód dobrej jakości⁶.

⁶ Źródło: Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe Gminy Kamienica Polska, Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kamienica Polska

PRZYRODA

Lasy w Gminie zajmują powierzchnię 2.057 ha (44% powierzchni Gminy). Charakteryzują się znaczną różnorodnością typów siedliskowych. W Gminie dominują lasy na siedliskach wilgotnych, przede wszystkim bór wilgotny, bór mieszany wilgotny i ols. Mniejszą powierzchnię zajmują lasy typu siedliskowego bór świeży. Wśród występujących drzewostanów dominującym gatunkiem jest sosna, zajmująca aż 87% powierzchni zalesionej. Niewielkie powierzchnie zajmują brzoza, dąb, świerk, buk i modrzew. Lasy tworzą głównie zbiorowiska zastępcze – monokultury sosnowe, rzadko spotykane są zbiorowiska naturalne. Lasy z terenu Gminy należą do Nadleśnictwa Złoty Potok obręb Olsztyn.

Użytki rolne zajmują 46% powierzchni Gminy, a wśród nich przeważają grunty orne (64%), łąki (21%) i pastwiska (10%). We florze tych siedlisk obok panujących pospolitych gatunków traw występuje wiele gatunków turzyc i sitów. W dolinie Warty i Kamieniczki występują żyzne podmokłe łąki obfitujące miejscami ziołoroślą. Fragmentarycznie w dolinach występują również siedliska roślin wodnych i bagiennych.

Istotny udział w powierzchni Gminy mają tereny przekształcone w wyniku działalności górniczej zajmowane przede wszystkim przez zbiorowiska łąkowe i murawowe (murawy kserotermiczne na zboczach hałd i warpii, podsuszone zbiorowiska z udziałem śmiałka darniowego, fragmenty wilgotnych łąk w obniżeniach terenu, torfowiska niskie w większych zagłębieniach bezodpływowych).

Siedem stanowisk gatunków roślin chronionych zinwentaryzowano na terenie Gminy:

- objęte ochroną całkowitą:
 - goryczka wąskolistna,
 - mieczyk dachówkowaty,
 - storczyk plamisty,
 - listera jajowata,
- objęte ochroną częściową:
 - kruszyna pospolita,
 - kalina koralowa,
 - konwalia majowa.

Jeden dąb szypułkowy został uznany za pomnik przyrody. Znajduje się on przy drodze z Osin, a jego obwód sięga 340 cm. Również inne drzewa mogą pretendować do miana pomników

przyrody. Należy tu wymienić przede wszystkim trzy lipy drobnolistne *Tilia cordata*, jeden wiąz szypułkowy *Ulmus laevis* i dwa dęby szypułkowe *Quercus rober*. Cennym przyrodniczo obszarem o charakterze antropogenicznym jest torfowisko niskie zwane "bagnem". Znajduje się ono w Osinach i powstało na obszarze niecki osiadania, w wyniku działalności górniczej. Jest to obiekt o powierzchni 5 ha w pełni zasługujący na uznanie za użytek ekologiczny. Ten ekosystem pełni niezwykle ważną funkcję ekologiczną, zarówno w utrzymaniu równowagi w bilansie wodnym tego terenu, jak również jako ostoja flory torfowiskowej i związanej z nią fauny, przede wszystkim płazów, ptaków, a także bezkręgowców.

Do obszarów objętych ochroną (lub wskazanych do objęcia ochroną) zlokalizowanych na obszarze Gminy zalicza się:

- teren położony w granicy otuliny Parku Krajobrazowego „Orlich Gniazd”,
- teren położony w granicach występowania złóż kopalin o zasobach udokumentowanych i zarejestrowanych,
- pomniki przyrody,
- lasy ochronne, uszkodzone przez przemysł,
- granica Głównych Zbiorników Wód Podziemnych – obszaru proponowanego do objęcia wysoką ochroną.

Północno-wschodnią część Gminy obejmującą kompleks leśny zajmuje obszar chronionego krajobrazu – otulina Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd.

Bogactwo siedlisk powoduje, że na obszarze Gminy bytuje około 112 gatunków ptaków. Z ssaków najczęściej występuje kret, ryjówka aksamitna, ryjówka malutka, rzęsorek rzeczek, nietoperz nocek duży i mroczek późny, zając, wiewiórka, chomik, polnik bury, polnik zwyczajny, mysz domowa, badyłarka, mysz polna, lis, dzik i sarna⁷.

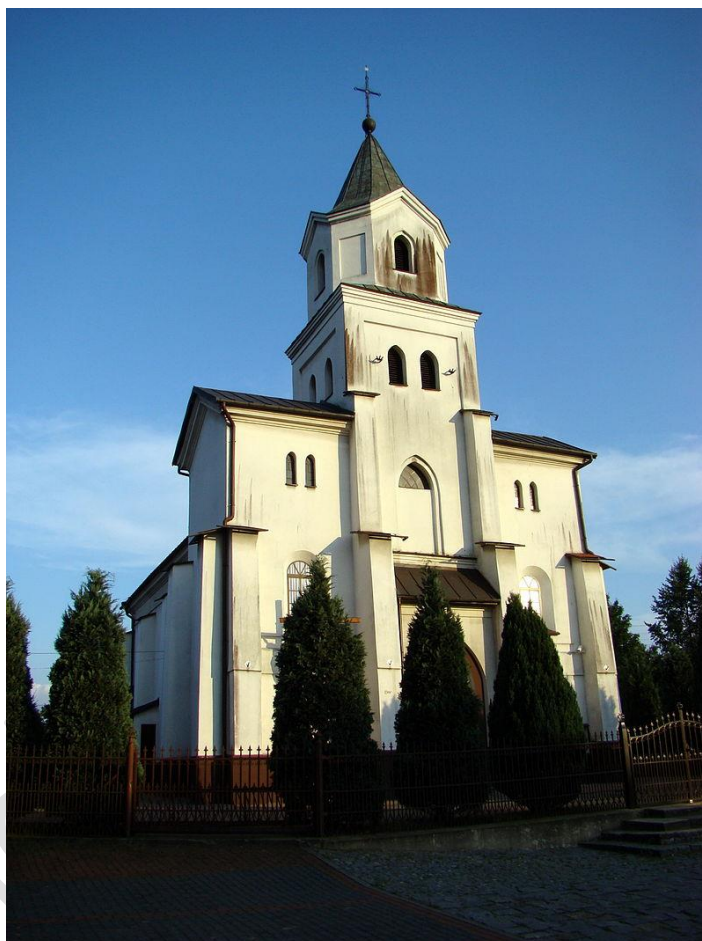
2.1.4. WALORY KULTUROWE GMINY

Atrakcyjność Gminy wynika z wyjątkowego położenia i zróżnicowania przyrodniczego oraz z dużej wartości jej walorów krajoznawczych i kulturowych. Mimo braku obiektów wpisanych do rejestru zabytków archeologicznych, nieruchomych i ruchomych województwa śląskiego w Gminie jest wiele miejsc i obiektów wartych odwiedzenia. Historia Kamienicy Polskiej sięga

⁷ Źródło: Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe Gminy Kamienica Polska, Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kamienica Polska, Program Ochrony Środowiska Gminy Kamienica Polska

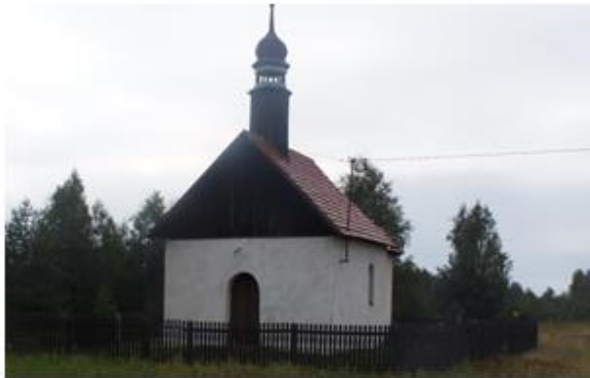
aż do XV wieku. Po średniowiecznej kuźnicy nie ma śladu, jednak na terenie Gminy znajdują się liczne zabytkowe obiekty, w murach których tkwi jeszcze historyczna przeszłość.

- **Kościół pod wezwaniem Świętego Michała Archanioła w Kamienicy Polskiej** – jego historia sięga XIX wieku. Budowę rozpoczęto po roku 1868, natomiast księgi parafialne prowadzone są już w 1870 roku. W kościele znajdują się zabytkowe organy oraz piękne stacje drogi krzyżowej,

Rysunek 3 Kościół w Kamienicy Polskiej (źródło: <https://pl.wikipedia.org>)

- **Murowane Kaplice** pod wezwaniem Świętego Jana Napomucena w Romanowie i Rudniku Wielkim. Obydwie zostały wzniesione na przełomie XIX i XX wieku. Legenda głosi, że kaplica w Romanowie stoi na grobie powstańca z 1863 roku. Usytuowanie kapliczki ma związek z istniejącą tu przeprawą wodną na Kamieniczce, która od średniowiecza dzieliła dwa organizmy terytorialne i państwowe,

Rysunek 4 Murowane kaplice w Gminie Kamienica Polska (źródło: <http://kamienicapolska.pl>)

- **Cmentarze:**

- rzymsko-katolicki, w Kamienicy Polskiej wytyczony został wraz z utworzeniem parafii w 1869r.. Pierwsze pochówki pochodzą już z 1870r. Znajdują się na nim kamienne nagrobki z końca XIX i początku XX wieku, zbiorowa mogiła mieszkańców wsi Kamienicy Polskiej i Rudniku Wielkiego zamordowanych 16.12.1939 roku w lasku w Jaskrowie, mogiła poległych Żołnierzy Armii Krajowej oraz grób Nieznanego Żołnierza. Warto zaznaczyć, iż stanowi on nekropolię prawie wszystkich rodzin zamieszkujących tę miejscowość,
- Na terenie Gminy zachowały się jeszcze **drewniane domy**, które posiadają charakter budowli małomiasteczkowych lub dawnych przedmieść. Zbudowali je osadnicy z monarchii austro-węgierskiej. Do budowy budynków, zarówno mieszkalnych jak i gospodarczych, wykorzystywano drewno i kamień łamany. Najstarszy dom zachowany w Kamienicy Polskiej zbudowano w 1864 roku, drugi w połowie XIX wieku. Z grupy budownictwa ludowego w Kamienicy Polskiej przetrwał budynek dawnej drewnianej karczmy z połowy XIX wieku, który przebudowano,

Rysunek 5 Drewniane domy w Gminie Kamienica Polska (źródło: <http://kamienicapolska.pl>)

- Kamienica zwana do dzisiaj **domem Bielobradków** zaprojektowana przez znakomitego architekta Brunona Paprockiego. Tego samego, który w późniejszych latach wznioś

wiele budowli w stolicy Peru-Limie. Sam budynek rodzina Bielobradków odkupiła od rodziny Ficensów a aptekę uruchomił tam Andrzej Bielobradek (1866-1962), skończywszy farmację w Moskwie,

- **Stara remiza (na Szwamberku)** – Określenie to przyłgnęło do budynku strażackiego na Szwamberku z chwilą, gdy w latach 60-ych powstała nowa remiza strażacka, z wieżą wyciągową i imponującą salą widowiskową. Wnętrza zdobione malunkami Marii Giedrykowej, nad sceną stylizowany hełm strażacki, toporki i okalający wszystko wieniec z liści dębu. W owej remizie odbywały się wszystkie uroczystości, wystawiał tu swe sztuki teatr amatorski, występowały zawodowe zespoły teatralne, wyświetlano filmy, odbywały się zabawy taneczne. Obecnie budynek starej remizy zaadoptowano dla potrzeb Straży Gminnej. Szwamberk natomiast to część wsi w zakolu Kamieniczki. Pochodzenie nazwy jest niejasne. Koloniści zastali tu zwały szlaki, którą wywożono do hut w Zawierciu i Częstochowie. Nazwali je Schwammberg, od niemieckiego wyrazu oznaczającego gąbkę, którą porowate kawałki szlaki miały przypominać. Inne domysły co do nazwy pochodzą z tzw. ludowej etymologii, zgodnie z którą "Schwammberg" to "pływająca górka". Istotnie, w czasie wiosennych roztopów Kamieniczka tworzyła tu rozlewisko wokół domów na górcze,
- **Pomniki:**
 - Pomnik w Kamienicy Polskiej wybudowany ku czci poległych i pomordowanych przez hitlerowców mieszkańców wsi, którzy stracili życie w latach 1939-1945. Został ufundowany przez społeczeństwo Gminy oraz zakłady pracy. Odświeżenie pomnika nastąpiło 27 lipca 1958 roku,
 - Obelisk znajdujący się przed budynkiem Urzędu Gminy w Kamienicy Polskiej, ku czci pomordowanych mieszkańców wsi w 1939 roku. Niemcy rozstrzelali 7 mieszkańców Kamienicy Polskiej oraz spalili kilkanaście zabudowań mieszkalnych i gospodarczych. Była to akcja represyjno-odwetowa za śmierć dwóch żołnierzy Wehrmachtu. Dla upamiętnienia tych tragicznych wydarzeń z inicjatywy koła ZBOWiD w Kamienicy Polskiej ufundowano obelisk. Odświeżenie obelisku miało miejsce 9 września 1984 roku,
 - mogiła wybudowana została na cmentarzu parafialnym w Kamienicy Polskiej, ku czci Bojowników Ruchu Podziemnego z terenu Kamienicy Polskiej i Rudnika Wielkiego, którzy w dniu 16 grudnia 1939 roku na mocy wyroku Hitlerowskiego

Sądu Wojennego zostali rozstrzelani w lasu w Jaskrowie. Obiekt powstał w 1945 roku,

- Mogiła poległych Żołnierzy Armii Krajowej zlokalizowana jest na cmentarzu parafialnym w Kamienicy Polskiej,
- Grób Nieznanego Żołnierza: „Żołnierz Nieznany” zlokalizowany jest na cmentarzu parafialnym w Kamienicy Polskiej,
- Grób Nieznanego Żołnierza Września 1939 roku zlokalizowany jest na cmentarzu parafialnym w Wanatach,
- Obelisk ku czci pomordowanych mieszkańców Zawady dnia 02.09.1939 roku. Zlokalizowany jest przy Remizie OSP w Zawadzie. Odślonięcie obelisku miało miejsce w 1989 roku. Obiekt wybudowali w czynie społecznym mieszkańcy Zawady.

Zabytki czy pomniki Kamienicy Polskiej to nie jedyne obiekty warte zwiedzania. Na obszarze Gminy dominuje naturalny krajobraz, który urozmaicają przyległe zadrzewienia, łąki i kompleksy roślinne. Rolę korytarza ekologicznego pełni rzeka Kamieniczka ze swoją doliną i licznymi niewielkimi dopływami. Środowisko naturalne wzbogacają miejsca, które ukrywają nutkę ciekawej historii. Poniżej przedstawione są lokalizacje i szlaki, które będąc w Kamienicy Polskiej naprawdę warto zobaczyć:

- W Gminie wytyczono ścieżkę rowerową „W cieniu 500 letnich dębów”. Szlak rowerowy biegnie wzdłuż całej szerokości Gminy w osi wschód-zachód, od Rudnika Wielkiego do Osin wraz z dwoma rozgałęzieniami, na północ od Rudnika Wielkiego do Kolonii Klepaczki oraz w kierunku południowym, od Kamienicy Polskiej do Jastrzębia. Obejmuje wszystkie sołectwa i miejscowości Gminy wraz ze znajdującymi się w nich historycznymi miejscami i obiektami turystycznymi. Długość szlaku wynosi 38 kilometrów. Głównym celem wytyczenia ścieżki rowerowej było udostępnienie wartości przyrodniczych oraz kształtowanie zachowań proekologicznych i ochrona walorów przyrodniczych Gminy. O przebiegu szlaku rowerowego i samej nazwie „W cieniu 500 letnich dębów” zdecydowało położenie kilku pomników przyrody, już zarejestrowanych i projektowanych,
- W 1941 roku niemieckie władze okupacyjne mające swą siedzibę w dawnym domu Merynów zarządziły budowę ośrodka rekreacyjno-sportowego. Na wyburzonej posesji Walentków oraz na łąkach nad Kamieniczką, rękami zmuszanych do pracy "na

szarwark" mieszkańców wsi, z materiałów zabieranych po domach, powstał duży basen kąpielowy, boisko oraz stylowy drewniany budynek, służący kontuzjowanym żołnierzom Wehrmachtu. Urządzono trawiaste skarpy, żwirowe alejki, posadzono drzewa i kwiaty. Po wojnie ośrodek nad basenem, zwany przez Kamieniczian Betlejemką, stał się własnością Gminy. Tętnił życiem, stanowił centrum życia kulturalnego, sportowego i towarzyskiego. Znajdowała się tu świetlica Spółdzielni Tkaczy i Dziewiarzy, biblioteka, kawiarenka. Młodzież brała lekcje gry na akordeonie, a w latach 70-ych działała kapela prowadzona przez Tadeusza Sędziwego oraz młodzieżowy zespół muzyczny Judith's Dream.

Obiekt po renowacji i rozbudowie stał się Gminnym Ośrodkiem Kultury, Sportu i Rekreacji i siedzibą zespołu folklorystycznego "Kamienica". W miejscu starej niecki basenu wybudowano dwa nowe baseny: duży o wymiarach 15x25m (1,45-1,80m głębokości), posiadający wyznaczone miejsca do skoków, oraz mały basen o wymiarach 8x15m (0,20-0,85m głębokości) dla dzieci ze zjeżdżalnią. Dopełnieniem przebudowy obiektu stała się budowa sceny, tarasu i szatni. Basen działa w sezonie letnim i jest dostępny zarówno dla mieszkańców, jak i gości,

- Czarka czyli lewy dopływ Warty, czerpiący swe zasoby ze strug leśnych i mokradł w rejonie Domońska, uchodzący do Warty w pobliżu tzw. Pustkowie Kowackiego. Ta niewielka rzeczka stanowiła po rozbiorach granicę Prus Południowych i Nowego Śląska, po 1809 roku dzieliła departament kaliski od krakowskiego, wyznaczała granicę między powiatem częstochowskim, a olkuskim, następnie zawierciańskim i myszkowskim. Oddzielała posiadłości wsi Jastrzębie od majątku Kamienica Polska, należącego w drugiej połowie XVIII w. do Ignacego Wędrychowskiego, a następnie małżonków Sadowskich. Nad Czarką usytuowane były kopalnie rudy żelaza "Józef", "Piotr I-IV", nieco dalej "Wiesława" i "Aleksander". Była niegdyś Czarka czystą, bystrą rzeczką, tworzącą na wiosnę rozlewiska. Miały tu swe siedliska czajki, a w wodach żyły dorodne szczupaki. Po melioracji przeprowadzonej w latach 60-ych XX w. jest to zaledwie strumyk,
- Góra Kapuścińskiego i Góra Romanowska to dwa spore wzniesienia, moreny czołowe, pozostałości po zlodowaceniach. Zawierają ogromne masy żwiru. Góra Kapuścińskiego była pozbawiona drzew. zbierano na niej macierzankę i rozchodnik na święcone wianki. Wypasano bydło. Było to miejsce palenia sobótek i spotkań młodzieży. W czasie wojny znajdował się tu punkt obserwacyjny. Góra Romanowska dawała się we znaki

rowerzystom i furmanom. Na starej sośnie umieszczono kapliczkę. Po drugiej stronie na skarpie stał dom Szpondów. Przez lata eksploatowano tu żwir. Na miejscu żwirowni stoi dziś budynek urzędu Gminy oraz budynek przedszkola. Na Romanowskiej Górze w lesie zbudowano budynek liceum, a później budynek szkoły podstawowej⁸.

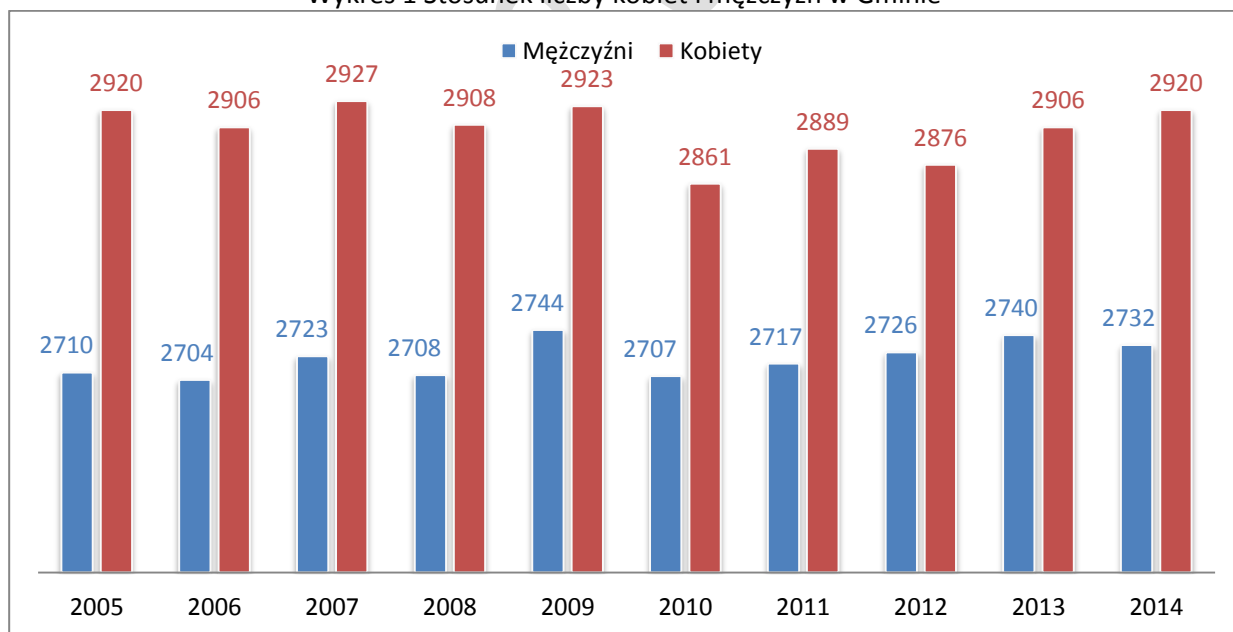
- W latach 2009-2014 wybudowano nowoczesną gminną halę sportową, w której odbywają się liczne zajęcia sportowe oraz mecze piłki halowej, a także organizowanych jest tu wiele imprez kulturalnych i akademii.

2.2. SFERA SPOŁECZNA

2.2.1. DEMOGRAFIA

W 2014 roku Gminę zamieszkiwały (wg. GUS) 5.652 osoby, w tym 2.732 mężczyzn oraz 2.920 kobiet. Kobiety mają nieznaczną przewagę liczebną nad mężczyznami (51,66%). Należy więc stwierdzić, że podział wg. płci jest niezwykle równomierny, nie tylko w roku 2014 ale także na przestrzeni wielu lat.

Wykres 1 Stosunek liczby kobiet i mężczyzn w Gminie

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Szczegółowe dane przedstawia tabela 3.

⁸ Źródło: <http://kamienicapolska.pl/>

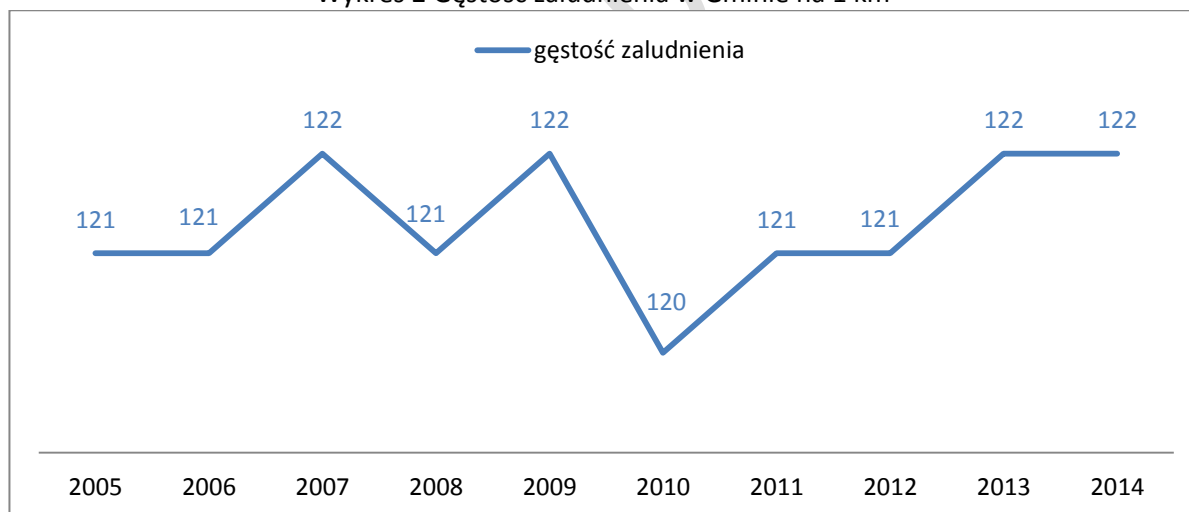
Tabela 3 LICZBA MIESZKAŃCÓW GMINY KAMIENICA POLSKA W LATACH 2005-2014

STRUKTURA WG PŁCI	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ogółem	5.630	5.610	5.650	5.616	5.667	5.568	5.606	5.602	5.646	5.652
Mężczyźni	2.710	2.704	2.723	2.708	2.744	2.707	2.717	2.726	2.740	2.732
Mężczyźni [%]	48,13	48,19	48,19	48,21	48,42	48,62	48,47	48,66	48,54	48,34
Kobiety	2.920	2.906	2.927	2.908	2.923	2.861	2.889	2.876	2.906	2.920
Kobiety [%]	51,87	51,81	51,81	51,79	51,58	51,38	51,53	51,34	51,46	51,66

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W Gminie Kamienica Polska można zauważyć, że w ostatnich 5 latach liczba ludności systematycznie rosła. W porównaniu do roku 2010 stan ludności zwiększył się o 84 osoby.

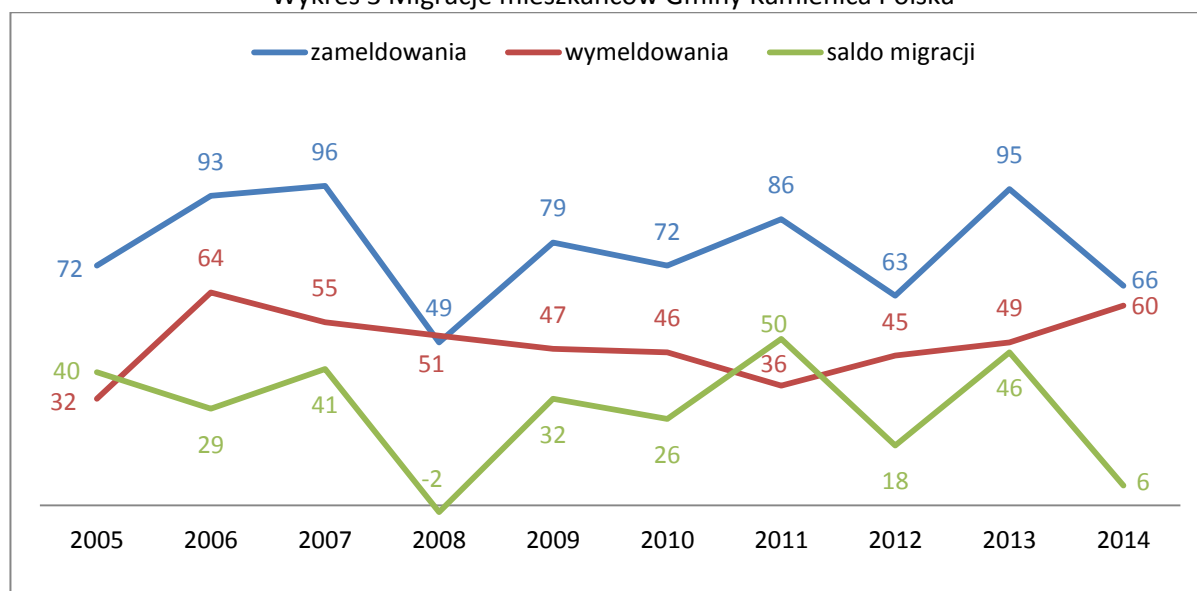
Gęstość zaludnienia w Gminie Kamienica Polska na przestrzeni ostatnich lat wykazuje niewielkie wahania. Jednak można stwierdzić, że pozostaje na stałym poziomie co prezentuje poniższy wykres. Według informacji z Banku Danych Lokalnych gęstość zaludnienia w Gminie w 2014 roku wynosiła 122 osoby na kilometr kwadratowy.

Wykres 2 Gęstość zaludnienia w Gminie na 1 km²

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Na wykresie 3 doskonale widać, że z wyjątkiem roku 2008, utrzymuje się w Gminie nadwyżka zameldowań w stosunku do liczby wymeldowań. W ostatnich dziesięciu latach saldo migracji tylko raz przyjęło ujemne wartości. W 2014 roku było dodatnie i wynosiło 6.

Wykres 3 Migracje mieszkańców Gminy Kamienica Polska

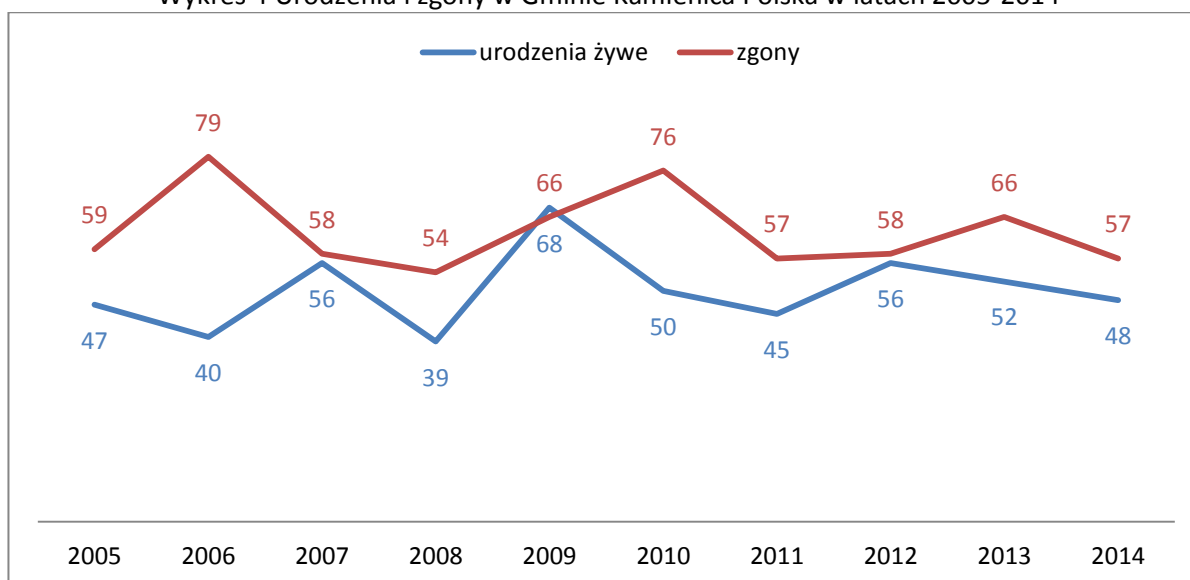
Źródło: Bank Danych Lokalnych

Prezentowane dane niestety nie oddają całego rozmiaru zjawiska, ponieważ dotyczą wyłącznie osób, które zgłosiły się do urzędu i dopełniły formalności związanych z procedurą – najpierw – wymeldowania się z dotychczasowego miejsca pobytu, a później – zameldowania w nowym. Stąd to zjawisko jest trudne do oszacowania.

Według Banku Danych Lokalnych w 2014 roku 22 osoby wymeldowały się z Gminy do miast (prawdopodobnie pobliska Częstochowa). Taki stan rzeczy spowodowany może być dobrym połączeniem komunikacyjnym i bliskością dużych ośrodków miejskich, będących miejscem zatrudnienia i nauki mieszkańców. Jednakże odpływ ludności nastąpił przede wszystkim do innych miejscowości wiejskich (38 osób). W roku 2014 za granicę nie wymeldowała się ani jedna osoba. W tym samym czasie w przeciwnym kierunku podążyły tylko 2 osoby. Jeśli chodzi o zameldowania to w 2014 roku 41 osób zameldowało się z miast z 23 z innych miejscowości wiejskich.

Struktura ludności według wieku jest bardzo nierównomierna z uwagi na kolejne niższe i wyższe demograficzne. W ostatnich latach można zauważyć, że liczba zgonów i urodzeń utrzymuje się na bardzo podobnym poziomie. Odnotowana liczba urodzeń żywych na terenie Gminy w roku 2014 to 48, natomiast zgonów zanotowano 57.

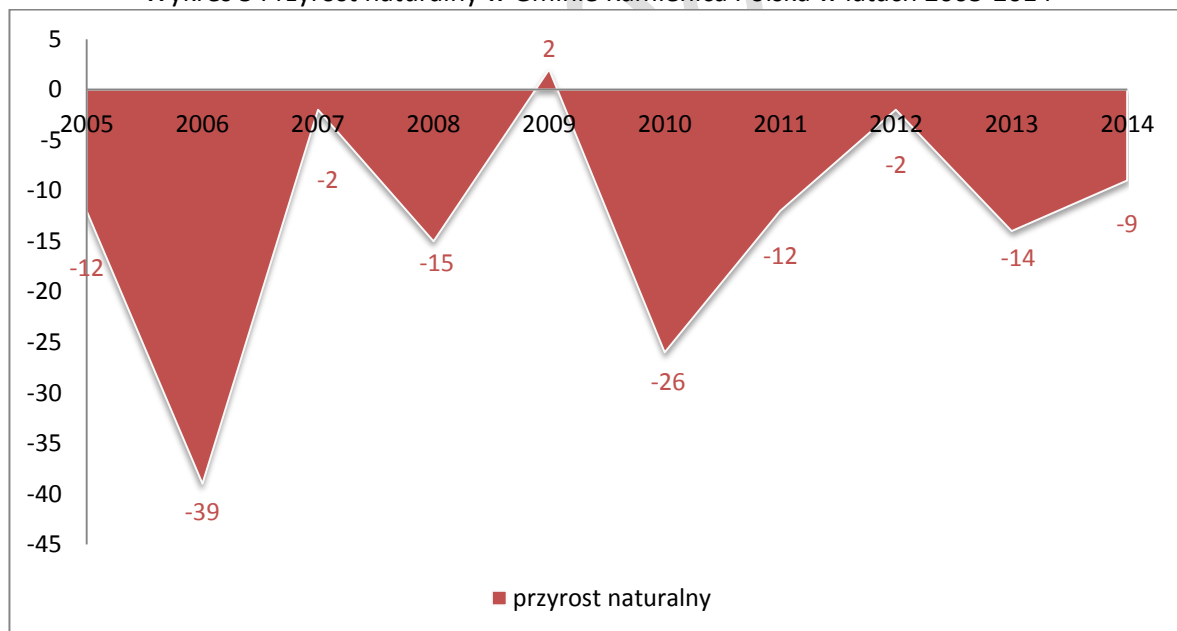
Wykres 4 Urodzenia i zgony w Gminie Kamienica Polska w latach 2005-2014

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Przyrost naturalny w Gminie Kamienica Polska na przestrzeni ostatnich 10 lat prezentuje poniższy wykres. Widać na nim, że tylko w 2009 roku był dodatni.

Wykres 5 Przyrost naturalny w Gminie Kamienica Polska w latach 2005-2014

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Przyrost naturalny w Gminie Kamienica Polska w 2014 roku był ujemny i wynosił -9. Podobnie sytuacja wyglądała w kraju (-1.307), województwie śląskim (-5.111) i w powiecie częstochowskim (-371).

Struktura wiekowa ludności Gmina Kamienica Polska prezentuje się w następujący sposób:

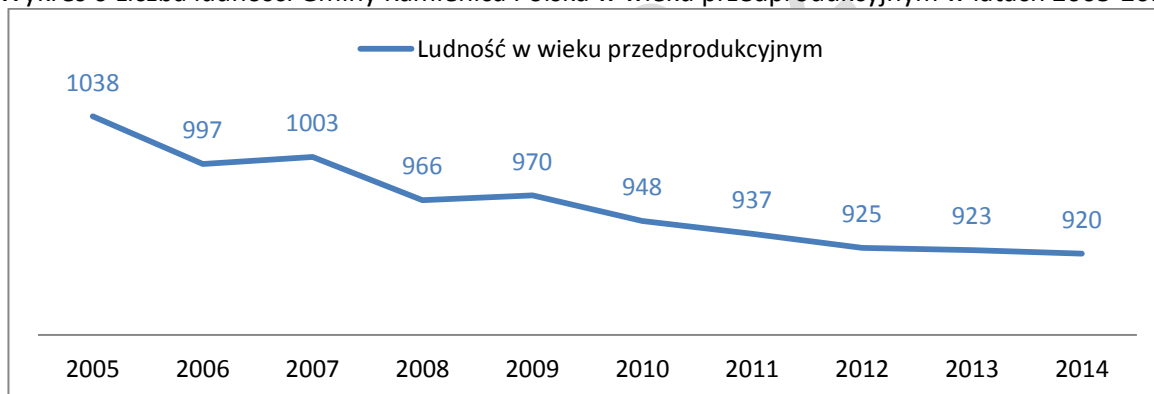
Tabela 4 LICZBA OSÓB W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM, PRODUKCYJNYM I POPRODUKCYJNYM

WIEK	OGÓŁEM		MĘŻCZYŹNI		KOBIECY	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Przedprodukcyjny	923	920	474	478	449	442
Produkcyjny	3.580	3.560	1.908	1.879	1.672	1.681
Poprodukcyjny	1.143	1.172	358	375	785	797

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W ostatnich dziesięciu latach liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym nieprzerwanie maleje, podobnie jak liczba ludności w wieku produkcyjnym. Z kolei liczba ludności w wieku poprodukcyjnym konsekwentnie wzrasta. Te informacje oraz fakt, że w przyszłości grupa osób w wieku poprodukcyjnym będzie licznie zasilana przez grono osób znajdujących się aktualnie w wieku produkcyjnym, świadczy o tym, że prognozy demograficzne dla Gminy Kamienica Polska wyglądają mało korzystnie. Jest to sytuacja identyczna z sytuacją kraju. Z pewnością powyższe tendencje będą wymagały przystosowania usług społecznych do potrzeb seniorów.

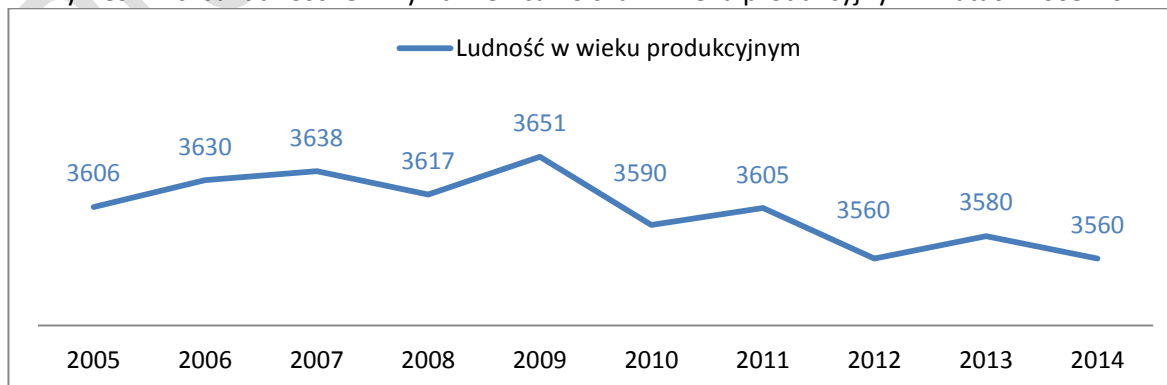
Wykres 6 Liczba ludności Gminy Kamienica Polska w wieku przedprodukcyjnym w latach 2005-2014

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym w latach 2005-2014 spadła o 118 osób czyli o ponad 11%.

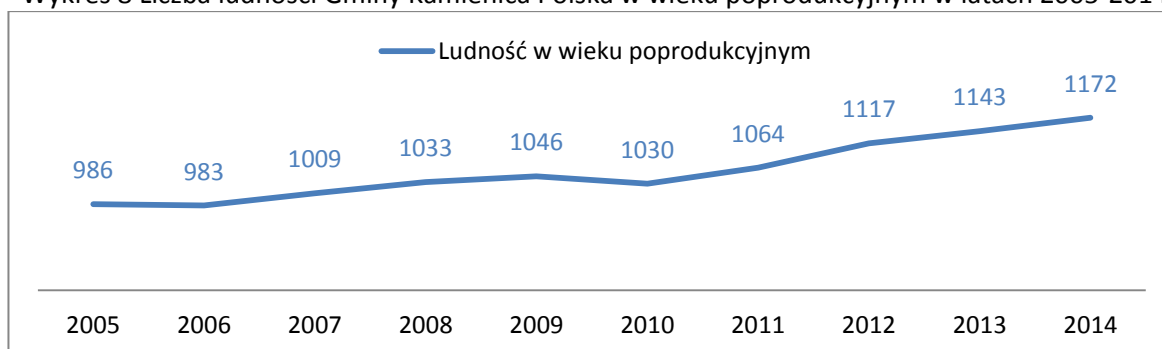
Wykres 7 Liczba ludności Gminy Kamienica Polska w wieku produkcyjnym w latach 2005-2014

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Liczba ludności w wieku produkcyjnym do roku 2009 wzrastała. Niestety od tego czasu następuje systematyczny spadek liczby mieszkańców w tej grupie wiekowej. W tym okresie grupa ta zmalała o 91 osób (ponad 2%).

Wykres 8 Liczba ludności Gminy Kamienica Polska w wieku poprodukcyjnym w latach 2005-2014

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Jak widać na powyższym wykresie liczba osób w wieku poprodukcyjnym, zgodnie z krajowymi tendencjami, systematycznie rośnie. W ciągu ostatnich 10 lat grupa ta zwiększyła się o 186 osób. Oznacza to przyrost o ponad 19%.

Wszystkie powyższe ustalenia stanowią przesłankę do działań o charakterze prorodzinnym oraz do inwestycji w infrastrukturę oraz usługi przeznaczone dla osób w starszym wieku. Jest to również zapowiedź rozwoju rynku produktów i usług skierowanych do osób starszych, jako docelowej grupy konsumenckiej. W przyszłości należy spodziewać się również skutków finansowych wynikających z prognozowanych zmian liczby ludności.

Porównanie Gminy na tle województwa, powiatu i sąsiednich gmin prezentuje poniższa tabela.

Tabela 5 GMINA KAMIENICA POLSKA NA TLE WOJEWÓDZTWA, POWIATU I SĄSIADUJĄCYCH Z NIĄ GMIN

JEDNOSTKA TERYTORIALNA	LICZBA MIESZKAŃCÓW	LUDNOŚĆ NA 1 km ²	SALDO MIGRACJI	PRZYRÓST NATURALNY
	2014	2014	2014	2014
Województwo śląskie	4.585.924	372	-7.164	-5.111
Powiat częstochowski	135.760	89	268	-371
Gmina Kamienica Polska	5.652	122	6	-9
Gmina Poczesna	12.782	213	-2	-6
Gmina Starcza	2.826	141	15	-10
Gmina Olsztyn	7.649	70	38	-14
Gmina Poraj	10.957	192	37	-55
Gmina Koziegłowy	14.394	90	80	-44
Gmina Woźniki	9.641	76	-34	-11

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Gmina Kamienica Polska w porównaniu z Gminami sąsiednimi jest zamieszkiwana przez stosunkową niewielką liczbę osób. Mniej mieszkańców posiada tylko Gmina Starcza.. Porównując saldo migracji można zauważyć, że tylko w Gminach Poczesna i Starcza jest ujemne. W Pozostałych przyjmuje wartości dodatni a najwyższe odnotowano w Gminie Koziegłowy (80). Przyrost naturalny w Gminie jest niestety na podobnym poziomie jak w Gminach z nią sąsiadujących. Najgorzej sytuacja przedstawia się w Gminie Poraj (-55) a najlepiej w Gminie Poczesna (-6).

2.2.2. RYNEK PRACY

2.2.2.1 BEZROBOCIE

Bezrobocie czyli zjawisko społeczne polegające na tym, że część ludzi zdolnych do pracy i deklarujących chęć jej podjęcia nie znajduje faktycznego zatrudnienia z różnych powodów stale towarzyszy gospodarce rynkowej. Na koniec grudnia 2015 roku w Gminie Kamienica Polska pozostawało zarejestrowanych 248 bezrobotnych. Wśród bezrobotnych większą liczebnie grupą były kobiety, których było 127. Należy dodać, że poziom bezrobocia odnotowany w statystykach instytucji rynku pracy może być różny od rzeczywistej liczby informującej o osobach pozostających bez pracy.

Tabela 6 CHARAKTERYSTYKA OSÓB BEZROBOTNYCH W GMINIE KAMIENICA POLSKA (stan na 31.12.2015 r.)

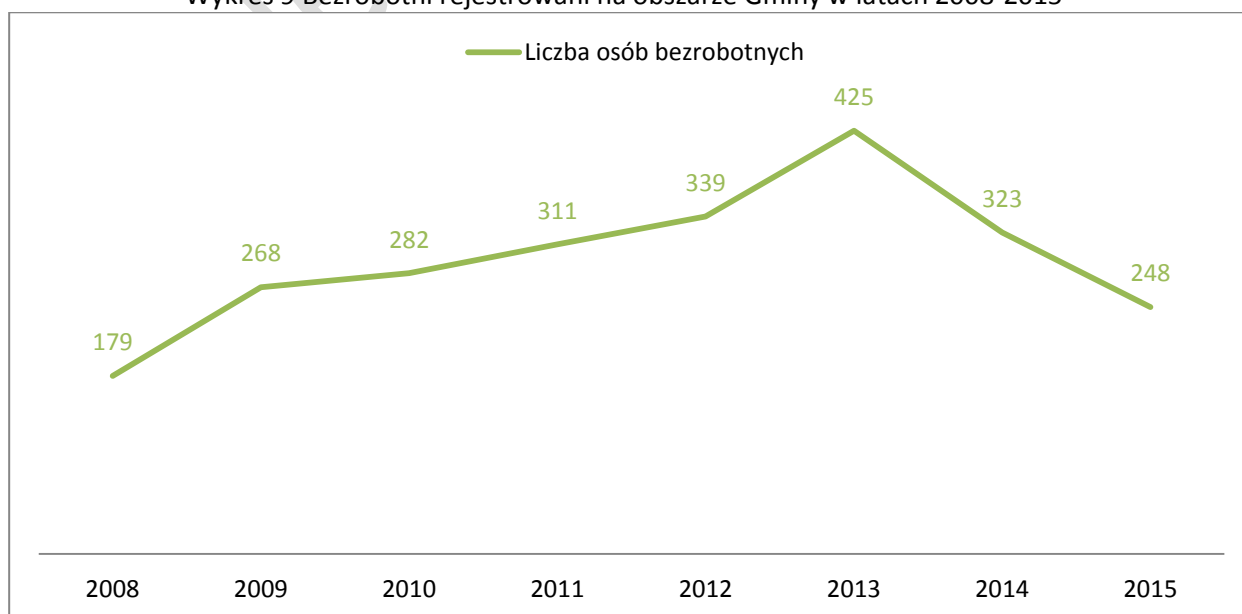
BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI W GMINIE KAMIENICA POLSKA NA DZIEŃ 31.12.2015 R.	LICZBA OSÓB	W TYM KOBIETY
RAZEM	248	127
Z PRAWEM DO ZASIŁKU	69	40
BEZ KWALIFIKACJI ZAWODOWYCH	74	39
BEZ DOŚWIADCZENIA ZAWODOWEGO	33	21
OSOBY DO 30 ROKU ŻYCIA	33	17
W TYM DO 25 ROKU ŻYCIA	14	7
DŁUGOTRWALE BEZROBOTNI	136	68
POWYŻEJ 50 ROKU ŻYCIA	85	38
NIEPEŁNOSPRAWNI	15	6
KORZYSTAJĄCE ZE ŚWIADCZEŃ Z POMOCY SPOŁECZNEJ	4	2
POSIADAJĄCE CO NAJMNIJ JEDNO DZIECKO DO 6 ROKU ŻYCIA	27	21
CUDZOZIEMCY	1	0
OSOBY W OKRESIE DO 12 MIESIĘCY OD DNIA UKOŃCZENIA NAUKI	5	3

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Częstochowie

Rok 2015 przyniósł poprawę sytuacji zarówno na krajowym, wojewódzkim, jak i lokalnym rynku pracy. Z analizy danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że zapoczątkowany jesienią 2008 roku trend wzrostowy bezrobocia rejestrowanego zakończył się w roku 2013. Natomiast w dwóch ostatnich latach widoczny był już trend malejący. Stopa bezrobocia w kraju spadła z 13,4% (2013) do 9,8% (XII.2015), w województwie śląskim z 11,3% (2013) do 8,2% (XII.2015), a w powiecie częstochowskim z 21,3% (2013) do 14,7% (XII.2015). Powyższa tendencja jest potwierdzeniem ogólnej poprawy koniunktury w Polsce, tj. wzrostu liczby pracujących, wzrostu PKB, a także efektem wprowadzonych zmian w zakresie aktywnej polityki rynku pracy. Ożywienie gospodarcze sprzyjało wzrostowi konsumpcji, a dobra pogoda jesienią – pracom budowlanym oraz drogowym. Przyczyną spadku bezrobocia były również czynniki demograficzne. Na rynek pracy weszły roczniki niżu demograficznego. Znalazło to odzwierciedlenie w rejestrowanym bezrobociu osób do 25 roku życia w powiecie częstochowskim. Na rynku pracy duże znaczenie mają kwalifikacje zawodowe i wykształcenie przyszłych pracowników. Umiejętności zawodowe oraz czynniki osobowościowe są głównym kryterium stosowanym przy rekrutacji. Na terenie Gminy Kamienica Polska największy odsetek osób bezrobotnych w latach 2010-2015 stanowili mieszkańcy posiadający wykształcenie zasadnicze zawodowe, gimnazjalne i niższe oraz policealne i średnie zawodowe. Najmniejszy odsetek osób bezrobotnych stanowili mieszkańcy posiadający wykształcenie wyższe oraz średnie ogólnokształcące.

Wykres 8 pokazuje, że liczba osób bezrobotnych w ostatnim czasie systematycznie maleje

Wykres 9 Bezrobotni rejestrowani na obszarze Gminy w latach 2008-2015

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Stopa bezrobocia w powiecie częstochowskim w latach 2012-2015, w stosunku do stopy bezrobocia rejestrowanej w kraju i w województwie była wyraźnie wyższa i mimo, że w przeciągu ostatnich 4 lat spadła o prawie 6% to i tak jest wyższa o ponad 6% od stopy wojewódzkiej. Należy jednak zwrócić uwagę na to, że tendencja spadkowa jest stała i stabilna, co pozytywnie rokuje. Na 31 grudnia 2015 roku stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie częstochowskim wynosiła 14,7%.

Tabela 7 STOPA BEZROBOCIA W POWIECIE, WOJEWÓDZTWIE I KRAJU W LATACH 2012-2014

ROK	STOPA BEZROBOCIA W POWIECIE CZĘSTOCHOWSKIM	STOPA BEZROBOCIA W WOJEWÓDZTWIE ŚLĄSKIM	STOPA BEZROBOCIA W POLSCE
2015	14,7%	8,2%	9,8%
2014	18,0%	9,6%	11,5%
2013	21,3%	11,3%	13,4%
2012	20,5%	11,1%	13,4%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, Powiatowy Urząd Pracy w Częstochowie

2.2.3. UCZESTNICTWO W KULTURZE

Poniżej przedstawiony jest plan ważniejszych imprez kulturalnych i sportowych organizowanych na terenie Gminy Kamienica Polska.

Tabela 8 PLAN WAŻNIEJSZYCH IMPREZ KULTURALNYCH I SPORTOWYCH W GMINIE KAMIENICA POLSKA

PLAN WAŻNIEJSZYCH IMPREZ KULTURALNYCH I SPORTOWYCH	
STYCZEŃ	<ul style="list-style-type: none"> • Cykliczne Spotkanie w Muzeum.
LUTY	<ul style="list-style-type: none"> • Zajęcia zimowe GOKSiR, • Turniej Tenisa Stołowego, • Cykliczne Spotkanie w Muzeum.
MARZEC	<ul style="list-style-type: none"> • Turniej Brydża Sportowego, • Konkurs „Najpiękniejsza pisanka”, • Cykliczne Spotkanie w Muzeum.
KWIECIEŃ	<ul style="list-style-type: none"> • Wycieczka do Archiwum Państwowego, • Cykliczne Spotkanie w Muzeum.
MAJ	<ul style="list-style-type: none"> • Noc Muzeów, • Wycieczka „Poznajemy Częstochowę”, • Cykliczne Spotkanie w Muzeum.
CZERWIEC	<ul style="list-style-type: none"> • Dzień Dziecka, • Cykliczne Spotkanie w Muzeum.
LIPIEC	<ul style="list-style-type: none"> • Otwarcie sezonu kąpielowego – basen.
SIERPIEŃ	<ul style="list-style-type: none"> • Zajęcia letnie w GOKSiR.
WRZESIEŃ	<ul style="list-style-type: none"> • Pożegnanie Lata na Sportowo, • Cykliczne Spotkanie w Muzeum.
PAŹDZIERNIK	<ul style="list-style-type: none"> • Cykliczne Spotkanie w Muzeum.
LISTOPAD	<ul style="list-style-type: none"> • Andrzejki, • Cykliczne Spotkanie w Muzeum

2.2.4. MIESZKALNICTWO

Zasoby mieszkaniowe, czyli ogół mieszkań zamieszkanymi i niezamieszkanymi znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Do zasobów mieszkaniowych nie zalicza się obiektów zbiorowego zamieszkania (tj. hoteli pracowniczych, domów studenckich, burs i internatów, domów pomocy społecznej), pomieszczeń prowizorycznych oraz obiektów ruchomych (tzn. barakowozów, wagonów kolejowych, barek i statków). Gmina Kamienica Polska nie posiada własnych zasobów mieszkaniowych.

Na terenie Gminy znajduje się 2.121 mieszkań, które składają się na około 1.888 budynków mieszkalnych. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w 2014 roku wynosiła 91,4 m².

Tabela 9 STRUKTURA MIESZKAŃ W GMINIE W LATACH 2012-2014

ROK	LICZBA MIESZKAŃ	LICZBA IZB	POWIERZCHNIA UŻYTKOWA MIESZKAŃ [m ²]	PRZECIĘTNA POWIERZCHNIA UŻYTKOWA 1 MIESZKANIA [m ²]	PRZECIĘTNA POWIERZCHNIA UŻYTKOWA MIESZKANIA NA 1 OSOBĘ [m ²]
2014	2.121	8.949	193.858	91,4	34,3
2013	2.107	8.866	191.893	91,1	34,0
2012	2.092	8.785	189.966	90,8	33,9

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Na obszarze Gminy występuje prawie wyłącznie zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna (wolnostojąca i zblizniaczona). Charakterystyczną cechą jest zmniejszanie powierzchni terenów zabudowy zagrodowej oraz realizacja zabudowy rezydencjonalnej i letniskowej – głównie na terenach położonych w pobliżu lasów.

2.3. SFERA GOSPODARCZA

2.3.1. ROLNICTWO

W Gminie Kamienica Polska użytki rolne zajmują łącznie powierzchnię 2.165 ha, z czego 1.379 ha to grunty orne a łąki i pastwiska 681 ha. Użytki rolne są zaliczane do kompleksów o niskiej i średniej przydatności dla produkcji rolnej. Rolnictwo w Gminie ma znaczenie drugorzędne. Charakterystyczne jest odejście od rolnictwa szczególnie na obszarach o gorszych warunkach naturalnych (słaba bonitacja gleb, trudne warunki uprawy). Istotnymi problemami na terenie Gminy jest występowanie bardzo dużych powierzchni gruntów odłogowanych i porzuconych –

w tym na terenach zmeliorowanych oraz gruntów zdegradowanych, związanych poprzednio z eksploatacją rud żelaza. Obszarami szczególnie niekorzystnymi dla prowadzenia produkcji rolniczej są grunty wsi Osiny; najkorzystniejsze tereny dla kontynuowania produkcji rolnej to: rejon wsi Zawada 2 i Kolonii Klepaczki i część gruntów wsi Kamienica Polska oraz niektóre tereny w Rudniku Wielkim, Zawisnej, Wanatach. Charakterystyczną cechą rolnictwa na terenie Gminy jest jego różnorodność – funkcjonują gospodarstwa specjalizujące się w owczarstwie, hodowli drobiu czy uprawie pieczarek.

Według Powszechnego Spisu Rolnego z 2010 roku na obszarze Gminy znajduje się 927 gospodarstw rolnych, z czego tylko 127 prowadziło działalność rolniczą. Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego wynosi 0,5 ha. Gospodarstwa o areale do 10 ha stanowią ponad 99% ogólnej ilości gospodarstw. Świadczy to o dużym rozdrobnieniu gospodarstw rolnych.

Tabela 10 POWIERZCHNIA GOSPODARSTW ROLNYCH W GMINIE KAMIENICA POLSKA

DZIAŁKI		GOSPODARSTWA ROLNE		
OGÓŁEM	DO 1 ha WŁĄCZNIE	1-5 ha	5-10 ha	POWYŻEJ 10 ha
1.845,00 ha	260,20 ha	971,06 ha	236,43 ha	377,31 ha

Źródło: Bank Danych Lokalnych (Powszechny Spis Rolny 2010)

Tabela 11 LICZBA GOSPODARSTW ROLNYCH W GMINIE KAMIENICA POLSKA

DZIAŁKI		GOSPODARSTWA ROLNE		
OGÓŁEM	DO 1 ha WŁĄCZNIE	1-5 ha	5-10 ha	POWYŻEJ 10 ha
927	471	420	29	7

Źródło: Bank Danych Lokalnych (Powszechny Spis Rolny 2010)

Strukturę najważniejszych upraw przedstawia tabela 12. Gleby Gminy, które charakteryzują się przeciętną kulturą rolną, mogą być wykorzystywane zarówno do produkcji roślinnej, jak i hodowli. W produkcji roślinnej dominuje przede wszystkim uprawa zbóż .

Tabela 12 STRUKTURA PRODUKCJI ROLNEJ

RODZAJ UPRAW	POWIERZCHNIA UPRAW [ha]
Ogółem	81,08
Zboża ogółem	67,51
Ziemniaki	10,90
Buraki cukrowe	1,46

Źródło: Bank Danych Lokalnych (Powszechny Spis Rolny 2010)

Część uzyskiwanych plonów jest wykorzystywana jako pasze. Także produkcja zwierzęca ma bezpośredni wpływ na rodzaj upraw (oprócz jakości gleb). Dominującym kierunkiem produkcji zwierzęcej na terenie Gminy jest hodowla drobiu.

Tabela 13 POGŁOWIE ZWIERZĄT GOSPODARSKICH

ZWIERZĘTA GOSPODARSKIE	LICZBA [szt.]
Bydło ogółem	53
Trzoda chlewna ogółem	41
Konie	26
Drób ogółem	29.076

Źródło: Bank Danych Lokalnych (Powszechny Spis Rolny 2010)

Ogólna ilość stosowanych nawozów mineralnych w Gminie Kamienica Polska jest dużo niższa niż średnia dla Polski, województwa śląskiego i powiatu częstochowskiego. Jeżeli chodzi o nawozy wapniowe w Gminie zużywa się ich śladowe ilości w porównaniu ze zużyciem w kraju, województwie i powiecie.

Tabela 14 ZUŻYCIENIE NAWOZÓW MINERALNYCH I WAPNIOWYCH W ROKU 2010

JEDNOSTKA TERYTORIALNA	ZUŻYCIENIE NAWOZÓW NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH [kg/ha]	
	MINERALNE	WAPNIOWE
POLSKA	114,6	38,2
WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE	101,0	36,9
POWIAT CZĘSTOCHOWSKI	68,1	22,1
GMINA KAMIENICA POLSKA	9,8	0,3

Źródło: Bank Danych Lokalnych (Powszechny Spis Rolny 2010)

2.3.2. PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

W Gminie Kamienica Polska liczba funkcjonujących podmiotów gospodarczych, na przestrzeni lat, systematycznie rośnie i w 2014 roku wynosiła 503. Działają one głównie w takich sekcjach, jak: handel i usługi w zakresie napraw (153), przetwórstwo przemysłowe (84) oraz budownictwo (72).

Tabela 15 PODMIOTY GOSPODARCZE W GMINIE W LATACH 2010-2014

ROK	LICZBA PODMIOTÓW GOSPODARCZYCH	LICZBA PODMIOTÓW W SEKTORZE PUBLICZNYM	LICZBA PODMIOTÓW W SEKTORZE PRYWATNYM
2014	503	14	489
2013	498	14	484
2012	476	14	462
2011	468	14	454
2010	470	14	456

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Szczegółowe dane przedstawia tabela 16.

Tabela 16 PODMIOTY GOSPODARCZE W GMINIE W POSZCZEGÓLNYCH SEKCJACH POLSKIEJ
KLASYFIKACJI DZIAŁALNOŚCI (PKD) W 2013 I 2014 ROKU

SEKCJA	2013		2014	
	SEKTOR PUBLICZNY	SEKTOR PRYWATNY	SEKTOR PUBLICZNY	SEKTOR PRYWATNY
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo (A)	0	20	0	18
Górnictwo i wydobywanie(B)	1	0	1	0
Przetwórstwo przemysłowe (C)	0	82	0	84
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (D)	0	0	0	0
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją (E)	1	4	1	5
Budownictwo (F)	0	67	0	72
Handel hurtowy i detaliczny: naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (G)	0	162	0	153
Transport i gospodarka magazynowa (H)	0	53	0	54
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (I)	0	9	0	6
Informacja i komunikacja (J)	0	7	0	6
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa (K)	0	6	0	7
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (L)	0	5	0	4
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (M)	1	14	1	15
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (N)	0	6	0	8
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (O)	3	6	3	6
Edukacja (P)	5	3	5	2
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna (Q)	1	14	1	14
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (R)	2	4	2	5
Pozostała działalność (S,T,U)	0	22	0	30

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Obecnie do podstawowych, pozarolniczych dziedzin gospodarki Gminy należy zaliczyć:

- bazę transportową (centrum logistyczne) w m. Kolonia Klepaczka,

- hurtownie, składy (głównie wzdłuż DK-1, w tym tereny firmy Wkrętmet, a także mniejsze hurtownie i składy zlokalizowane w innych miejscowościach),
- punkty obsługi podróżnych – stacje benzynowe, gastronomia (wzdłuż DK-1),
- małe zakłady związane z produkcją, przetwórstwem, tartaki, zakłady rzemieślnicze – skupione głównie w Kamienicy Polskiej, w Wanatach oraz w miejscowościach: Osiny i Zawada.
- kopalnię piasków formierskich w Zawisnej.

Do najważniejszych przedsiębiorców w Gminie należą:

- PHP „YABRA” Sp. z o.o. w Kamienicy Polskiej przy ul. Konopnickiej 404,
- Zakład Wielobranżowy „BONEX” Mirosław Nowowiejski w Kamienicy Polskiej przy ul. Konopnickiej 259,
- PPHU „WALL” Waldemar Frukacz w Kamienicy Polskiej przy ul. Konopnickiej 255,
- Zakład Piekarniczo-Cukierniczy Waldemar Ossowski w Kamienicy Polskiej ul. Magazynowa 5,
- PPHU „Inter Plast” Tomasz Nowak w Kamienicy Polskiej przy ul. Wspólnej 11,
- Gospodarstwo Agroturystyczne „KONICZYŃKA” w Kamienicy Polskiej przy ul. Konopnickiej 162A,
- ZPU „Prez Met” Marek Klimek w Romanowie 68,
- PPHU „AGATEX” w Romanowie 8A,
- KAKTUR BISTRO Sp. j. w Romanowie 10A,
- NEDPOL TRUCK SERVICE Sp. z o.o. w Romanowie 10B,
- PHU „GEMMA” Zajazd „U HELENY” w Rudniku Wielkim przy ul. Słonecznej 162,
- Gospoda U KAROLA w Zawadzie przy ul. Botanicznej 1,
- Klimas Wkręt-Met w Wanatach przy ul. Warszawskiej 2,
- Metal Team w Wanatach przy ul. Warszawskiej 2E,
- HZ TRANSPORT POLAND Sp. z o.o. w Kolonii Klepacze przy ul. Transportowej 4,
- Gospodarstwo Agroturystyczne w Rudniku Wielkim przy ul. Sosnowej 40,
- Agroip Sp. z o.o. w Wanatach przy ul. Osińskiej 59,
- EKOPOL Sp. z o.o. w Zawadzie przy ul. Botanicznej 33,
- Restauracja GIERKRÓWKA w Zawadzie przy ul. Botanicznej 4,
- Blachotrapez Luberda T.j. w Zawadzie przy ul. Długiej 4.

2.4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

2.4.1. KOMUNIKACJA

Gmina posiada stosunkowo korzystne powiązania komunikacyjne z otoczeniem. Układ dróg jest dobrze związany z istniejącym układem osadniczym. System powiązań zewnętrznych oparty jest o drogę krajową DK1 relacji Katowice-Warszawa. Przez gminę przebiega także droga wojewódzka 791 (przez miejscowość Osiny). Drogi powiatowe przechodzące przez gminę to:

- Droga nr 1023S – ul. Słoneczna, Rudnik Wielki,
- Droga nr 1023S – ul. Konopnickiej, Kamienica Polska.

Pod zarządem Gminy znajduje się ponad 30 dróg gminnych.

Przez gminę przebiega linia kolejowa o znaczeniu państwowym (linia AGC i AGT) Warszawa/Częstochowa – Zawiercie/Katowice.

Głównym środkiem komunikacji zbiorowej są autobusy PKS oraz prywatne przedsiębiorstwa za pomocą „minibusów”.

2.4.2. INFRASTRUKTURA WODNO-KANALIZACYJNA

2.4.2.1 SIEĆ WODOCIĄGOWA

Długość czynnej sieci wodociągowej w Gminie w 2014 roku wynosiła ponad 45 km bez przyłączy. Liczba przyłączy wynosiła 1.552 sztuki. Pobór wody przez gospodarstwa domowe w 2014 roku kształtował się na poziomie 159,4 dam³. **Woda dostarczana mieszkańcom do spożycia spełnia wszelkie wymogi sanitarne i ogólnie oceniana jest, jako dobra.** Prawie 90% stałych mieszkańców korzysta z sieci wodociągowej.

Tabela 17 CHARAKTERYSTYKA SIECI WODOCIĄGOWEJ

ROK	DŁUGOŚĆ CZYNNEJ SIECI ROZDZIELCZEJ [km]	ILOŚĆ POŁĄCZEŃ PROWADZĄCYCH DO BUDYNKÓW MIESZKALNYCH [szt.]	WODA DOSTARCZONA GOSPODARSTWOM DOMOWYM [dam ³]	LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z SIECI WODOCIĄGOWEJ	ZUŻYCIE WODY W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH NA JEDNEGO MIESZKAŃCA [m ³]
2014	45,7	1.552	159,4	4.890	28,3
2013	45,3	1.627	155,7	4.607	27,8
2012	45,3	1.612	156,8	4.564	28,0
2011	45,3	1.593	155,4	4.556	27,8
2010	44,2	1.584	146,6	4.520	26,4

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Praktycznie cała Gmina jest zwodociągowana. Wodociągi są zasilane z ujęć lokalnych:

- w Rudniku Wielkim; studnia głębinowa o głębokości 313,0m,
- w Zawadzie; studnia głębinowa o głębokości czynnej 363m.

Dla ujęć wód nie ustanowiono stref ochrony pośredniej.

Średnie roczne zużycie wody na jednego mieszkańca wynosi 28,3 m³ i jest to mniej niż średnio w Polsce (31,1 m³) i województwie (29,2 m³) ale więcej niż w powiecie (26,5 m³). Na przestrzeni ostatnich lat wartość ta utrzymuje się na zbliżonym poziomie.

2.4.2.2 SIEĆ KANALIZACYJNA

Gminna sieć kanalizacyjna ma długość 54,1 km i jest dostępna dla 64% mieszkańców (2014 rok).

Tabela 18 SIEĆ KANALIZACYJNA W GMINIE KAMIENICA POLSKA

ROK	DŁUGOŚĆ CZYNNEJ SIECI KANALIZACYJNEJ [km]	IŁOŚĆ POŁĄCZEŃ PROWADZĄCYCH DO BUDYNKÓW MIESZKALNYCH [szt.]	ŚCIEKI ODPROWADZONE [dm ³]	LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z SIECI KANALIZACYJNEJ
2014	54,1	1.144	93,0	3.63
2013	50,3	1.079	90,0	2.562
2012	50,3	1.079	90,0	2.542
2011	50,3	1.069	89,0	2.528
2010	50,3	1.027	85,0	2.435

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Ścieki sanitarne w miejscowościach pozbawionych dostępu do kanalizacji gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych (szamba) a następnie są wywożone przez pojazdy asenizacyjne. W 2014 roku na terenie Gminy znajdowało się ich 699, 14 przydomowych oczyszczalni ścieków oraz 1 stacja zlewna.

Na terenie Gminy funkcjonuje 1 biologiczna oczyszczalnia ścieków o przepustowości 633 m³/dobę.

2.4.3. GOSPODARKA ODPADAMI

W związku z nowelizacją ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w Gminach, na terenie całej Polski, od dnia 1 lipca 2013 r., obowiązują nowe zasady odbioru odpadów. Zgodnie z przepisami znowelizowanej ustawy Gmina została zobowiązana do objęcia nowym system gospodarowania odpadami komunalnymi wszystkich właścicieli nieruchomości zamieszkałych i opcjonalnie nieruchomości niezamieszkałych. Wybór przedsiębiorcy odbierającego odpady komunalne dokonywany jest w drodze przetargu.

W myśl ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w Gminach, podmiot odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, obowiązany jest do przekazywania zmieszanych odpadów komunalnych oraz odpadów zielonych bezpośrednio do regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych.

Tabela 19 ZMIESZANE ODPADY ZEBRANE W CIĄGU ROKU⁹

ROK	OGÓŁEM [t]	OGÓŁEM NA 1 MIESZKAŃCA [kg]	Z GOSPODARSTW DOMOWYCH [t]	JEDNOSTKI ODBIERAJĄCE ODPADY [szt]
2014	1.101,58	195,4	1.089,48	2
2013	839,38	149,8	689,41	10
2012	668,80	119,4	542,76	11
2011	629,30	112,6	497,7	11
2010	691,45	124,4	547,95	11

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Na terenie Gminy nie funkcjonują żadne składowiska odpadów. Odpady z terenu Gminy Kamienica Polska przekazywane są do dwóch zlokalizowanych na terenie regionu Regionalnych Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych prowadzonych przez Częstochowskie Przedsiębiorstwo Komunalne z siedzibą w Sobuczynie i PZOM STRACH Sp. z o.o. Sp. L z siedzibą w Konopiskach.

2.4.4. INFRASTRUKTURA ELEKTROENERGETYCZNA I GAZOWA

2.4.4.1 SIĘĆ ELEKTROENERGETYCZNA¹⁰

Gmina Kamienica Polska nie posiada na swoim terenie stacji elektroenergetycznych WN/SN, brak jest także elektrowni wytwarzających energię elektryczną, zarówno w sposób konwencjonalny jaki i ze źródeł odnawialnych. Teren Gminy przecinają linie tranzytowe wysokiego napięcia następujących relacji:

- Linia dwutorowa 110 kV: I tor SE Wrzosowa – SE Kalety, II tor SE Wrzosowa – Miasteczko Śląskie,
- Linia 110 kV SE Wrzosowa – SE Poraj.

Głównym Punktem Zasilania (GPZ) odbiorców z terenu Gminy jest stacja elektroenergetyczna 110/15 kV Poraj z dwoma transformatorami po 16 MVA, znajdująca się w Gminie Poraj. Z tego GPZ wyprowadzone są na teren Gminy Kamienica Polska trzy linie średniego napięcia:

- Relacji Poraj – Kamienica Polska,
- Relacji Poraj – Wrzosowa,

⁹ Zmieszane odpady komunalne to odpady zebrane w ciągu roku bez odpadów zebranych selektywnie i wyselekcjonowanych z frakcji suchej

¹⁰ Źródło: Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe Gminy Kamienica Polska

- Relacji Poraj – Nowa Wieś.

Do linii średniego napięcia przyłączonych jest 30 stacji transformatorowych 15/04 kV będących własnością TAURON Dystrybucja S.A. oraz 10 stacji pozostających na majątku i w eksploatacji odbiorców. W celu zapewnienia rezerw sieci rozdzielczej w sytuacjach awaryjnych, bądź w trakcie planowanych prac remontowych i modernizacyjnych linii średniego napięcia, zlokalizowane na terenie Gminy Kamienica Polska, posiadają powiązania z Głównymi Punktami Zasilania:

- SE Wrzosowa (Gmina Poczesna),
- SE Kuźnica (miast Częstochowa),
- SE Bukowiec (Gmina Koszęcin).

Istniejący na terenie Gminy Kamienica Polska system elektroenergetyczny zapewnia dostawę energii elektrycznej w ilościach gwarantujących pokrycie potrzeb całego regionu i posiada możliwości eksportowe, jednak wymaga modernizacji.

2.4.4.2 SIĘĆ GAZOWA

Wszystkie miejscowości na terenie Gminy wyposażone są w sieć gazową rozdzielczą. Źródłem zaopatrzenia w gaz jest gazociąg średnioprężny $\varnothing 350$ mm relacji Częstochowa-Siewierz.

Charakterystykę sieci gazowej w Gminie Kamienica Polska prezentuje poniższa tabela.

Tabela 20 CHARAKTERYSTYKA SIĘCI GAZOWEJ W GMINIE KAMIENICA POLSKA

	2010	2011	2012	2013	2014
Długość czynnej sieci ogółem [km]	50,195	51,195	50,696	50,832	51,074
Długość czynnej sieci przesyłowej [km]	3,276	3,276	3,276	3,276	3,276
Długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	46,919	46,919	47,420	47,556	47,798
Czynne przyłącza do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieszkalnych) [szt.]	841	848	860	871	883
Odbiorcy gazu [gosp.]	781	801	814	829	840
Odbiorcy gazu ogrzewający mieszkania gazem [gosp.]	556	558	551	560	569
Zużycie gazu [tys. m ³]	663,3	563,2	608,1	607,4	555,6
Zużycie gazu na ogrzewanie mieszkań [tys. m ³]	503,1	416,1	476,3	461,5	442,0
Ludność korzystająca z sieci gazowej	2.238	2.241	2.275	2.289	2.288

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Zgodnie z opinią Polskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. sieci gazowe są w dobrym stanie i zapewniają pokrycie zapotrzebowania na gaz dla istniejących oraz potencjalnych odbiorców paliwa gazowego na terenie Gminy Kamienica Polska.

2.4.5. INFRASTRUKTURA TELEKOMUNIKACYJNA

Gmina Kamienica Polska należy do gmin o dobrze rozwiniętej sieci telefonicznej. W dziedzinie telefonii komórkowej dostępne są usługi głównych operatorów rynku (Orange, Play, Plus, T-Mobile).

Sprawnie funkcjonujące połączenia telefoniczne i ich powszechna dostępność są znaczącymi czynnikami rozwoju gospodarczego i cywilizacyjnego. Są czynnikiem stymulującym gminną ofertę inwestycyjną, jak również podnoszą poziom standardu życia mieszkańców.

2.5. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

2.5.1. EDUKACJA

Gmina jako jednostka samorządu terytorialnego odpowiada za utrzymanie i rozwój bazy materialnej szkół i placówek oświatowych. Odpowiedzialność ta dotyczy wymiaru ekonomicznego oraz rozciąga się również na sferę zobowiązań wobec społeczności Gminy w zakresie tworzenia systemu edukacyjnego, który młodzieży stworzy szanse osobistego rozwoju, a środowisku zapewni cywilizacyjny awans. Gmina Kamienica Polska dąży do tworzenia takich warunków funkcjonowania szkół i placówek oświatowo-wychowawczych, które zapewniają powszechność, celowość oraz wysoką jakość systemu edukacyjnego. Aktualnie funkcjonująca sieć szkół i przedszkoli zapewnia optymalne warunki do realizacji zadań oświatowych w Gminie. Obiekty oświatowe, ich wyposażenie (pracownie komputerowe, sale gimnastyczne), a także odpowiednie kwalifikacje nauczycieli są przedmiotem dokładnej analizy władz Gminy. Wyraźnie widać także podejmowane działania wychowawcze, ukierunkowane na kształtowanie pożądanych społecznie postaw i właściwy rozwój osobowości młodego pokolenia. Strategia rozwoju systemu edukacji oparta została na próbie budowania ładu w środowisku lokalnym poprzez dialog rodziców, nauczycieli i władz Gminy, podejmowanie prawidłowych decyzji dotyczących bazy materialnej, służącej kształceniu, opiece i wychowaniu oraz racjonalnego wykorzystania środków finansowych przeznaczonych na ten cel.

Samorządowe placówki oświatowe znajdujące się na terenie Gminy:

- **Zespół Szkół w Kamienicy Polskiej:**
 - Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Kamienicy Polskiej - organizacyjnie podporządkowana jest jej Szkoła Filialna w Osinach,

- Gimnazjum im. Agnieszki Osieckiej w Kamienicy Polskiej,
- **Przedszkole w Kamienicy Polskiej:** posiada sześć oddziałów, które mieszczą się w zterech budynkach. W miejscowościach: Osiny, Rudnik Wielki, Zawisna, Kamienica Polska znajdują się oddziały zamiejscowe przedszkola. W każdym budynku znajdują się sale zabaw dla każdego oddziału, sale do zabaw ruchowych, zaplecza kuchenne, szatnie. Wokół każdego budynku znajdują się place zabaw dla dzieci. W przedszkolu znajduje się gabinet logopedyczny, sala plastyczna.

W Kamienicy Polskiej znajduje się także Liceum Ogólnokształcące, jednakże podmiotem prowadzącym szkołę jest powiat częstochowski.

Tabela 21 LICZBA UCZNIÓW W GMINIE KAMIENICA POLSKA W LATACH 2008-2015

ROK	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015
PLACÓWKA								
SZKOŁY PODSTAWOWE	286	265	264	258	268	261	253	275
GIMNAZJUM	184	179	163	149	126	130	130	131
SUMA	470	444	427	407	394	391	383	406

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Prognozy demograficzne wskazują na ogólną tendencję zmniejszania się liczby uczniów w gimnazjach i szkołach podstawowych. Trend ten ma charakter stały, zgodny z ogólnymi trendami demograficznymi w Polsce. Pocięszający jest fakt, że liczba dzieci w przedszkolach, w ostatnich latach, utrzymuje się na podobnym poziomie – z niewielkimi wahaniami.

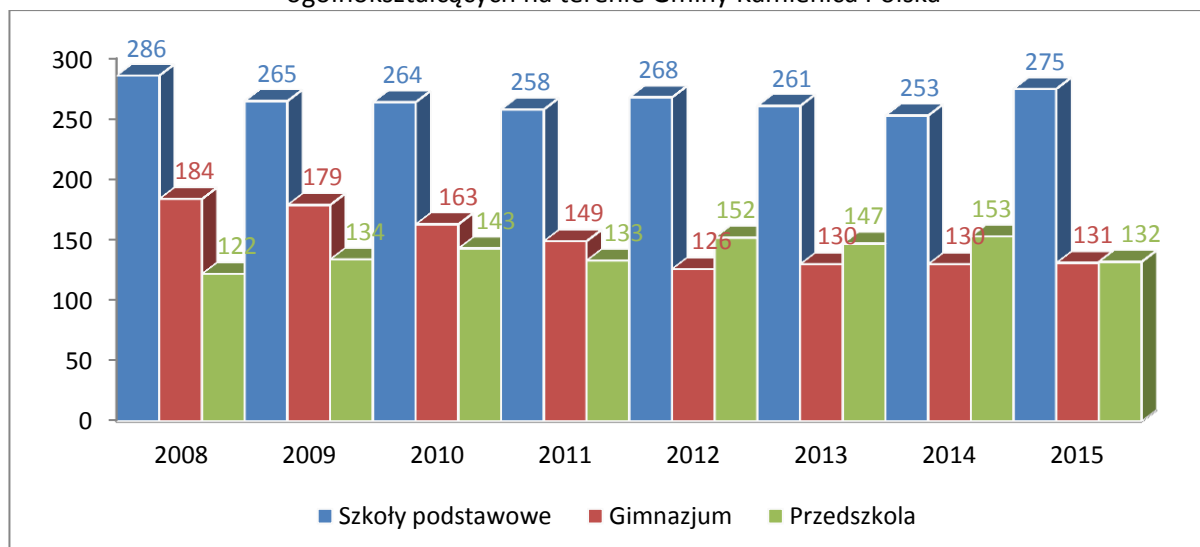
Tabela 22 LICZBA MIEJSC I DZIECI W PRZEDSZKOLACH W GMINIE KAMIENICA POLSKA

ROK	2007/ 2008	2008/ 2009	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2014/ 2015
MIEJSCA	150	150	150	175	175	175	175	175
DZIECI	122	134	143	133	152	147	153	132

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W szkołach ze strony nauczycieli jest zapewniona opieka dzieciom korzystającym z tzw. „dowozu” uczniów do szkół. W Gminie Kamienica Polska funkcjonuje 6 świetlic środowiskowych czynnych we wszystkie dni powszednie tygodnia. Obejmują one swoją opieką m. in. dzieci z rodzin społecznie, niedostatecznie dostosowanych do egzystencji w środowisku.

Wykres 10 Liczba dzieci w przedszkolach, szkołach podstawowych, gimnazjach i szkołach ogólnokształcących na terenie Gminy Kamienica Polska

Źródło: Bank Danych Lokalnych

2.5.2. KULTURA I SPORT

Na terenie Gminy swoją działalność prowadzi Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji. Działa on zgodnie ze Statutem, stara się zaspokoić potrzeby i aspiracje kulturalne społeczeństwa poprzez tworzenie i upowszechnianie różnych dziedzin kultury oraz sztuki profesjonalnej i amatorskiej, a także poprzez edukację artystyczną. Działalność GOKSiR-u nie ogranicza się wyłącznie do terenu miejscowości, ale skierowana jest również do mieszkańców całej Gminy, czy powiatu, którzy chętnie korzystają z oferty Ośrodka. Co roku Ośrodek organizuje wiele imprez kulturalnych i sportowych. GOKSiR aranżuje różnego rodzaju zajęcia i warsztaty, w których udział może wziąć każdy mieszkaniec Gminy. Ośrodek prowadzi zajęcia dla dzieci i młodzieży (podstawy rytmiki i tańców regionalnych, tańce towarzyskie) oraz osób dorosłych (aerobik, nauka języka angielskiego). W soboty i wtorki spotykają się miłośnicy brydża sportowego. W GOKSiR można grać w bilarda, piłkarzyki i tenisa stołowego. W 2002 roku zakończono budowę basenu kąpielowego przy Gminnym Ośrodku Kultury Sportu i Rekreacji w Kamienicy Polskiej. Od sierpnia tego roku obiekt, na który składają się dwa baseny kąpielowe, udostępniono mieszkańcom i gościom. Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji współpracuje z samorządem lokalnym, szkołami, przedszkolem, OSP w Kamienicy Polskiej i Kołem Wędkarskim. Jest organizatorem imprez sportowych, okolicznościowych, kulturalnych i rekreacyjno-rozrywkowych. Od 1998 roku jest współorganizatorem Międzynarodowego Festiwalu "Z Daleka i Bliska". Budynek Ośrodka położony jest w bardzo malowniczym miejscu nad rzeką Kamieniczką oddalony o ok. 50 m od drogi głównej. W sali z kominkiem odbywają się próby zespołu "Kamienica", prowadzone są lekcje języka

angielskiego, próby kapeli ludowej "Z Przytupem", tu spotykają się brydżyści i członkowie koła wędkarskiego. Dwie sale przeznaczone są na działalność Gminnego Centrum Informacji. Poddasze budynku zaadoptowano na garderobę zespołu "Kamienica". W sezonie letnim GOKSiR zaprasza na basen kąpielowy, odwiedzany nie tylko przez mieszkańców naszej Gminy. Obiekt składa się z dwóch basenów: dużego o wymiarach 15x25 m (1,45-1,80 m głębokości), posiadającego wyznaczone miejsca do skoków oraz małego basenu o wymiarach 8x15 m (0,20-0,85 m głębokości) dla dzieci ze zjeżdżalnią. Basen spełnia wszelkie wymagania dotyczące higieny i bezpieczeństwa, posiada własną stację uzdatniania wody. Obiekt wyposażony jest w zaplecze sanitarne (przebieralnie, WC).

W Kamienicy Polskiej znajduje się Muzeum Regionalne. ma ono na celu zachować historię Kamienicy Polskiej, chociaż w niewielkim stopniu ukazać początki osadnictwa i sposób życia ludzi – ich tradycje, kulturę, charakterystyczne obyczaje. Istotnym elementem jest tematyka związana z tkactwem i kopalniami rud żelaza. Muzeum Regionalne w Kamienicy Polskiej to około 300 m² powierzchni . Zbiory muzeum obejmują ponad 150 eksponatów i około 100 wyjątkowych zdjęć. Obiekt posiada bogatą kolekcję maszyn oraz akcesoriów włókienniczych pochodzących z połowy XIX wieku a także zbiór tkanin z dawnych zakładów włókienniczych. Wartościowymi eksponatami są galowe mundury górnicze, hełmy oraz liczne narzędzia wykorzystywane w górnictwie. Muzeum zgromadziło pamiątki z czasów I i II Wojny Światowej udostępnione dzięki uprzejmości członków Związku Kombatantów Rzeczypospolitej Polskiej i Byłych Więźniów Politycznych. Na szczególną uwagę zasługuje tablica z 1930 roku, ufundowana przez Ludność Kamienicy Polskiej w 10-tą rocznicę „odparcia nawały moskiewskiej” ku czci poległych mieszkańców w 1920 roku. Została ona odnaleziona podczas modernizacji zabytkowego budynku, w którym dziś znajduje się muzeum. Całość dopełnia bogata kolekcja zdjęć obrazujących widok Kamienicy Polskiej z przeszłości.

Rysunek 6 Muzeum Regionalne w Kamienicy Polskiej (źródło: <http://kamienicapolska.pl>)

Aktywność mieszkańców Gminy przejawia się również poprzez korzystanie z materiałów Gminnej Biblioteki Publicznej w Kamienicy Polskiej.

Tabela 23 PLACÓWKI KULTURALNE W GMINIE

ROK	BIBLIOTEK I I FILIE	PRACOWNICY	KSIĘGOZBIÓR	CZYTELNICY W CIĄGU ROKU	WYPOŻYCZENIA KSIĘGOZBIORU NA ZEWNĄTRZ
2014	1	4	19.983	774	13.325
2013	1	4	20.409	777	13.743
2012	1	3	21.281	756	13.510
2011	1	3	21.261	738	12.675
2010	1	3	21.972	738	11.647

Źródło: Bank Danych Lokalnych

Sport stanowi jeden z kluczowych elementów życia społecznego. Promuje odpowiednie zachowania, kształtuje charakter i tożsamość, poprawia ogólną kondycję ciała oraz uczucie szacunku dla innych, przestrzegania określonych zasad, pielęgnuje poczucie solidarności i umiejętność współpracy. Wartości edukacyjne sportu przejawiają się w niewymuszony, naturalny sposób, przybierając postać zabawy. Regularne uprawianie sportu jest sposobem zapobiegania anomalii społecznym takim jak przemoc, przestępczość i narkomania. Poprzez wyraźne oddziaływanie sportu na stosunki międzyludzkie uznaje się, że jego wpływ na życie człowieka wykracza daleko ponad zajęcia czysto sportowe. Wszelkie obiekty sportowe służą jako miejsca spotkań, które integrują ludzi przez co zarazem wzmacniają więzi społeczne.

Wychowanie fizyczne oraz promowanie sportu powinno podlegać nieustannemu rozwojowi na wszystkich etapach edukacji, w formach atrakcyjnych dla wszystkich grup wiekowych lokalnego społeczeństwa.

Na terenie Gminy działa Ludowy Klub Sportowy Kamienica Polska. Jest to klub piłki nożnej.

Aktualnie w Klubie istnieje pięć drużyn piłkarskich:

- Seniorzy,
- Trampkarze,
- Orliki,
- Żaki,
- Kobięca drużyna.

Innym klubem sportowym, który siedzibę ma w Kamienicy Polskiej jest klub piłki siatkowej Lismar Kamienica Polska. Zespół występuje w I Lidze Amatorskiej Ligi Siatkówki w Częstochowie.

W 2014 roku odbyło się uroczyste otwarcie Gminnej Hali Sportowej w Kamienicy Polskiej.

Rysunek 7 Gminna Hala Sportowa w Kamienicy Polskiej (źródło: <http://kamienicapolska.pl>)

2.5.3. OCHRONA ZDROWIA I OPIEKA SPOŁECZNA

2.5.3.1 OCHRONA ZDROWIA

Na terenie Gminy funkcjonuje Zespół Ośrodków Zdrowia „KAMPOLMED” Sp. z o.o. Mieszkańcy mogą skorzystać z:

- Poradni ogólnej poz.,
- Poradni dla dzieci poz.,
- Punktu szczepień,
- Punktu pobrań materiałów do badań,
- Gabinetu zabiegowego,
- Gabinetu pielęgniarstwa opieki długoterminowej,
- Gabinetu pielęgniarstwa środowiskowej POZ,
- Gabinetu położnictwa środowiskowej POZ,

W Gminie funkcjonują także dwie apteki, a dostęp do lekarzy specjalistów i szpitali zapewnia pobliska Częstochowa.

2.5.3.2 POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna umożliwia przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych tym, którzy nie są w stanie sami ich pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Wspiera ich w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest także zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym poprzez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

W ramach instytucji samorządowych zajmujących się problematyką społeczną działa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kamienicy Polskiej. Ośrodek realizuje zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych, m.in. koordynuje rozwiązania problemów społecznych w Gminie. Jego oferta skierowana jest do mieszkańców Gminy Kamienica Polska, którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialno-bytowej i zdrowotnej. W wykonywaniu zadań Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współdziała z różnymi podmiotami, m.in. z organami wykonawczymi Gminy i sołectw, innymi jednostkami organizacyjnymi Gminy, służbą zdrowia, policją, kuratorami sądowymi oraz instytucjami zajmującymi się pomocą społeczną. Teren Gminy został podzielony na trzy rejony pracy

socjalnej. Umieszczeni w nich pracownicy mają bezpośredni kontakt ze środowiskiem i dzięki temu mogą właściwie diagnozować i skutecznie rozwiązywać istniejące trudności i przeciwdziałać pojawiającym się problemom.

Tabela 24 WYKAZ GOSPODARSTW DOMOWYCH I OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ

ROK	LICZBA GOSPODARSTW DOMOWYCH KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ	OSOBY W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH KORZYSTAJĄCE Z POMOCY SPOŁECZNEJ
2014	93	215
2013	113	260
2012	121	273
2011	108	254

Źródło: Bank danych lokalnych

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, wypłacane są dodatki mieszkaniowe. Jest to forma pomocy świadczona przez Gminę, a realizowana przez Urząd Gminy w Kamienicy Polskiej. W latach 2011-2014 najczęściej udzielanymi mieszkańcom Gminy formami wsparcia były pomoc finansowa i rzeczowa, głównie w postaci zasiłków celowych i w naturze, zasiłków stałych, okresowych oraz posiłku.

2.5.4. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty, w tym również zadania z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, reguluje ustawa o samorządzie gminnym, która traktuje powyższe jako zadania własne Gminy.

Do zapewnienia bezpieczeństwa publicznego zobowiązane są wszystkie organy władzy i administracji państwowej, szczególnie instytucje wyspecjalizowane w zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego, jak np. Policja, Straż Gminna, Państwowa Straż Pożarna, które w realizacji swoich zadań wspierane są przez jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych.

Swój wkład w poprawę efektywności działania ww. służb mają władze Gminy, które wspierają jednostki OSP.

- OSP Kamienica Polska – jednostka typu S-3 w KSRG,
- OSP Wanaty – jednostka typu S-3 w KSRG,
- OSP Osiny – jednostka typu S-2 w KSRG,
- OSP Rudnik Wielki – jednostka typu S-2 poza KSRG,

- OSP Zawada – jednostka typu S-2 poza KSRG,
- OSP Zawisna – jednostka typu S-2 poza KSRG.

Celem zapewnienia realizacji zadań wynikających z ustawy o ochronie przeciwpożarowej co roku w budżecie Gminy zapewnia się środki finansowe z przeznaczeniem na utrzymanie jednostek OSP i utrzymanie ich gotowości bojowej, zakupy sprzętu przeciwpożarowego, wyszkolenie i prowadzenie remontów baz lokalowych.

W Gminie Kamienica Polska działa również Straż Gminna, która wykonuje swoje zadania z zakresu ochrony porządku publicznego.

W 2014 roku na terenie powiatu częstochowskiego, **wykryto 1.766 przestępstw o różnym charakterze**. Wskaźnik wykrywalności sprawców wynosi 77,0%.

Tabela 25 STATYSTYKA PRZESTĘPSTW NA TERENIE POWIATU CZĘSTOCHOWSKIEGO

	2013	2014
Przestępstwa ogółem	1.989	1.766
Przestępstwa o charakterze kryminalnym	1.079	929
Przestępstwa o charakterze gospodarczym	160	312
Przestępstwa drogowe	532	385
Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu	78	63
Przestępstwa przeciwko mieniu	752	704
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw – ogółem [%]	73,0	77,0

Źródło: Bank Danych Lokalnych

W 2014 roku na trasach powiatu częstochowskiego odnotowano 46 wypadków drogowych, w których śmierć poniosło 9 osób a 59 zostało rannych.

Tabela 26 PRZESTĘPCZOŚĆ NA TERENIE GMINY KAMIENICA POLSKA W ROZBICIU NA POSZCZEGÓLNE SOŁECTWA

ROK		KAMIENICA POLSKA (WRAZ Z ROMANOWEM I PODLESIEM)	OSINY	RUDNIK WIELKI	WANATY	ZAWADA (WRAZ Z KOLONIĄ KLEPACZKA)	ZAWISNA
2013	Kradzież	9	4	2	1	3	1
	Włamanie	3	1	3	3	2	0
	Uszkodzenie mienia	1	0	1	4	5	0
	Rozbój	0	0	0	0	0	0
	Bójka	2	0	0	0	0	0
2014	Kradzież	3	1	1	0	3	0
	Włamanie	2	0	1	0	2	0
	Uszkodzenie mienia	3	1	0	2	0	1
	Rozbój	0	0	0	0	0	0
	Bójka	0	0	0	0	0	0

2015	Kradzież	2	0	0	1	0	0
	Włamanie	2	1	1	0	0	0
	Uszkodzenie mienia	1	0	1	0	1	0
	Rozbój	1	0	0	0	0	0
	Bójka	1	0	0	0	0	0

Źródło: Urząd Gminy Kamienica Polska

2.6. MOŻLIWOŚCI INWESTYCYJNE GMINY

Głównym celem działania Gminy jest zaspokajanie potrzeb mieszkańców. Do tego potrzeb nie przynoszących bezpośrednio zysków. Realizacja usług społecznych na odpowiednim poziomie wymaga pieniędzy. Dlatego zarządzanie finansami to jedno z najważniejszych zadań Gminy, przedmiot troski zarówno władzy stanowiącej, czyli Rady Gminy, jak i wykonawczej – Wójta. Samorządy opierają zarządzanie finansami na świadomym kierowaniu środkami w obszary dające najlepszą skuteczność i realizujące najważniejsze potrzeby mieszkańców. Niniejsza strategia przygotowywana jest na okres ostatniego okresu programowania unijnego ze znacznymi środkami bezzwrotnymi dla Polski. Ze względu na wymagany udział własny beneficjentów ważna jest dbałość o zapewnienie dobrego planowania finansowego. Utrzymanie równowagi pomiędzy dochodami a wydatkami w perspektywie wieloletniej to zadanie realizowane wspólnie przez Radę Gminy i Wójta.

Zaplanowany na 2016 budżet przewiduje obniżkę zadłużenia budżetu Gminy. Powstałe zadłużenie związane jest głównie z realizacją programów dofinansowywanych ze środków Unii Europejskiej. Sztandarową inwestycją jest budowa hali sportowej. Obniżanie zadłużenia jest niezbędne, aby umożliwić Gminie absorpcję środków unijnych z okresu programowania 2014-2020.

Dochody samorządu terytorialnego zależą od wielu czynników. Można je podzielić na dwie kategorie:

- wewnętrzne – to głównie polityka finansowa Rady Gminy i działalność jednostek podległych,
- zewnętrzne – przede wszystkim ogólna sytuacja gospodarcza kraju oraz zmiany w prawie mające wpływ na finanse samorządu.

Źródła dochodów Gminy to:

1. Dochody własne

- wpływy z podatków:

- od nieruchomości,
- rolnego,
- leśnego,
- dochodowego od osób fizycznych,
- od spadków i darowizn,
- od czynności cywilno-prawnych,

- wpływy z opłat:

- skarbowej,
- targowej,
- administracyjnej,
- za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

3. Subwencja ogólna dla gmin:

- część wyrównawcza,
- część oświatowa,
- część równoważąca.

4. Dotacje na:

- finansowanie zadań z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone i własne,
- zadania realizowane przez jednostki samorządu na mocy porozumień,
- usuwanie bezpośrednich zagrożeń dla bezpieczeństwa i porządku publicznego, skutków powodzi, klęsk żywiołowych.

Planowane w uchwale budżetowej na 2016 rok dochody budżetu Gminy wynoszą 17.467.825,00 zł, w tym dochody bieżące 16.507.825,00 PLN, a dochody majątkowe 960.000,00 PLN. Natomiast planowana łączna kwota wydatków budżetowych to: 15.210.682,22 PLN.

Nadwyżka przeznaczona jest na spłatę zaciągniętych kredytów i pożyczek.

Bieżące dokumenty są dostępne na stronie BIP Urzędu Gminy w Kamienicy Polskiej pod adresem: <http://bip262.lo.pl/?app=uchwaly>

**3. ANALIZA STRATEGICZNA GMINY
KAMIENICA POLSKA**

Projekt 2008.2016 r.

3.1. BILANS STRATEGICZNY GMINY KAMIENICA POLSKA

W celu sformułowania Strategii Rozwoju Gminy Kamienica Polska dokonano bilansu strategicznego Gminy. Bilans strategiczny polega na systematycznej, wielokryterialnej analizie podmiotu. Podstawą prac były dwa dokumenty:

- I. Ustawa o samorządzie gminnym określająca zadania własne Gminy;
- II. Agenda 21 określająca zasady zrównoważonego rozwoju.

W oparciu o te dwa źródła określono listę czynników sukcesu podzielonych na trzy grupy. Następnie w ramach każdej grupy określono wagi poszczególnych czynników (sumujące się do 100%) i oceniono każdy z czynników w skali 1-3 (1 – czynnik na słabym stopniu rozwoju, 2 – średnim, 3 – dobrze rozwinięty). Wartość wynikająca z iloczynu wagi i oceny dała wynik poszczególnych cech.

3.1.1. BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE ROZWOJU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

W tabeli 26 przedstawiono bilans w obszarze „rozwoju społeczności lokalnej”.

Tabela 27 BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE ROZWOJU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

LP	ROZWÓJ SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	WAGA	OCENA	WARTOŚĆ
I/1	ludność	12%	2	0,24
I/2	bezrobocie (miejsca pracy)	12%	2	0,24
I/3	edukacja (dostosowanie do potrzeb aktualnych i przyszłych)	10%	3	0,30
I/4	ochrona zdrowia i opieka społeczna	10%	2	0,20
I/5	budżet	10%	2	0,20
I/6	współpraca z otoczeniem	10%	2	0,20
I/7	kultura	16%	3	0,48
I/8	sport i rekreacja	10%	2	0,20
I/9	bezpieczeństwo publiczne	10%	2	0,20

Źródło: Analiza Remedis SA

Omówienie cech analizowanych w bilansie:

I/1 ludność – w sposób zagregowany określono sytuację ludnościową,

I/2 bezrobocie (miejsca pracy) – liczba bezrobotnych w Gminie w ostatnich latach maleje,

I/3 edukacja – oceniono stan i dostosowanie systemu edukacji w Gminie Kamienica Polska do potrzeb aktualnych i przyszłych,

I/4 ochrona zdrowia i opieka społeczna – oceniono stan opieki zdrowotnej i społecznej,

I/5 budżet – w sposób zagregowany oceniono zarówno wielkość budżetu jak i jego możliwości,

I/6 współpraca z otoczeniem – oceniono zarówno współpracę wewnętrzną – z sąsiednimi Gminami, w ramach powiatu jak i województwa, a także zewnętrzną – w ramach Unii Europejskiej,

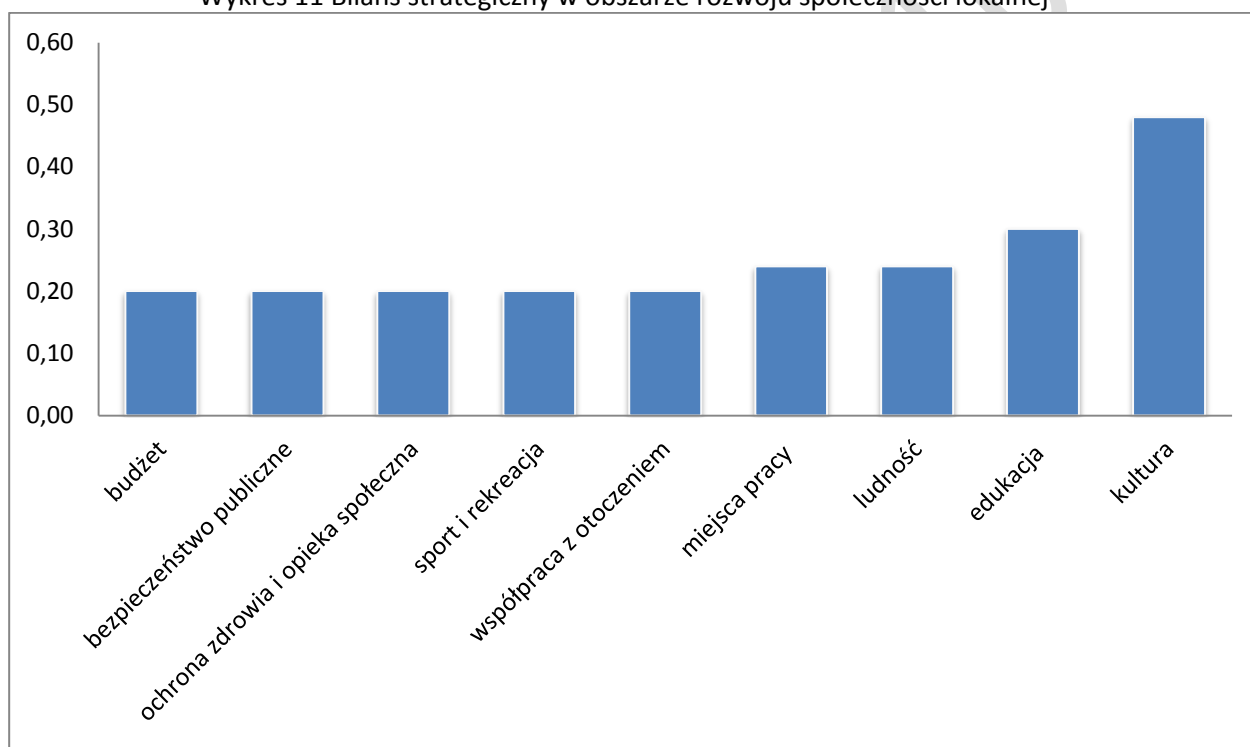
I/7 kultura – oceniono zaplecze kulturalne,

I/8 sport i rekreacja – oceniono istniejące zaplecze sportowo-rekreacyjne,

I/9 bezpieczeństwo publiczne – oceniono bezpieczeństwo mieszkańców, we wszelkim zakresie – uznano bezpieczeństwo pożarowe, publiczne a także zagrożenia katastrofami.

Dla określenia pozycji strategicznej Gminy Kamienica Polska w obszarze rozwoju społeczności lokalnej zestawiono cechy wg rosnącej wartości i przedstawiono na wykresie 10.

Wykres 11 Bilans strategiczny w obszarze rozwoju społeczności lokalnej

Źródło: Analiza Remedis SA

Powyższy wykres pokazuje, że największymi atutami Gminy Kamienica Polska jest zaplecze kulturalne, a także poziom edukacji i baza dydaktyczna.

3.1.2. BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE STANU ŚRODOWISKA

Tabelaryczne zestawienie cech, ich wag, oceny i wartości w tym obszarze prezentuje tabela 27.

Tabela 28 BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE ROZWOJU STANU ŚRODOWISKA

LP	ROZWÓJ SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	WAGA	OCENA	WARTOŚĆ
II/1	położenie Gminy	20%	3	0,60
II/2	las/tereny zielone	20%	3	0,60

II/3	kruszywa/kopaliny	10%	2	0,20
II/4	zasoby wodne	10%	2	0,20
II/5	zagospodarowanie przestrzenne	10%	2	0,20
II/6	gleby (bonitacja)	10%	1	0,10
II/7	atmosfera	10%	2	0,20
II/8	brak obszarów zagrożonych	10%	2	0,20

Źródło: Analiza Remedis SA

Omówienie pozycji:

II/1 położenie, lokalizacja Gminy ma istotne znaczenie dla możliwości rozwojowych,

II/2 lasy/tereny zielone – Gmina Kamienica Polska jest zalesiona w ponad 40%% (lesistość Polski 2013 – 29,4%). Lasy są bardzo ważnym zasobem Gminy

II/3 kruszywa/kopaliny – oceniono poziom ilości kopalin w Gminie,

II/4 zasoby wodne – przez gminę przepływa rzeka Warta i Kamieniczka,

II/5 zagospodarowanie przestrzenne, oceniono stan formalny (uchwalone plany itp.),

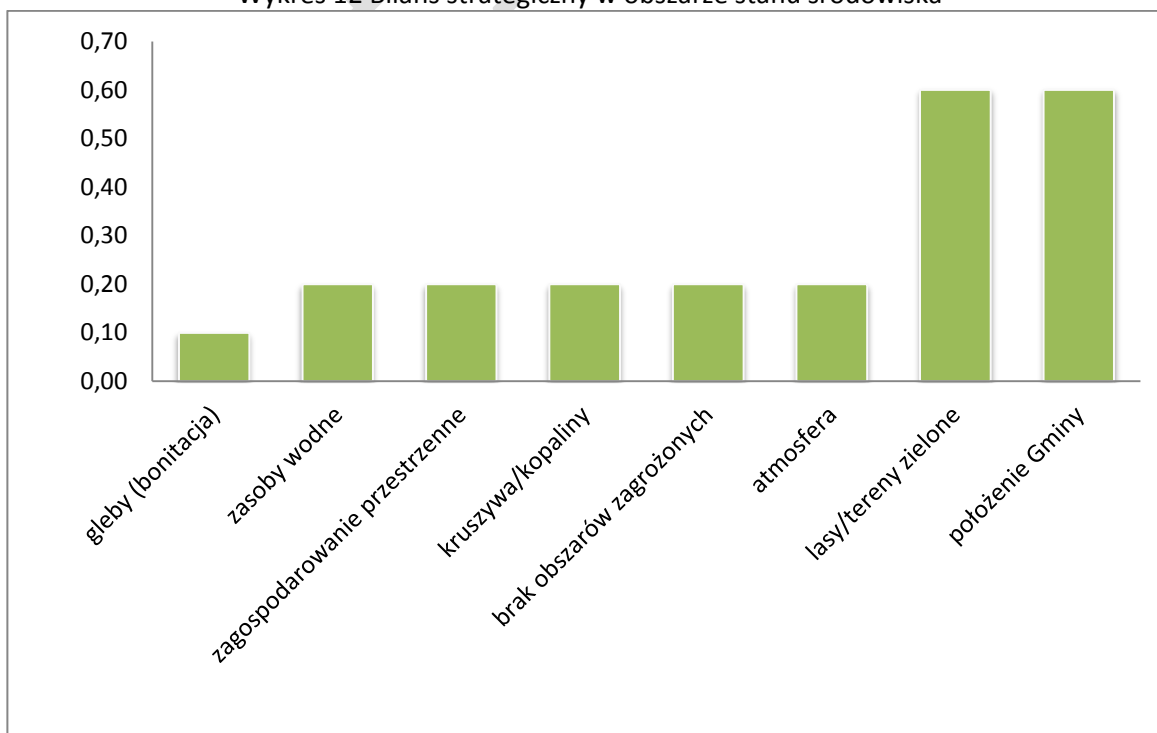
II/6 gleby (bonitacja) – Gmina Kamienica Polska posiada słabej jakości gleby,

II/7 atmosfera – brak źródeł zanieczyszczeń powoduje dobry stan atmosfery,

II/8 obszary zagrożone – położenie Gminy jest pod tym względem dobre.

Podobnie jak w poprzednim obszarze dokonano sortowania cech i zaprezentowano je w postaci wykresu.

Wykres 12 Bilans strategiczny w obszarze stanu środowiska

Źródło: Analiza Remedis SA

Wykres ilustruje, iż Gmina Kamienica Polska ma doskonały potencjał w zakresie wykorzystania warunków przyrodniczych i korzystnego położenia.

3.1.3. BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE ROZWOJU GOSPODARCZEGO

Zestawienie cech bilansu zgodnie z przyjętą metodyką zawiera tabela 28.

Tabela 29 BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE ROZWOJU GOSPODARCZEGO

LP	ROZWÓJ SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	WAGA	OCENA	WARTOŚĆ
infrastruktura				
III/1	mieszkalnictwo	5%	1	0,05
III/2	sieć komunikacyjna	10%	1	0,10
III/3	komunikacja publiczna	9%	1	0,09
III/4	sieć wodociągowa	11%	3	0,33
III/5	sieć kanalizacyjna i gospodarka odpadami	10%	2	0,20
III/6	sieć energetyczna	5%	2	0,10
ekonomia				
III/7	usługi i przetwórstwo	15%	2	0,30
III/8	turystyka i rekreacja	5%	2	0,10
III/9	handel, transport i magazynowanie	15%	2	0,30
III/10	budownictwo	10%	1	0,10
III/11	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	5%	2	0,10

Źródło: Analiza Remedis SA

Omówienie opisanych cech:

III/1 mieszkalnictwo – zgodnie ze specyfiką gmin wiejskich ma niewielkie znaczenie,

III/2 sieć komunikacyjna – w Gminie Kamienica Polska stan sieci oceniono jako niewystarczający, naprawy wymagają w szczególności nawierzchnie dróg oraz infrastruktura okołodrogowa,

III/3 komunikacja publiczna – mała ilość połączeń z Częstochową, pomiędzy sołectwami i mniejszymi miejscowościami,

III/4 sieć wodociągowa – Gmina jest prawie w pełni zwodociągowana,

III/5 sieć kanalizacyjna i gospodarka odpadami – sieć kanalizacyjna Gminy wymaga dalszej rozbudowy,

III/6 sieć energetyczna – w Gminach wiejskich energetyka nie jest kluczowym wyzwaniem,

III/7 usługi i przetwórstwo – poziom rozwoju jest średni,

III/8 turystyka – poziom rozwoju jest średni,

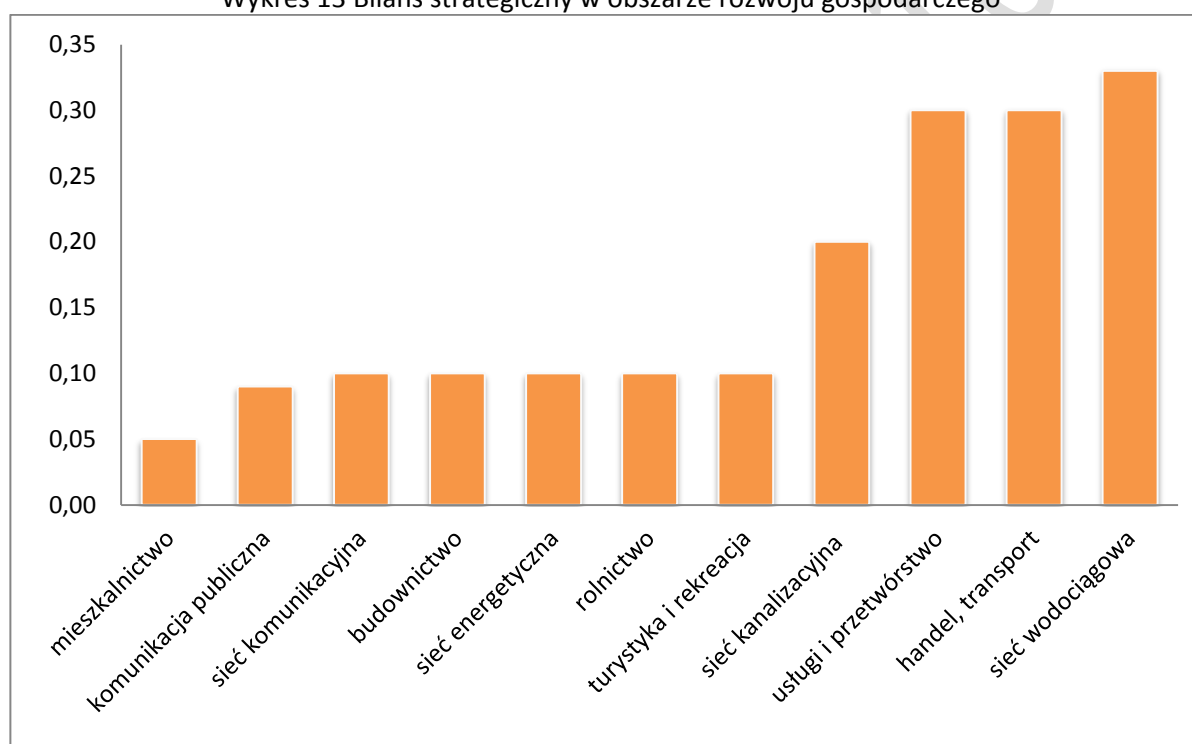
III/9 handel, transport i magazynowanie - cecha w sposób zagregowany, rozwój handlu detalicznego należy ocenić jako zadowalający, natomiast magazynowanie i transport traktowane jako zaplecze dla rozwoju gospodarczego jest słabo rozwinięte,

III/10 budownictwo – poziom rozwoju budownictwa jest niski,

III/11 rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo – poziom rozwoju rolnictwa jest średni.

Prezentacja cech i ich wartości na wykresie 12 pokazuje, że atutem Gminy jest prawie pełne jej zwodociągowanie oraz rozwój usług związanych z przetwórstwem oraz handlem i transportem. Podstawą do dalszego rozwoju jest jednak modernizacja sieci komunikacyjnej, ożywienie komunikacji publicznej oraz usługi związane z mieszkalnictwem.

Wykres 13 Bilans strategiczny w obszarze rozwoju gospodarczego

Źródło: Analiza Remedis SA

3.2. ANALIZA POTENCJAŁU ROZWOJOWEGO GMINY KAMIENICA POLSKA

Dokonując bilansu strategicznego oceniono stan aktualny Gminy Kamienica Polska. W celu określenia możliwości rozwojowych dokonano analizy potencjału rozwojowego dla poszczególnych cech w sposób następujący:

Do każdej cechy dołączono kolumnę z opisaną „możliwością zmiany” danej cechy w skali: 0 – brak możliwości zmiany, 1 – niewielka możliwość zmiany, 2 – duża możliwość zmiany. Niektóre cechy, dla których nie ma możliwości zmiany (wartość 0) pominięto w analizie.

Ponadto wprowadzono drugą zmienną, którą jest możliwość finansowania rozwoju spoza budżetu Gminy. W przypadku tej zmiennej wartość 1 – oznacza niewielkie możliwości, 2 – pewne możliwości i 3 – duże możliwości zewnętrznego finansowania niekomercyjnego. Brane były pod uwagę takie formy pozyskania środków jak: środki z Unii Europejskiej, partnerstwo publiczno – prywatne i możliwość pozyskania inwestorów. Wskaźnik potencjału rozwojowego poszczególnych gmin określa wzór:

$$W_{pr} = W_c \times M_z \times M_f$$

gdzie:

W_{pr} – wskaźnik potencjału rozwojowego,

W_c – waga cechy (z bilansu strategicznego),

M_z – możliwości zmian,

M_f – możliwości finansowania.

3.2.1. POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE ROZWOJU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

Tabelaryczne zestawienie prezentuje tabela 29:

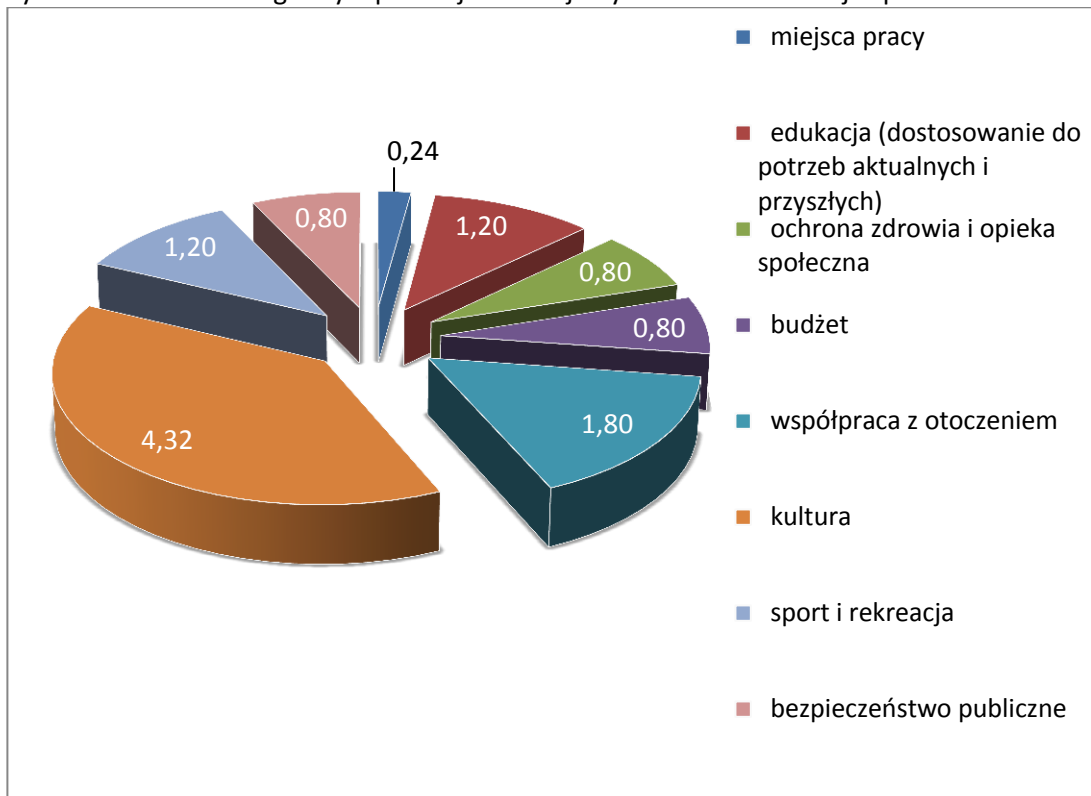
Tabela 30 BILANS STRATEGICZNY – POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE ROZWOJU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

LP	ROZWÓJ SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	WAGA	W_{pr}
I/1	ludność	12%	0,00
I/2	bezrobocie (miejsca pracy)	12%	0,24
I/3	edukacja (dostosowanie do potrzeb aktualnych i przyszłych)	10%	1,20
I/4	ochrona zdrowia i opieka społeczna	10%	0,80
I/5	budżet	10%	0,80
I/6	współpraca z otoczeniem	10%	1,80
I/7	kultura	16%	4,32
I/8	sport i rekreacja	10%	1,20
I/9	bezpieczeństwo publiczne	10%	0,80

Źródło: Analiza Remedis SA

Omówienie poszczególnych cech znajduje się pod tabelą 26. Aby pokazać największe możliwości zaprezentowano potencjał w postaci wykresu 13. Wykres prezentuje wyraźnie, że największy potencjał rozwojowy Gminy Kamienica Polska zawarty jest w możliwości oparcia się o współpracę z otoczeniem i kulturę przy wsparciu dobrze rozwiniętej edukacji w Gminie.

Wykres 14 Bilans strategiczny – potencjał rozwojowy w obszarze rozwoju społeczności lokalnej

Źródło: Analiza Remedis SA

3.2.2. POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE STANU ŚRODOWISKA

Ze względu na niewielką zależność od aktywnych działań w tym obszarze oceniono tylko kilka cech. Analizę przedstawiono w tabeli 30

Tabela 31 BILANS STRATEGICZNY – POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE STANU ŚRODOWISKA

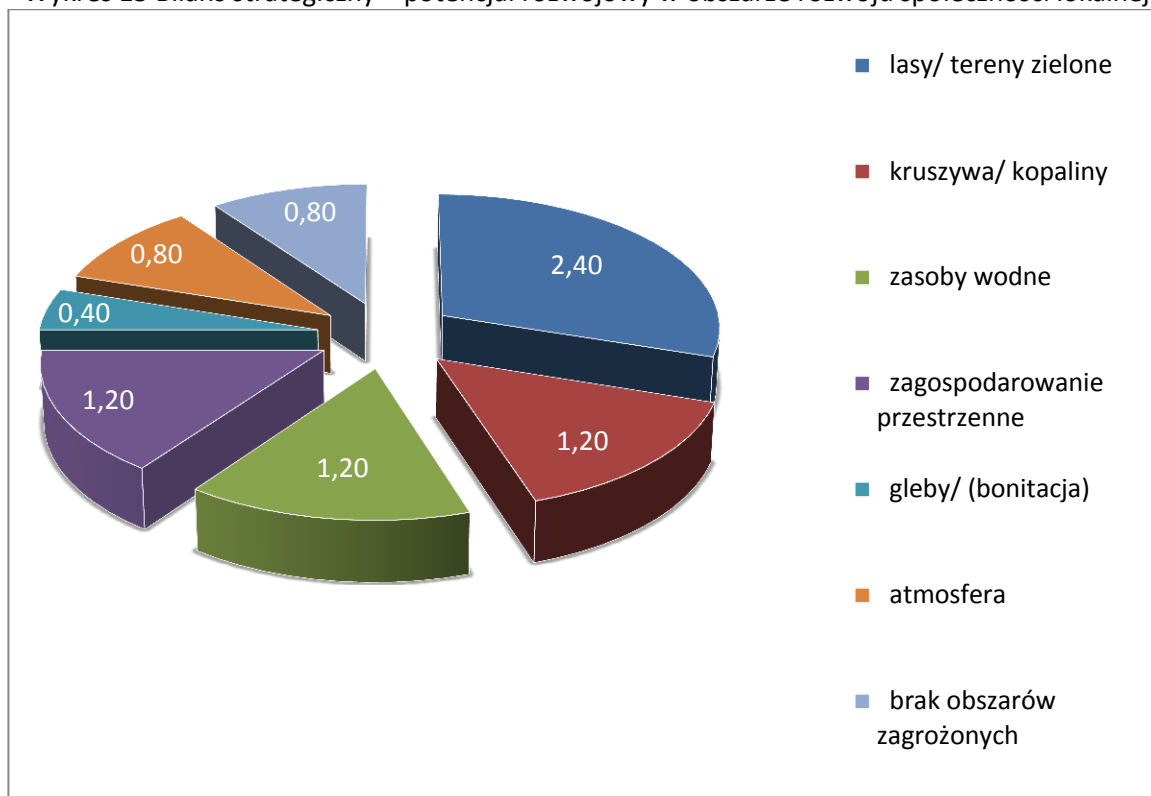
LP	ROZWÓJ SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	WAGA	W _{pr}
II/1	położenie Gminy	20%	0,00
II/2	las/tereny zielone	20%	2,40
II/3	kruszywa/kopaliny	10%	1,20
II/4	zasoby wodne	10%	1,20
II/5	zagospodarowanie przestrzenne	10%	1,20
II/6	gleby (bonitacja)	10%	0,40
II/7	atmosfera	10%	0,80
II/8	brak obszarów zagrożonych	10%	0,80

Źródło: Analiza Remedis SA

Omówienie cech znajduje się pod tabelą 27.

Podobnie zaprezentowano potencjał obszaru na wykresie 14.

Wykres 15 Bilans strategiczny – potencjał rozwojowy w obszarze rozwoju społeczności lokalnej

Źródło: Analiza Remedis SA

Największy potencjał rozwojowy Gminy Kamienica Polska w obszarze środowiskowym tkwi w możliwościach odpowiedniego zagospodarowania lasów i terenów zielonych. Czyste powietrze, wspaniałe widoki i nieskażone środowisko to kolejne atuty w tym obszarze.

3.2.3. POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE ROZWOJU GOSPODARCZEGO

Rozwój gospodarczy jest najważniejszy dla wzrostu dobrobytu mieszkańców. Zarówno bezpośredni skutek (spadek bezrobocia) jak i pośredni (wzrost wpływów z podatków) powoduje, że rozwój tego obszaru ma zwielokrotniony wpływ na rozwój Gminy. Prezentacje potencjału rozwojowego zawarto w tabeli 31.

TABELA 32 BILANS STRATEGICZNY – POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE ROZWOJU GOSPODARCZEGO

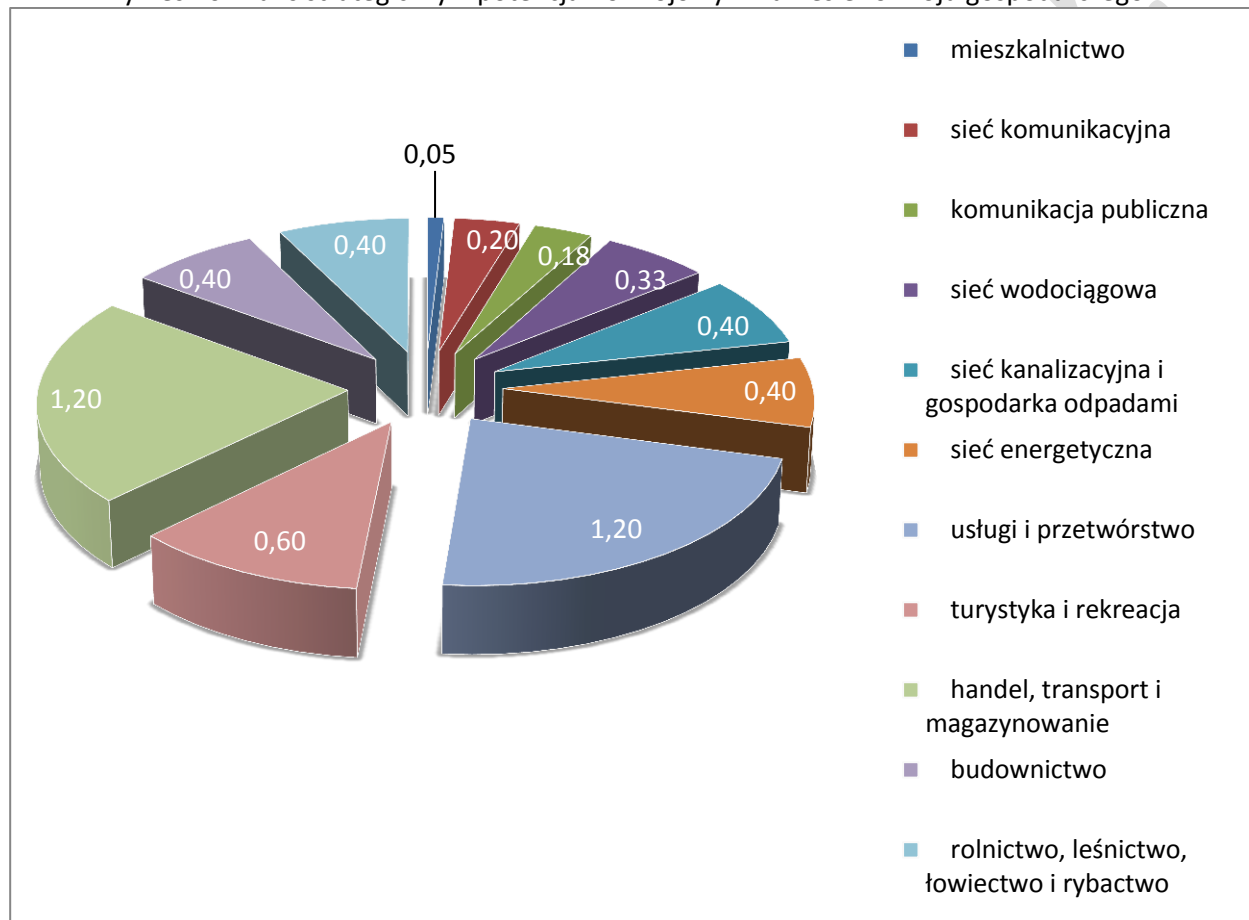
LP	ROZWÓJ SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	WAGA	W _{pr}
infrastruktura			
III/1	mieszkalnictwo	5%	0,05
III/2	sieć komunikacyjna	10%	0,20
III/3	komunikacja publiczna	9%	0,18
III/4	sieć wodociągowa	11%	0,33
III/5	sieć kanalizacyjna i gospodarka odpadami	10%	0,40
III/6	sieć energetyczna	5%	0,40
ekonomia			

III/7	usługi i przetwórstwo	15%	1,20
III/8	turystyka i rekreacja	5%	0,60
III/9	handel, transport i magazynowanie	15%	1,20
III/10	budownictwo	10%	0,40
III/11	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybnictwo	5%	0,40

Źródło: Analiza Remedis SA

Omówienie cech znajduje się pod tabelą 28. Graficzna prezentacja potencjału rozwojowego zaprezentowana została na wykresie 15.

Wykres 16 Bilans strategiczny – potencjał rozwojowy w zakresie rozwoju gospodarczego

Źródło: Analiza Remedis SA

Wykres pokazuje, że największy potencjał rozwojowy Gminy Kamienica Polska to dalszy rozwój usług i przetwórstwa oraz handlu i transportu.

**4. WYBÓR STRATEGII GMINY
KAMIENICA POLSKA**

Projekt 12.08.2016 r.

4.1. ZASADY ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU GMINY KAMIENICA POLSKA

Zrównoważony rozwój ma służyć mieszkańcom. Oznacza to, że władze Gminy nie mogą dążyć do realizacji dowolnych celów cząstkowych, ale jedynie takich, które są zgodne z celami strategicznymi.

Zrównoważenie rozwoju oznacza (zgodnie z Agendą 21), iż dokonując alokacji środków budżetowych, w tym inwestycyjnych i dokonując wyboru kierunków rozwoju powinno dążyć się do równoważenia celów: społecznych, ekologicznych i rozwoju przestrzennego.

W warunkach samorządu granice między tymi obszarami są bardzo często nieostre. Należy więc wyodrębnić działania pod kątem głównych kierunków strategicznych, tj.: niwelowania słabych stron (aspekt społeczny) oraz służących długookresowemu rozwojowi (np. inwestycje wnoszące nową jakość w życie społeczno-gospodarcze, służące budowaniu silnej gospodarczo jednostki samorządowej – wzmacniającej akcent gospodarczy).

Zasady budowania pozycji konkurencyjnej i rozwoju społecznego Gminy:

1. **Zasada selektywnego tworzenia korzyści zewnętrznych** w powiązaniu z polityką koncentracji na wybranych dziedzinach rozwoju to taki dobór inwestycji, które dają efekt mnożnikowy: nie tylko dochodowy, ale także zatrudnienia i demograficzny,
2. **Zasada budowy przewagi konkurencyjnej dla nowych sektorów** – przewidywanie kierunków rozwoju gospodarki; wykorzystanie nowoczesnych sektorów gospodarki.
3. **Zasada równoważenia rozwoju** – niwelowania słabych i wzmocnienia silnych stron Gminy – w praktyce oznaczająca konieczność równoważenia interesów społecznych, gospodarczych, przestrzennych i środowiskowych,
4. **Zasada ochrony wartości przyrody i kultury jako środowiska życia mieszkańców,**
5. **Zasada uspołeczniania procesów podejmowania decyzji** – poprzez prowadzenie szerokich konsultacji ze społecznością lokalną dotyczących obecnego i przyszłego funkcjonowania Gminy,
6. **Zasada przejrzystości i jawności, przy powszechnym dostępie do informacji,**
7. **Zasada koncentracji środków,**
8. **Zasada subsydiarności** – oddawania zadań do wykonania podmiotom gwarantującym ich wykonanie w sposób rzetelny i ekonomiczny,

9. **Zasada przystępności** – prowadzenia własnej polityki informacyjnej zrozumiałej dla społeczności lokalnej.

Przy pracach nad niniejszą strategią wzięto pod uwagę specyfikę Gminy, jaką jest Kamienica Polska. Niemniej wymienione wyżej zasady zostały wykorzystane przy budowie niniejszej Strategii, aby działania ukierunkowane na dalszy rozwój społeczny i budowanie mocnej pozycji konkurencyjnej Gminy w regionie były spójne i przynosiły trwałe efekty.

4.2. ANALIZA SWOT/TOWS GMINY KAMIENICA POLSKA

4.2.1. KONSULTACJE SPOŁECZNE

Prace nad strategią realizowane były metodą partycypacyjno-ekspercką. Na wszystkich etapach prac stosowano maksymalizację efektu partycypacji poprzez wielokrotne konsultacje społeczne. Podczas prac na Strategią wyróżnić można cztery podstawowe etapy konsultacji:

1. Konsultacje wstępne, oparte o zebrania wiejskie,
2. Konsultacje robocze w trakcie prac zespołu nad przygotowaniem dokumentu (skład Zespołu jest podany w załączniku nr 5),
3. Konsultacje końcowe polegające na poddaniu projektu dokumentu ocenie społecznej,
4. Procedowanie projektu dokumentu przed Radą Gminy.

Podczas warsztatów i konsultacji uzyskano bardzo wiele wartościowych informacji i wniosków. Układały się w pewien wyraźny obraz potrzeb mieszkańców i zostały wykorzystane w przygotowanych w niniejszej Strategii Celach Strategicznych, Programach i Działaniach, tworzących razem Plan Zadań Inwestycyjnych. Należy zauważyć, że Strategia ze swej istoty jest dokumentem o dużej skali ogólności, dlatego prezentuje złożone wnioski bez bardzo szczegółowego umiejscowienia. Ponadto należy zaznaczyć, że część wniosków wybiegała poza ustawowy zakres odpowiedzialności samorządu gminnego. Natomiast są cenną informacją dla władz Gminy pozwalającą prowadzić działania wspierające potrzeby mieszkańców. Co interesujące, wydaje się, że dla Gminy Kamienica Polska bardzo duże znaczenia mają działania dotyczące partnerstwa lokalnego, integracji społeczeństwa itp. Te działania, nie zawsze wymagają wielkich środków. Na skutki trzeba poczekać, jednak tylko w ten sposób można pobudzić tkwiący w lokalnej społeczności potencjał. Dopiero potencjał społeczny może wykorzystać istniejące możliwości o charakterze materialnym.

Dużym wyzwaniem są też potrzeby dotyczące obszarów objętych jurysdykcją innych podmiotów samorządowych (drogi i inwestycje w pasie drogowym dróg ponadgminnych). Tu też możliwości działania Gminy są ograniczone, a partycypacja w kosztach oznacza wydatek bez podniesienia majątku Gminy Kamienica Polska.

Pominięto wnioski dotyczące innych, aktualnych programów realizowanych w Kamienicy Polskiej.

Oryginały wniosków złożonych w ramach konsultacji społecznych są dostępne w Urzędzie Gminy.

4.2.2. ANALIZA SWOT GMINY KAMIENICA POLSKA NA PODSTAWIE PRZEPROWADZONYCH KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

Analiza SWOT (jakościowa) została sporządzona na podstawie informacji uzyskanych od uczestników konsultacji społecznych. Respondenci wypełnili protokoły (załączniki nr 7 i 8 – szablony) wyrażające ich opinie dotyczące sytuacji w Gminie Kamienica Polska. W tabeli 32 zamieszczono zestawienie silnych i słabych stron oraz możliwości i zagrożeń.

TABELA 33 ANALIZA SWOT GMINY KAMIENICA POLSKA (JAKOŚCIOWA)

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Duża ilość zakładów pracy, • Infrastruktura sportowa (hala, basen), • Łatwa dostępność do usług medycznych (duża ilość specjalistów), • Nowe zakłady pracy, nowe miejsca zatrudnienia, • Położenie przy trasie DK1, • Warunki przyrodnicze (rzeka, lasy), • Położenie pomiędzy Częstochową a Śląskiem, • Poziom szkolnictwa, • Oferta przedszkolna • Bogata oferta pozaszkolna dla dzieci i młodzieży, • Ośrodek kultury z bogatą ofertą, • OSP, • Współpraca urząd Gminy – mieszkańcy, 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak mieszkań socjalnych, • Oświetlenie ulic, miejscowości, • Starzejące się społeczeństwo, • Zanieczyszczenie środowiska, • Słaba komunikacja PKS, • Brak MPK i linii kolejowej • Brak kaplicy przedpogrzebowej, • Brak infrastruktury turystycznej, • Niskie poczucie tożsamości kulturowej i przynależności do społeczności lokalnej mieszkańców, • Niski budżet Gminy, • Brak pełnego pokrycia sieci wodociągowej, • Mało przedsiębiorstw, • Małe zaangażowanie mieszkańców w podejmowane działania, • Brak/niedostateczna możliwość przemieszczania się dzieci i młodzieży w czasie pozaszkolnym (zła organizacja przejazdów),

<ul style="list-style-type: none"> • Współpraca szkół i przedszkoli przy organizacji imprez środowiskowych, • Baza dydaktyczna, • Tradycja lokalna, • Bezpieczeństwo (straż gminna), • Dobry stan infrastruktury, • Imprezy i uroczystości lokalne. 	<ul style="list-style-type: none"> • Dostęp do komunikacji, • Połączenia między sołectwami i sąsiednimi Gminami, • Małe zainteresowanie społeczne „małą Ojczyzną”, • Brak alternatyw spędzania wolnego czasu dla młodzieży, • Brak zainteresowania nauką w miejscowym LO, • Brak produktu lokalnego promującego gminę, • Brak infrastruktury drogowej w szczególności ścieżek rowerowych, • Niewiele nowych miejsc pracy, • Brak żłobka.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Otwarcie żłobka, • Budowa Domu Pomocy Społecznej, • Tworzenie nowych miejsc pracy, • Rozbudowa infrastruktury, • Pozyskiwanie nowych inwestorów, • Rozwój turystyki (ścieżki rowerowe, spływ kajakowy), • Fundusze unijne, • Współpraca z urzędem Gminy, • Współpraca z innymi Gminami, organizacjami, • Promocja szkoły średniej wśród rodziców. 	<ul style="list-style-type: none"> • Słaba inicjatywa w pozyskiwaniu środków unijnych, • Stagnacja turystyczna, • Migracje (szczególnie osób młodych), • Trudności w dotarciu z ofertą lokalnych instytucji do mieszkańców Gminy, • Zamieranie lokalnych tradycji, • Likwidacja szkolnictwa ponadgimnazjalnego, • Lokalne problemy polityczne, konflikty pomiędzy osobami decyzyjnymi (proboszcz, radni, sołtysi), • Bezrobocie, • Brak środków na realizację inwestycji.

Źródło: opracowanie Remedia S.A. na podstawie przeprowadzonych konsultacji społecznych

Jakościowa analiza SWOT pokazuje, że Gmina Kamienica Polska powinna nadal rozwijać swoje znaczenie jako ośrodek skupiający przemysł i logistykę, wykorzystując w tym celu zarówno wieloletnie tradycje jak i korzystne położenie geograficzne i komunikacyjne. Gmina powinna dalej rozwijać ten potencjał redukując swoje słabości podnosząc poziom usług, np. rozwijając poziom budownictwa mieszkaniowego, jakość sieci komunikacyjnej itp. Walory Gminy podnoszą nie wykorzystane w pełni możliwości turystyczne, zarówno w oparciu o kapitał historyczny jak i interesujące otoczenie – bardzo duża ilość lasów, piękne widoki. Ważnym

zadaniem dla Gminy jest zredukowanie ograniczeń wynikających ze stanu budżetu. W tym celu należy szukać wszelkich metod pozwalających wzmocnić możliwości Gminy finansowaniem zewnętrznym. Oczywiście w pierwszym rzędzie należy skupić się na środkach bezzwrotnych takich jak np. fundusze unijne czy zw. norweskie, jednak nie wolno zaniechać rozpoznania możliwości znalezienia na realizację zadań publicznych środków innego typu, w tym prywatnych. Trudnym do rozwiązania ograniczeniem jest brak potencjału w zakresie terenów inwestycyjnych w Gminie. Należy rozpoznać możliwości współpracy z ościennymi Gminami tzn. Poczesna, Starcza czy Olsztyn.

4.2.3. ANALIZA SWOT GMINY KAMIENICA POLSKA (ILOŚCIOWA)

Ze względu na charakter Gminy a zwłaszcza jej gospodarki powinno się wyodrębnić obszary dające największy efekt rozwojowy. Taka analiza pociąga za sobą poważne wyzwania w obszarze metodycznym, zwłaszcza przy analityce o charakterze ilościowym. W pierwszym kroku tej analizy w oparciu o wcześniej dokonany bilans strategiczny zestawiono ilościową analizę SWOT Gminy Kamienica Polska.

Tabela 34 ANALIZA SWOT GMINY KAMIENICA POLSKA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Edukacja, • Kultura, • Położenie Gminy, • Lasy, • Sieć wodociągowa. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gleby (bonitacja), • Mieszkalnictwo, • Komunikacja publiczna.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Współpraca z otoczeniem, • Kultura, • Lasy, • Usługi i przetwórstwo, • Handel, transport i magazynowanie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ludność (migracje, starzejące się społeczeństwo), • Bezrobocie, • Gleby (bonitacja), • Mieszkalnictwo, • Sieć komunikacyjna, • Komunikacja publiczna.

Źródło: opracowanie Remedia S.A. na podstawie materiałów Gminy.

Dla celów analizy przedstawionej powyżej zastosowaną zintegrowaną metodykę analizy SWOT-TOWS opracowaną w Remedis S.A. Opiera się o zmodyfikowany, klasyczny podział na obszary wewnątrz i na zewnątrz analizowanego podmiotu na obszar statyczny – silne i słabe strony – i dynamiczny – możliwości i zagrożenia. W analizie do oceny wartościowej wykorzystano zarówno informacje od uczestników procesu prac nad strategią jak i ocenę ekspercką. Tabela zamieszczona powyżej obejmuje SWOT w ujęciu jakościowym. Dodatkowo

w oparciu o istniejące dokumenty strategiczne wyższego rzędu (głównie Strategię Rozwoju Kraju 2020) przyjęto, że nie nastąpią żadne gwałtowne zmiany makroekonomiczne, istotne zmiany polityki rolnej bądź podatkowej, które miałyby fundamentalny wpływ na sytuację Gminy.

Analizy SWOT/TOWS – służą do badania relacji pomiędzy atutami i słabościami Gminy, a szansami i zagrożeniami mogącymi pojawić się w otoczeniu głównie w celu dokonania wyboru najwłaściwszego wariantu strategii. Analiza SWOT służy ocenie sił i słabości Gminy w kontekście możliwości i zagrożeń – jest więc spojrzeniem „od sytuacji dzisiejszej w przyszłość”, natomiast TOWS jest analizą możliwości i zagrożeń przyszłości w kontekście silnych i słabych stron Gminy. Analiza SWOT/TOWS, po uprzednim zdefiniowaniu listy czynników oraz ich ocenie opiera się na następujących zasadach:

I Badaniu podlegają relacje pomiędzy silnymi i słabymi stronami a możliwościami i zagrożeniami, przy czym:

1. W analizie SWOT istnienie interakcji stwierdza się odpowiadając na następujące pytania:
 - a) czy zdefiniowane silne strony pozwolą wykorzystać możliwości, które mogą się zdarzyć?
 - b) czy zidentyfikowane słabości nie pozwolą na wykorzystanie pojawiających się możliwości?
 - c) czy zidentyfikowane silne strony pozwolą na przewyższenie możliwych zagrożeń?
 - d) czy zidentyfikowane słabe strony wzmocnią siłę oddziaływania potencjalnych zagrożeń?
2. W analizie TOWS występowanie relacji określa się odpowiadając na pytania:
 - a) czy zagrożenia osłabiają zidentyfikowane silne strony?
 - b) czy możliwości spotęgują posiadane silne strony?
 - c) czy zagrożenia spotęgują występujące słabości?
 - d) czy potencjalne możliwości pozwolą przewyższyć istniejące słabe strony?

II Dla każdego z wyspecyfikowanych powyżej pytań buduje się odpowiednią tablicę, za pomocą której bada się relacje pomiędzy parami czynników, przypisując istniejącemu silnemu powiązaniu cyfrą „2”, słabej „1”, nieistniejącej „0”;

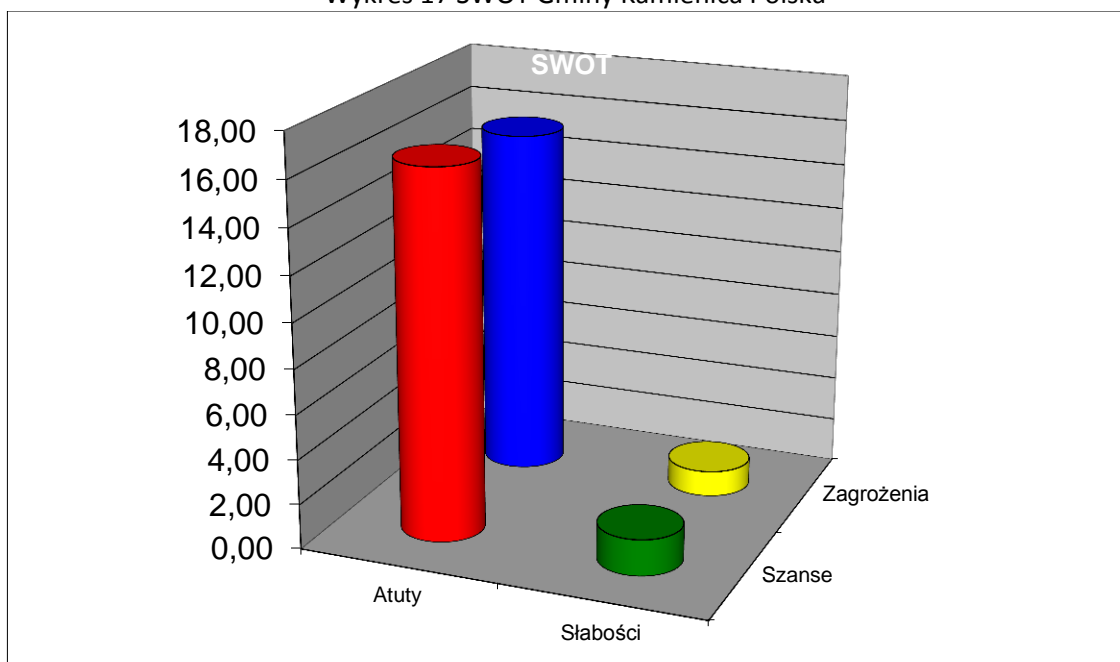
III Otrzymane sumy powiązań (poziome i pionowe) podlegają przemnożeniu przez wartość odpowiedniego czynnika, określonego w bilansie strategicznym, tworząc poziome i pionowe wartości interakcji a ich suma łączną wartość interakcji.

IV Zestawienie wartości interakcji dla poszczególnych par czynników stanowi wskazówkę do wyboru najkorzystniejszego wariantu strategii. Różne warianty strategii różnią się metodyką ich wdrażania, dostosowaną do ich charakteru, określoną dwoma podstawowymi czynnikami:

1. Wielkością potrzebnych środków na realizację strategii (i/lub poziomem ryzyka finansowego budżetu),
2. Intensywnością zmian (zakres programów, harmonogram przedsięwzięć itp.).

Na wykresie 16 przedstawiono zintegrowaną analizę SWOT w ujęciu ilościowym dla Gminy Kamienica Polska (pełne macierze zawarte są w rozdziale załączniki na końcu dokumentu).

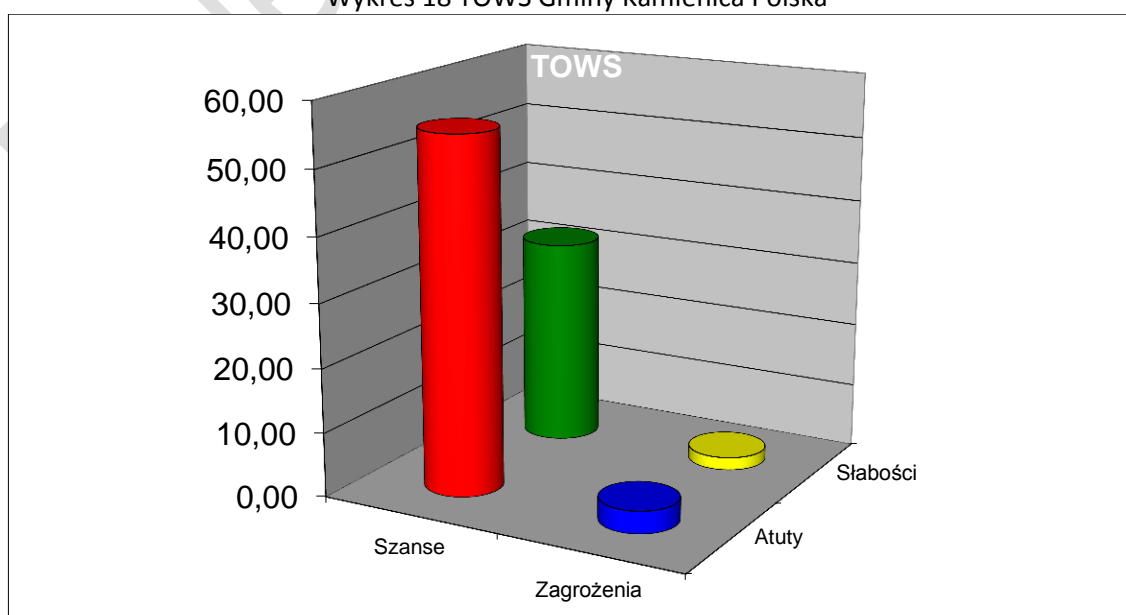
Wykres 17 SWOT Gminy Kamienica Polska

Źródło: Analiza Remedis S.A.

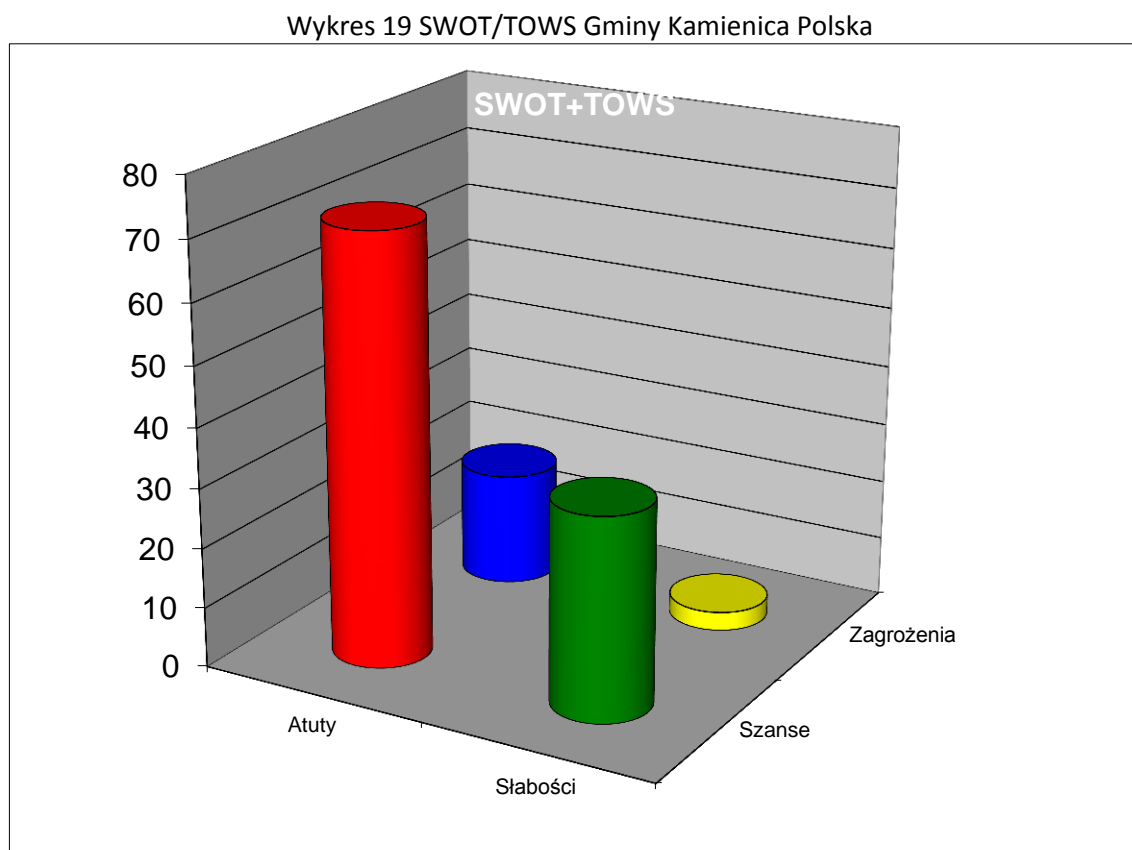
Zgodnie z przyjętą metodyką dokonano analizy TOWS, przedstawionej na wykresie 17 (pełne macierze zawarte są w rozdziale Załączniki na końcu dokumentu).

Wykres 18 TOWS Gminy Kamienica Polska

Źródło: Analiza Remedia S.A.

Zgodnie z przyjętą metodyką i dla zredukowania efektu nieproporcjonalności wag przy prowadzeniu analizy SWOT opracowano także zestawieniową analizę SWOT + TOWS. Jej wynik prezentuje wykres 18.

Źródło: Analiza Remedia S.A.

To sugeruje wybór strategii agresywnej, zwanej też „maksymalnej”. Należy wykorzystywać pojawiające się szanse przy pomocy posiadanych silnych stron. Jako wspierającą strategię winna być strategia konkurencyjna „mini-maksymalnej”, wykorzystująca szanse dla redukcji słabych stron Gminy.

Sprowadzając powyższe uogólnione omówienie wyników analizy SWOT-TOWS strategia Gminy Kamienica Polska powinna skoncentrować się na wykorzystaniu szans:

- dalszym rozwoju przemysłu,
- podnoszeniem walorów Gminy (dbałość i promocja atrakcji, rozwój usług kulturalnych) poprzez między innymi współpracę z sąsiednimi gminami, władzami powiatowymi,
- poprawa infrastruktury turystycznej (wykorzystanie możliwości jaką dają duże zasoby leśne oraz rzeki: Warta i Kamieniczka),

Wykorzystanie tych możliwości może być istotnym bodźcem rozwojowym. Jednocześnie należy zwrócić uwagę na pojawiające się problemy. Największym jest powszechnie znany w całym kraju problem demografii. Trudno go rozwiązać w oparciu o rozwój wewnętrzny.

Tylko stworzenie warunków zachęcających do osiedlania się na terenie Gminy może w szybki sposób podnieść liczbę mieszkańców. Wszystkie wcześniej opisane działania prorozwojowe podnoszące atrakcyjność Gminy będą sprzyjać wskazanemu trendowi. Dlatego należy przygotować możliwości osadnicze – w tym poprzez rozwój mieszkalnictwa np. poprzez uzbrojenie terenów i właściwe przygotowanie planów zagospodarowania przestrzennego. Położenie Gminy jest pod tym względem bardzo korzystne. Szczególnie bliskość aglomeracji śląskiej oraz Częstochowy.

Jednocześnie należy zwrócić uwagę na zagadnienie dobrej komunikacji. Problemy zarówno w zakresie komunikacji publicznej, jak i dróg oraz infrastruktury okołodrogowej winny być przedmiotem troski władz gminnych. Należy także uporządkować kanalizację w Gminie.

Projekt 12.08.2016r.

4.3. WIZJA ROZWOJU GMINY KAMIENICA POLSKA

Określiwszy strategię dla Gminy Kamienica Polska sformułowano wizję i pola rozwoju strategicznego Gminy.

**Gmina Kamienica Polska -
wykorzystująca dobre położenie i
potencjał ekologiczny na rzecz
mieszkańców i przedsiębiorców**

**Rozwój
przedsiębiorczości
wykorzystującej
potencjał
ekologiczny
Gminy**

**Doskonalenie
stanu
infrastruktury
technicznej
i społecznej**

**Spółeczeństwo
obywatelskie**

Warto zauważyć, że określona wizja jest kontynuacją sformułowań użytych w poprzedniej strategii.

Realizacja wszystkich celów strategicznych powinna odbywać się w oparciu o ekologię, właściwe finanse oraz istniejącą bazę (zaplecze), a efektem powinien być wpływ na powstanie nowych miejsc pracy, spadek bezrobocia i rozwój społeczno-ekonomiczny Gminy.

5. CELE STRATEGICZNE I PROGRAMY OPERACYJNE GMINY KAMIENICA POLSKA

Projekt 1208.2016 r.

Szczególna rola samorządu terytorialnego została zarysowana przez Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej w artykule 163, który stanowi, że samorząd terytorialny wykonuje zadania publiczne niezastrzeżone przez Konstytucję lub ustawy dla organów innych władz publicznych. Podstawowym celem działania samorządu jest osiągnięcie zrównoważonego rozwoju regionu, który prowadzi do poprawy jakości życia lokalnej społeczności. Na podstawie analiz określono kierunki rozwoju, a następnie wyłoniono główne programy strategiczne. W skład programów wchodzi zarówno działania inwestycyjne jak i nie będące inwestycjami. W obszarach inwestycyjnych planowanie operacyjne zostanie zaprezentowane w kolejnych dokumentach Gminy o charakterze operacyjnym (przede wszystkim w Wieloletniej Prognozie Finansowej). Poniżej przedstawiono karty programów strategicznych Gminy Kamienica Polska.

5.1. PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI WYKORZYSTUJĄCEJ POTENCJAŁ EKOLOGICZNY GMINY”

Tabela 35 CEL STRATEGICZNY 1

CEL STRATEGICZNY 1	ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI WYKORZYSTUJĄCEJ POTENCJAŁ EKOLOGICZNY GMINY
Program operacyjny 1.1	Wspomaganie działających na terenie Gminy przedsiębiorców
Działanie 1.1.1	Wsparcie dla przedsiębiorców i inwestorów
Opis Działania	Analiza i wykorzystanie aktualnych, pozostających w kompetencji samorządu możliwości działania (np. zwolnienie z podatku od nieruchomości), wprowadzenie ulg i zachęt o charakterze ekonomicznym
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Miernik oceny	Liczba pozyskanych inwestorów, rozpoczętych inwestycji
Termin realizacji	2016-2025
Koordinator	Urząd Gminy Kamienica Polska
Działanie 1.1.2	Stworzenie sieci współpracy przedsiębiorców na terenie Gminy
Opis Działania	Przejęcie przez Urząd Gminy funkcji koordynatora procesu powstawania i rozszerzania sieci współpracy lokalnych przedsiębiorców
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Miernik oceny	Stworzona sieć współpracy
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordinator	Urząd Gminy Kamienica Polska
Działanie 1.1.3	Organizacja szkoleń dla przedsiębiorców
Opis Działania	Udostępnienie lokali, informowanie przedsiębiorców o możliwych

	szkoleniach
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, środki unijne, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba zorganizowanych szkoleń
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska
Działanie 1.1.4	Wspieranie przedsiębiorstw proinnowacyjnych
Opis Działania	Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia, wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, wojewódzkie, środki własne
Miernik oceny	Liczba przedsiębiorstw spełniających wymogi WRPO+ w tym zakresie
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska
Działanie 1.1.5	Wzmocnienie wizerunku Gminy przyjaznej przedsiębiorcom
Opis Działania	Współpraca z ogólnopolskimi organizacjami zrzeszającymi przedsiębiorców i mediami branżowymi, promocja oferty inwestycyjnej
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, środki powiatowe
Miernik oceny	Liczba akcji promocyjnych, liczba organizacji, z którymi podjęto współpracę, efekty współpracy
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska
Program operacyjny 1.2	Dostosowanie produkcji rolniczej oraz przetwórstwa do funkcjonowania w standardach ekologicznych
Działanie 1.2.1	Wspieranie innowacyjnych technologii
Opis Działania	Współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego i organizacjami rolniczymi, prowadzenie szkoleń i popularyzacja rozwoju rolnictwa i usług
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, krajowe, budżet Gminy, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba nowych przedsiębiorstw, miejsc pracy
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska
Działanie 1.2.2	Tworzenie i rozwój inkubatorów przetwórstwa lokalnego
Opis Działania	Wspieranie, partnerstwo oraz współpraca z osobami zainteresowanymi przetwórstwem lokalnym
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, krajowe, budżet Gminy, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba wytworzonych produktów
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska
Działanie 1.2.3	Budowa dróg dojazdowych do pól
Opis Działania	Budowa dróg dojazdowych do pól sukcesywnie w poszczególnych

	sołectwach
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, krajowe, budżet Gminy
Miernik oceny	Liczba kilometrów nowych dróg
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska
Działanie 1.2.4	Propagowanie ekologicznych upraw rolnych z możliwością wystawiania płodów rolnych na imprezach okolicznościowych
Opis Działania	Promocja sprzedaży produktów rolnych podczas jarmarków, dożynek na terenie Gminy, powiatu i poza jego granicami
Potencjalne źródło finansowania	Środki gminne, środki unijne, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba producentów zdrowej żywności, ilość oferowanych produktów
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska
Działanie 1.2.5	Pomaganie w ukierunkowywaniu produkcji rolnej
Opis Działania	Stworzenie programów pomocowych, organizacja szkoleń zwłaszcza w zakresie dbałości o gleby, wspieranie restrukturyzacji rolnictwa, powiększenie ilości zadrzewień śródpolnych
Potencjalne źródło finansowania	Środki gminne, środki zewnętrzne
Miernik oceny	Liczba programów, szkoleń
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska
Program operacyjny 1.3	Rozwój turystyki
Działanie 1.3.1	Wykorzystanie potencjału terenu
Opis Działania	Wyeksponowanie walorów przyrodniczych, edukacja ekologiczna, stworzenie szlaków dla różnych odbiorców (np. dzieci), tworzenie szlaków, ścieżek rowerowych, tras biegowych, szlaków kajakowych, miejsc biwakowania, ścieżek przyrodniczych
Potencjalne źródło finansowania	Środki gminne, środki unijne, krajowe, prywatne
Miernik oceny	Liczba nowych turystów
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska
Działanie 1.3.2	Zwiększanie potencjału bazy gastronomicznej i noclegowej
Opis Działania	Podnoszenie standardów jakościowych bazy noclegowej, organizacja szkoleń, ułatwienia dla przedsiębiorców
Potencjalne źródło finansowania	Środki gminne, środki unijne, krajowe, prywatne
Miernik oceny	Liczba nowych miejsc noclegowych
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska
Działanie 1.3.3	Rozwój turystyki weekendowej
Opis Działania	Wykorzystanie metod e-promocja tj.: <ul style="list-style-type: none"> • Openstreetmap Polska (http://openstreetmap.org.pl/),

	<ul style="list-style-type: none"> Geocaching (http://www.geocaching.pl/).
Potencjalne źródło finansowania	Środki gminne, środki unijne, krajowe, prywatne
Miernik oceny	Liczba działań promocyjnych
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska
Działanie 1.3.4	Promocja i rozwój agroturystyki
Opis Działania	Działania medialne, w tym w mediach elektronicznych, szkolenia, pomoc w przekształcaniu istniejących gospodarstw rolnych w gospodarstwa agroturystyczne
Potencjalne źródło finansowania	Środki gminne, środki unijne, krajowe, prywatne
Miernik oceny	Ilość informacji wytworzonych/opublikowanych przez pracowników Urzędu Gminy, liczba szkoleń
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska
Program operacyjny 1.4	Aktywizacja mieszkańców
Działanie 1.4.1	Szkolenia dla mieszkańców
Opis Działania	Przeprowadzanie szkoleń dla mieszkańców w zakresie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, unijne, powiatowe
Miernik oceny	Liczba przeprowadzonych szkoleń, liczba przeszkolonych mieszkańców
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska
Działanie 1.4.2	Ciągłe doskonalenie się urzędników gminnych w zakresie aktywizacji mieszkańców
Opis Działania	Wizyty studyjne w Gminach sąsiednich, partnerskich w celu zapoznania się z dobrymi praktykami w zakresie aktywizacji gospodarczej mieszkańców, szkolenia pracowników Urzędu Gminy
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne
Miernik oceny	Liczba szkoleń, liczba przeszkolonych pracowników, liczba wizyt
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska
Działanie 1.4.3	Wspieranie włączenia społecznego
Opis Działania	Pomoc w otwieraniu działalności gospodarczej osobom zagrożonym wyłączeniem społecznym np. spółdzielnie socjalne
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, wojewódzkie, środki gminne
Miernik oceny	Spadek liczby osób bezrobotnych i zagrożonych wyłączeniem
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska
Działanie 1.4.4	Przeciwdziałanie bezrobociu i aktywizacja lokalnego rynku pracy
Opis Działania	organizacja kształcenia w zakresie zdobywania umiejętności

	rzemieślniczych, stymulacja inwestycji lokalnych kreujących nowe miejsca pracy, współpraca z lokalnymi przedsiębiorcami
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, powiatowe, gminne, prywatne
Miernik oceny	Liczba bezrobotnych, liczba osób, które pracę znalazły, liczba osób przeszkolonych
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska

Źródło: Analiza Remedis SA, Urząd Gminy Kamienica Polska

Projekt 12.08.2016 r.

5.2. PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „DOSKONALENIE STANU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I SPOŁECZNEJ”

Tabela 36 CEL STRATEGICZNY 2

CEL STRATEGICZNY 2	DOSKONALENIE STANU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I SPOŁECZNEJ
Program operacyjny 2.1	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej
Działanie 2.1.1	Budowa i modernizacja dróg gminnych
Opis Działania	Naprawa i modernizacja istniejących odcinków drogowych, położenie nakładek bitumicznych na przygotowane do tego odcinki dróg
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, krajowe, budżet Gminy
Miernik oceny	Liczba kilometrów wybudowanych dróg
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska
Działanie 2.1.2	Modernizacja starych i budowa nowych energooszczędnych obwodów oświetleniowych
Opis Działania	Objęcie pracami związanymi z objęciem oświetleniem ulicznym odcinków dróg gdzie występują zabudowania, miejsc niebezpiecznych (przejścia dla pieszych)
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, krajowe, budżet Gminy
Miernik oceny	Ilość kilometrów oświetlonych dróg
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska
Działanie 2.1.3	Podnoszenie bezpieczeństwa dróg
Opis Działania	W zależności od potrzeb miejscowych dbałość o właściwe oznakowanie, wprowadzanie progów i szykan spowalniających, budowa chodników
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, krajowe, budżet Gminy i powiatu
Miernik oceny	Liczba rozwiązanych problemów
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska
Działanie 2.1.4	Budowa i modernizacja chodników i parkingów
Opis Działania	Budowa i modernizacja chodników ,budowa i modernizacja parkingów
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, krajowe, budżet Gminy i powiatu
Miernik oceny	Liczba kilometrów nowych i zmodernizowanych chodników, liczba wybudowanych parkingów
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska

Program operacyjny 2.2	Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnych, deszczowych i wodociągowych
Działanie 2.2.1	Rozbudowa i modernizacja systemu kanalizacyjnego Gminy
Opis Działania	Rozbudowa i modernizacja kanalizacji
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, krajowe, budżet Gminy
Miernik oceny	Liczba mieszkańców korzystających z kanalizacji
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska
Działanie 2.2.2	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków we wszystkich miejscowościach Gminy nieposiadających kanalizacji
Opis Działania	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w przypadkach jeżeli nie ma możliwości wykonania ze względów ekonomicznych lub technicznych sieci kanalizacji sanitarnej
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki gminne, środki Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska
Miernik oceny	Liczba nowych przydomowych oczyszczalni ścieków
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska
Działanie 2.2.3	Modernizacja istniejącej sieci wodociągowej
Opis Działania	Modernizacja istniejącej sieci wodociągowej, organizacja środków finansowych, budowa sieci
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, krajowe, budżet Gminy
Miernik oceny	Zmodernizowane i wybudowane odcinki sieci
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska
Działanie 2.2.4	Odbudowa naturalnej retencji
Opis Działania	Renaturyzacja cieków wodnych i odbudowa naturalnej retencji na terenie Gminy Kamienica Polska
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki gminne, środki Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska
Miernik oceny	Liczba zrealizowanych projektów
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska
Program operacyjny 2.3	Utrzymanie wysokiego poziomu gminnej infrastruktury rekreacyjno-sportowej
Działanie 2.3.1	Uzupełnienie wyposażenia obiektów sportowych
Opis Działania	Zakup sprzętu, utrzymanie nawierzchni, zakup wyposażenia
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, krajowe, unijne
Miernik oceny	Liczba odbywających się zajęć, liczna nowych boisk
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska
Działanie 2.3.2	Wybudowanie placów zabaw i siłowni na powietrzu
Opis Działania	Wybudowanie placów zabaw oraz miejsc ze sprzętem do ćwiczeń oraz ich doposażenie w poszczególnych sołectwach
Potencjalne źródło	Środki własne, krajowe, środki unijne

finansowania	
Miernik oceny	Liczba wybudowanych elementów infrastruktury, liczba osób korzystających z niej
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska
Działanie 2.3.3	Remont i rewitalizacja terenu i budynku Gminnego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji
Opis Działania	Remont sceny, remont basenu
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, krajowe, środki unijne
Miernik oceny	Wyremontowane obiekty
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska
Działanie 2.3.4	Modernizacja istniejących świetlic wiejskich
Opis Działania	Przygotowanie planów, modernizacja
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, krajowe, unijne
Miernik oceny	Liczba zmodernizowanych placówek, stopień wykorzystania świetlic
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska
Program operacyjny 2.4	Modernizacja bazy oświatowej
Działanie 2.4.1	Modernizacja istniejących świetlic przyszkolnych
Opis Działania	Przygotowanie planów, modernizacja
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, krajowe, unijne
Miernik oceny	Liczba zmodernizowanych placówek, liczba dzieci z nich korzystających
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska
Działanie 2.4.2	Budowa sal komputerowych z dostępem do Internetu
Opis Działania	Stworzenie planów, pozyskanie środków finansowych, budowa, wyposażenie sal w komputery z dostępem do Internetu
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, krajowe, unijne
Miernik oceny	Liczba sal komputerowych, liczba dzieci z nich korzystających
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska
Działanie 2.4.3	Poprawa stanu bazy szkolnej i przedszkolnej
Opis Działania	Budowa, rozbudowa, remonty budynków, sal gimnastycznych
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, krajowe, unijne
Miernik oceny	Wielkość nakładów
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska
Działanie 2.4.4	Uruchomienie żłobka

Opis Działania	Znalezienie źródeł finansowania
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, krajowe, środki unijne, środki prywatne
Miernik oceny	Otwarty żłobek
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska
Program operacyjny 2.5	Wspieranie gospodarki niskoemisyjnej
Działanie 2.5.1	Rozwój fotowoltaiki, energii wiatrowej i pochodzącej z biomasy
Opis Działania	Rozpoznanie lokalnych możliwości, rozpoznanie możliwości finansowania, wspieranie działań edukacyjnych w zakresie programu
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, wojewódzkie, gminne, prywatne
Miernik oceny	Liczba zrealizowanych działań edukacyjnych i liczba zrealizowanych projektów
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska
Działanie 2.5.2	Wspieranie inteligentnego zarządzania energią
Opis Działania	Modernizacja obiektów publicznych w celu zastosowania nowoczesnych rozwiązań
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, wojewódzkie, gminne, prywatne
Miernik oceny	Liczba zrealizowanych projektów
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska
Działanie 2.5.3	Kompleksowa termomodernizacja budynków użyteczności publicznej
Opis Działania	Przygotowanie wymaganych dokumentów do przeprowadzenia termomodernizacji budynku domu kultury wraz z przebudową strychu i zmianą pokrycia dachu; wykonanie prac
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki krajowe, budżet Gminy
Miernik oceny	Liczba budynków objętych termomodernizacją, osiągnięte oszczędności energii
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska
Program operacyjny 2.6	Upowszechnienie dostępu do Internetu szerokopasmowego
Działanie 2.6.1	Zapewnienie dostępu do sieci szerokopasmowej na terenie Gminy
Opis Działania	Stworzenie projektu, znalezienie środków na budowę lokalnej sieci w oparciu o istniejące węzły
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, krajowe, wojewódzkie, gminne, prywatne
Miernik oceny	Liczba osób korzystających z szerokopasmowego Internetu
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska

Działanie 2.6.2	Stworzenie Publicznych Punktów Dostępu do Internetu
Opis Działania	Udostępnienie Internetu np. w świetlicach wiejskich
Potencjalne źródło finansowania	Środki gminne, krajowe, powiatowe, unijne
Miernik oceny	Liczba miejsc, w których można korzystać z Internetu
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska
Program operacyjny 2.7	Rozwój budownictwa mieszkaniowego
Działanie 2.7.1	Budowa mieszkań komunalnych, socjalnych oraz pod wynajem
Opis działania	Budowa mieszkań komunalnych, socjalnych oraz pod wynajem, wykonanie opracowania o zasadach pozyskiwania gruntów pod budownictwo mieszkaniowe wraz z harmonogramem budowy mieszkań, pozyskanie środków zewnętrznych, opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem zapotrzebowania na grunty pod komunalne budownictwo mieszkaniowe, uzbrajanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe,
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki krajowe, środki własne
Miernik oceny	Liczba wybudowanych mieszkań
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska

Źródło: Analiza Remedis SA, Urząd Gminy Kamienica Polska

5.3. PROGRAMY REALIZUJĄCE CEL „SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE”

Tabela 37 CEL STRATEGICZNY 3

CEL STRATEGICZNY 3	SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE
Program operacyjny 3.1	Zaspokojenie potrzeb rekreacyjnych i wypoczynkowych dzieci i młodzieży
Działanie 3.1.1	Organizowanie różnych form letniego wypoczynku dla dzieci i młodzieży
Opis Działania	Przekazywanie środków, pomoc w organizacji imprez, konkursów
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki gminne, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba uczestników
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska
Działanie 3.1.2	Współpraca z klubami sportowymi, zrzeszającymi osoby uprawiające różne dyscypliny sportu
Opis Działania	Ciągła współpraca jednostek podległych Urzędowi Gminy z klubami działającymi i mogącymi działać na terenie Gminy
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, budżet Gminy, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba wydarzeń sportowych
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska
Program operacyjny 3.2	Zaspokojenie potrzeb kulturalnych mieszkańców Gminy
Działanie 3.2.1	Aktywne instytucje kultury i sportu
Opis Działania	Organizowanie i wspieranie organizacji koncertów, wystaw, odczytów, imprez artystycznych, rozrywkowych a także plenerowych, imprez sportowych, organizacja zajęć rekreacyjnych i sportowych
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, budżet Gminy, środki prywatne, środki partnerów
Miernik oceny	Stopień realizacji programu
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska
Działanie 3.2.2	Kultywowanie i promocja tradycji
Opis Działania	Wspieranie wszelkich działań przypominających i utrwalających tradycje lokalne. Formy to np.: organizacja konkursów artystycznych o charakterze lokalnym, wspieranie tworzenia wystaw, zespołów kultywujących lokalną twórczość, poszukiwanie partnerów, rozszerzenie oferty edukacyjnej poprzez utworzenie pracowni witrażu i fotograficznej, zachowanie dziedzictwa kulturowego poprzez organizację warsztatów artystycznych i rękodzielniczych
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, budżet Gminy, środki partnerów

Miernik oceny	Liczba wydarzeń
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska
Działanie 3.2.3	Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego
Opis Działania	Wspieranie rozwoju istniejących i wspomaganie w powstawaniu nowych organizacji pozarządowych, wspieranie merytoryczne w pozyskiwaniu środków na działalność
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, budżet Gminy, środki partnerów
Miernik oceny	Poniesione nakłady
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska
Program operacyjny 3.3	Dbłość o wysoki poziom bezpieczeństwa społecznego
Działanie 3.3.1	Zapewnienie nowoczesnego sprzętu dla OSP
Opis Działania	Zakup sprzętu specjalistycznego sprzętu, zakup nowych samochodów bojowych
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki krajowe, budżet Gminy
Miernik oceny	Wartość dostarczonego do OSP sprzętu
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska
Działanie 3.3.2	Modernizacja bazy lokalowej OSP
Opis Działania	Przebudowy strażnic i świetlic, remonty strażnic itp.
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki krajowe, budżet Gminy
Miernik oceny	Liczba zrealizowanych inwestycji
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska
Program operacyjny 3.4	Aktywne i zdrowe starzenie się
Działanie 3.4.1	Kształtowanie i promocja aktywnych postaw na rzecz zdrowego i aktywnego stylu życia
Opis Działania	Zajęcia rekreacyjne, kulturalne, spotkania integracyjne
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, budżet Gminy, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba aktywnych uczestników
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska
Działanie 3.4.2	Stworzenie punktu dziennej opieki dla osób starszych i niepełnosprawnych
Opis Działania	Prowadzenie zajęć rehabilitacyjnych, zapewnienie ludziom aktywnego spędzania czasu, prowadzenie terapii zajęciowych, uruchomienie idei wolontariatu wśród mieszkańców, zapewnienie konsultacji i porad
Potencjalne źródło finansowania	Środki gminne, środki unijne i krajowe

Miernik oceny	Liczba osób korzystających z pomocy, liczba wolontariuszy, stworzenie punktu dziennej opieki
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska
Działanie 3.4.3	Profilaktyka zdrowotna
Opis Działania	Profilaktyka zmierzająca do zmniejszenia ilości chorób reumatycznych, alergicznych, onkologicznych, psychiatrycznych, wad postawy, wymowy itd.
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki krajowe, środki gminne, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba osób objętych działaniami profilaktycznymi
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska
Działanie 3.4.4	Otwarcie Domu Pomocy Społecznej
Opis Działania	Znalezienie źródeł finansowania, lokalizacji
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki krajowe, środki gminne, środki prywatne
Miernik oceny	Uruchomienie DPS
Termin realizacji	2016-2017
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska
Program operacyjny 3.5	Uczenie się przez całe życie (LLL)
Działanie 3.5.1	Stworzenie programów doszkalających w zakresie obsługi nowoczesnych urządzeń, Internetu, walka z wykluczeniem społecznym
Opis działania	Zakup programów, przeszkolenie osób
Potencjalne źródło finansowania	Środki gminne, krajowe, powiatowe, unijne
Miernik oceny	Liczba osób korzystających ze szkoleń
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska
Działanie 3.5.2	Rozwój infrastruktury społeczeństwa informacyjnego
Opis działania	Upowszechnienie dostępu mieszkańców do usług elektronicznych
Potencjalne źródło finansowania	Środki krajowe, środki unijne, budżet Gminy, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba osób korzystających z komunikacji elektronicznej szkoleń
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska
Działanie 3.5.3	Wspieranie rozwoju e-społeczeństwa
Opis działania	Wspieranie wprowadzania rozwiązań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia
Potencjalne źródło finansowania	Środki gminne, krajowe, powiatowe, unijne
Miernik oceny	Liczba prowadzonych projektów
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska
Działanie 3.5.4	Promocja postaw ekologicznych

Opis działania	Szkolenia, warsztaty, inicjatywy społeczne, działania medialne
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki krajowe, budżet Gminy, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba podjętych kampanii informacyjnych, ilość zajęć
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska
Program Operacyjny 3.6	Podnoszenie atrakcyjności oferty edukacyjnej
Działanie 3.6.1	Oferta zajęć pozaszkolnych
Opis działania	Stworzenie nowych zajęć pozaszkolnych, w tym rozwijających zainteresowania techniczne, zgodne z zainteresowaniami młodzieży i zapotrzebowania rynku pracy
Potencjalne źródło finansowania	Środki unijne, środki krajowe, budżet Gminy, środki prywatne
Miernik oceny	Liczba nowych zajęć, liczba uczestników
Termin realizacji	2016-2025
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska
Działanie 3.6.2	Promowanie nauki w Liceum Ogólnokształcącym
Opis działania	Prowadzenie działań promocyjnych wśród młodzieży w gimnazjum i wśród rodziców
Potencjalne źródło finansowania	Środki własne, środki powiatowe
Miernik oceny	Liczba działań promocyjnych
Termin realizacji	W sposób ciągły
Koordynator	Urząd Gminy Kamienica Polska, Starostwo Powiatowe w Częstochowie

Źródło: Analiza Remedis SA, Urząd Gminy Kamienica Polska

Warto dodać, że wymienione powyżej zadania nie są wartościowane ze względu na skutki dla jak największej części mieszkańców. Takie hierarchizowanie należy zrealizować każdorazowo decydując o przyznaniu środków na realizację w ramach kolejnego budżetu i kolejnego WPF-u. Niemniej w praktyce należy się spodziewać, że podstawowym czynnikiem priorytetyzującym zadania będzie możliwość pozyskania dofinansowania bezzwrotnego. To bowiem pozwoli na swoiste lewarowanie możliwości budżetowych i maksymalizacji wartościowej zrealizowanych na rzecz mieszkańców działań.

**6. STRATEGIA KAMIENICA POLSKA A INNE
DOKUMENTY STRATEGICZNE**

Projekt 12.08.2016 r.

W niniejszym rozdziale dokonano prezentacji Strategii Rozwoju Gminy Kamienica Polska w latach 2016-2025 na tle innych dokumentów strategicznych – przede wszystkim Strategii Rozwoju Kraju 2020 i Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju Polska 2030, Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego oraz Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020. Analiza wykazuje zbieżność strategii Gminy z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla dotyczącymi Gminy.

6.1. STRATEGIA EUROPA 2020

Strategia „Europa 2020” jest dziesięcioletnią strategią Unii Europejskiej na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia, zapoczątkowaną w 2010 r. Ma ona na celu nie tylko rozwiązanie problemów wynikających z kryzysu, z którego obecnie kraje UE stopniowo wychodzą. Strategia ta ma również pomóc nam skorygować niedociągnięcia europejskiego modelu wzrostu gospodarczego i stworzyć warunki, dzięki którym będzie on bardziej służył zrównoważonemu i sprzyjającemu włączeniu społecznemu wzrostowi.

Ustalono pięć nadrzędnych celów, które UE ma osiągnąć do 2020 roku. Obejmują one **zatrudnienie, badania i rozwój, klimat i energię, edukację, integrację społeczną i walkę z ubóstwem**. Strategia zawiera również siedem tzw. inicjatyw przewodnich, w oparciu o które Unia Europejska i władze państw członkowskich będą nawzajem uzupełniać swoje działania w kluczowych dla strategii obszarach, takich jak: **innowacje, gospodarka cyfrowa, zatrudnienie, młodzież, polityka przemysłowa, ubóstwo i oszczędne gospodarowanie zasobami**.

Wdrażanie celów Strategii Rozwoju Gminy Kamienica Polska przyczynia się do realizacji Strategii „Europa 2020”.

6.2. STRATEGIA ROZWOJU KRAJU 2020

Strategia Rozwoju Kraju 2020 (SRK) to główna strategia rozwojowa Polski do 2020 r. Wskazuje najważniejsze zadania państwa, które należy zrealizować w najbliższych latach, by przyspieszyć rozwój Polski, orientacyjny harmonogram oraz sposób finansowania zaplanowanych działań. Strategia proponuje podejście dwukierunkowe, polegające na usuwaniu barier i słabości polskiej gospodarki oraz wykorzystaniu jej mocnych stron. SRK

wyznacza trzy obszary, na których powinny zostać skoncentrowane fundusze na politykę rozwoju:

- Konkurencyjna gospodarka,
- Spójność społeczna i terytorialna,
- Sprawne i efektywne państwo.

Działania wskazane w SRK będą konkretyzowane poprzez cele i programy Strategii Rozwoju Gminy Kamienica Polska na lata 2016-2025.

6.3. DŁUGOOKRESOWA STRATEGIA ROZWOJU KRAJU „POLSKA 2030. TRZECIA FALA NOWOCZESNOŚCI

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności” – jest to dokument rządu RP o charakterze analitycznym i rekomendacyjnym. Określa on główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego Polski, a także kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zrównoważonego rozwoju. Stanowi opis nowego projektu cywilizacyjnego, zorientowanego na przyszłość, w perspektywie do 2030 roku. Celem Strategii jest przezwyciężenie kryzysu finansowego w jak najkrótszym czasie i próba uniknięcia tzw. „straconej dekady” – wolniejszego rozwoju gospodarczego niż w poprzednich latach, który powodowałby negatywny wpływ na jakość życia ludzi. Strategia zakłada więc zbudowanie przewag konkurencyjnych do 2030 roku, tak, aby po wykorzystaniu obecnych sił rozwojowych Polska posiadała nowe potencjały wzrostu w obszarach, które dotychczas nie były eksploatowane, np. w obszarze edukacji.

Głównym celem dokumentu **Polska 2030** jest poprawa jakości życia Polaków mierzona wskaźnikami jakościowymi, a także wartością oraz tempem wzrostu polskiego PKB. Projekt kładzie nacisk na jednoczesny rozwój w trzech strategicznych obszarach: **konkurencyjności i innowacyjności gospodarki, równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski oraz efektywności i sprawności państwa.**

Cele Strategii Rozwoju Gminy Kamienica Polska, programy z tym związane, a także przedstawione kierunki działań wpisują się w cele przedstawione w Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju „Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności”

6.4. RAPORT POLSKA 2030. WYZWANIA ROZWOJOWE

Raport Polska 2030 przedstawia wyzwania jakie powinniśmy podjąć w perspektywie roku 2030 tj.:

- Wzrost i konkurencyjność,
- Sytuacja demograficzna,
- Wysoka aktywność zawodowa oraz adaptacyjność zasobów pracy,
- Odpowiedni potencjał infrastruktury,
- Bezpieczeństwo energetyczno-klimatyczne,
- Gospodarka oparta na wiedzy i rozwój kapitału intelektualnego,
- Solidarność i spójność regionalna,
- Poprawa spójności społecznej,
- Sprawne państwo,
- Wzrost kapitału społecznego Polski.

Realizacja celów strategicznych określonych w Strategii Rozwoju Gminy Kamienica Polska przyczyni się do urzeczywistniania tych wyzwań w skali pojedynczej Gminy.

6.5. KONCEPCJA PRZESTRZENNEGO ZAGOSPODAROWANIA KRAJU 2030

W KPZK 2030 rozwój kraju traktowany jest w sposób kompleksowy. Oznacza to, że zadaniem zagospodarowania przestrzennego jest godzenie interesów różnych użytkowników przestrzeni (mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, państwa). Powinno być spójne z decyzjami podejmowanymi w innych obszarach dotyczących np. inwestycji infrastrukturalnych, potrzeby rozwoju miast, ochrony terenów zielonych.

KPZK wskazuje najpilniejsze problemy zagospodarowania polskiej przestrzeni i konkretne działania naprawcze w sześciu obszarach tematycznych dla:

- Poprawy konkurencyjności największych miast i powiązań między nimi,
- Tworzenia warunków równomiernego rozwoju poza dużymi miastami,
- Rozwoju infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej (np. sieci szerokopasmowe),

- Poszanowania środowiska naturalnego i walorów krajobrazowych, a także kulturowych,
- Wzmacniania odporności Polski na zagrożenia związane z bezpieczeństwem energetycznym (np. poprzez budowanie połączeń energetycznych z sąsiednimi państwami) czy ekstremalnymi zjawiskami naturalnymi (np. powodziami),
- Systematycznej budowy i utrzymania skutecznego systemu planowania przestrzennego (np. eliminowania chaotycznego sposobu zabudowy przedmieść).

Koncepcje zawarte w Strategii Gminy Kamienica Polska zawierają założenia Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.

6.6. KRAJOWA STRATEGIA ROZWOJU REGIONALNEGO 2010-2020: REGIONY, MIASTA, OBSZARY WIEJSKIE

Główny cel strategiczny polityki regionalnej określony w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020 to:

- Efektywne wykorzystanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym.

Realizacja tego celu jest możliwa dzięki koncentracji środków w obszarach i działaniach, które w największym stopniu będą przyczyniały się do realizacji celów szczegółowych tj.:

- Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów,
- Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych,
- Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie.

Strategia Rozwoju Gminy Kamienica Polska na lata 2016-2025 będzie realizować założenia Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego na lata 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie.

6.7. STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO „ŚLĄSKIE 2020+”

Spójność dokumentów strategicznych Gminy wymaga połączenia celów Strategii z dokumentem nadrzędnym, jakim jest strategia województwa. Spójność ta realizowana jest na poziomie celów strategicznych obu dokumentów, które przekładają się dalej na konkretne zadania inwestycyjne.

Planowanie rozwoju jest jednym z kluczowych zadań, jakie ustawowo zostały przypisane samorządowi województwa. Opracowuje on strategię, stanowiącą zapis świadomych wyborów społeczności regionu, zorientowanych na rozwiązanie głównych problemów i utrzymanie województwa na ścieżce trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz podnoszenie konkurencyjności regionu.

Dokument, będący aktualizacją Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020”, uchwalonej przez Sejmik Województwa Śląskiego 17 lutego 2010 roku, stanowi plan samorządu województwa określający wizję rozwoju, cele oraz główne sposoby ich osiągnięcia w kontekście występujących uwarunkowań w perspektywie 2020 roku.

Strategia Rozwoju Gminy Kamienica Polska poprzez wykonanie zaplanowanych programów rozwojowych, realizować będzie cele strategiczne wyznaczone w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego do roku 2020.

6.8. ŚLĄSKI REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY NA LATA 2014-2020 WRPO 2014+

Zgodnie z RPO WSL 2014-2020 realizowane będą zadania w ramach następujących priorytetów:

- Priorytet I. Nowoczesna gospodarka,
- Priorytet II. Cyfrowe śląskie,
- Priorytet III. Konkurencyjności MŚP,
- Priorytet IV. Efektywność energetyczna, odnawialne źródła energii i gospodarka niskoemisyjna,
- Priorytet V. Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów,

- Priorytet VI. Transport,
- Priorytet VII. Regionalny rynek pracy,
- Priorytet VIII. Regionalne kadry gospodarki opartej na wiedzy,
- Priorytet IX. Włączenie społeczne,
- Priorytet X. Rewitalizacja oraz infrastruktura społeczna i zdrowotna,
- Priorytet XI. Wzmocnienie potencjału edukacyjnego,
- Priorytet XII. Infrastruktura edukacyjna,
- Priorytet XIII. Pomoc techniczna.

Wszędzie tam, gdzie jest to możliwe i zasadne, zostanie zastosowane zintegrowane podejście terytorialne. Podejście to będzie wdrażane na obszarach funkcjonalnych czterech Subregionów: Centralnego, Północnego, Południowego i Zachodniego, stanowiących – zgodnie ze Strategią rozwoju województwa śląskiego „Śląskie 2020 +” - obszary polityki rozwoju.

Programy operacyjne Strategii Rozwoju Gminy Kamienica Polska są zbieżne z priorytetami inwestycyjnymi wszystkich osi priorytetowych RPO WSL 2014-2020.

6.9. PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO „PLAN 2020+”

Strategicznym wyzwaniem zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego jest zrównoważony rozwój przestrzenny, służący integracji przestrzeni regionalnej z przestrzenią europejską i krajową, spójności wewnętrznej województwa, zwiększeniu jego konkurencyjności oraz podniesieniu poziomu i jakości życia mieszkańców do średniego poziomu w Unii Europejskiej.

Programy operacyjne Strategii Rozwoju Gminy Kamienica Polska są zbieżne z celami szczegółowymi Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego.

6.10. STRATEGIA ROZWOJU POWIATU CZĘSTOCHOWSKIEGO NA LATA 2016-2020

Strategia Rozwoju Powiatu Częstochowskiego zawiera następujące obszary działania w ramach ładu gospodarczego, społecznego i przestrzennego:

- Obszar I – Nowoczesny Powiat Częstochowski, oparty na wiedzy, kreatywności i przedsiębiorczości mieszkańców,
- Obszar II – Powiat Częstochowski jako obszar bezpieczny i spójny pod względem społecznym i komunikacyjnym. Zrównoważony rozwój społeczny,
- Obszar III – Ochrona środowiska i efektywne wykorzystanie zasobów przyrodniczych, turystycznych i kulturowych Powiatu,
- Obszar IV – Relacje i współpraca Powiatu z otoczeniem.

Obszary te zawierają odpowiednie cele, które powiat będzie realizował. Cele strategiczne Strategii Gminy Kamienica Polska bezpośrednio się do nich odnoszą.

Projekt 12.08.2016 r.

Projekt 12.08.2016 r.

7. WDRAŻANIE STRATEGII

7.1. METODY ZARZĄDZANIA I MONITOROWANIA STRATEGII ROZWOJU GMINY KAMIENICA POLSKA NA LATA 2016-2025

Strategia jest dokumentem planowania długookresowego, który stanowi podstawę do precyzowania rozwojowych przedsięwzięć społecznych i gospodarczych. Sądzić należy, że aktualizacja Strategii jeden raz w okresie czteroletniej kadencji władz samorządowych winna zapewnić jej wystarczające dostosowanie do zmieniającej się sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy.

Zaprezentowane opracowanie zawiera zbiór celów strategicznych Gminy. Określenie „cel” określa zarówno pojedyncze działanie, wiele działań bądź wręcz odwołuje się do spójnego opracowania.

W skali krótko i średniookresowej aktualizacje planów rozwojowych Gminy zapewnia przygotowanie i doroczny przegląd budżetów i Wieloletnich Prognoz Finansowych. Monitoring i ewaluacja oprócz dokonania oceny stopnia realizacji działań zapisanych w Strategii polega na wprowadzaniu modyfikacji zgodnie ze zmieniającymi się warunkami wpływającymi na rozwój społeczny i gospodarczy Gminy.

Realizacja zadań odbywać się będzie poprzez uchwalanie i realizację kolejnych budżetów. W pozostałych obszarach cele opisane w Strategii winny stać się podstawą projektów realizowanych przez samorząd.

Władze Gminy wypełniając strategię winny podejmować decyzje określające: rodzaj zadań i ich hierarchię, zakres finansowania, okres i kolejność realizacji zadań. Zarządzanie finansowe polega na wdrażaniu przyjętych przez Radę Gminy kolejnych budżetów i WPF-ów, analizujących aktualne możliwości inwestycyjne. Aktualne dokumenty (budżet i WPF) są dostępne każdorazowo na stronie BIP Gminy Kamienica Polska.

Bezpośrednim wskaźnikiem wykonania strategii będzie stopień realizacji zaplanowanych projektów. Poszczególne „cele” opisane w strategii posiadają określone mierniki oceny będące podstawą do budowania szczegółowych zasad oceny postępu prac nad programami. Sposób prezentacji osiągnięć w realizacji strategii to decyzja władz Gminy. Monitorowanie i ocena zarówno Strategii jak i innych programów polegać winno na porównaniu osiągniętego stanu

do założeń opisanych w odpowiednich programach na podstawie analizy sprawozdań rzeczowych i finansowych jednostek organizacyjnych Gminy.

Urząd Gminy w Kamienicy Polskiej jako instytucja wdrażająca Strategię jest odpowiedzialny za:

- zbieranie i udostępnianie danych na temat postępów wdrażania oraz przebiegu realizacji Strategii,
- zapewnienie spójności różnych dokumentów programowych.

W przyjętej hierarchii dokumentów programowych podstawowe informacje pokazujące realizację Strategii zawierają w sobie sprawozdania z wykonania budżetu Gminy.

Strategia Rozwoju Gminy Kamienica Polska została opracowana przy założeniu, że jej sporządzenie przyczyni się do planowego zarządzania wymagającego okresowych weryfikacji luki pomiędzy stanem faktycznym i stanem pożądanym w Gminie.

7.2. SPOSOBY INICJOWANIA WSPÓŁPRACY MIĘDZY SEKTOREM PUBLICZNYM, PRYWATNYM I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Do zadań Gminy należy współpraca i wspieranie wybranych przedsięwzięć organizacji pozarządowych działających na jej terenie. Sposób przygotowania i monitorowania strategii i innych dokumentów związanych z rozwojem Gminy gwarantuje włączenie organizacji pozarządowych i sektora prywatnego we współpracę z sektorem publicznym. Dodatkowo należy wspomnieć, że skład Rady Gminy będącej szeroką reprezentacją mieszkańców Gminy sprzyja łączeniu różnych środowisk w aktywności na rzecz Gminy. Bezpośrednio w zgłaszaniu i przy opracowywaniu zadań biorą czynny udział organizacje pozarządowe oraz społeczeństwo zarówno poprzez włączanie się bezpośrednio jak i poprzez swoich przedstawicieli w Radzie Gminy.

Gmina inicjuje współpracę z instytucjami sektora publicznego i lokalnymi przedsiębiorstwami sektora prywatnego poprzez organizowanie wspólnych spotkań dla przedstawicieli tych jednostek.

7.3. PUBLIC RELATIONS STRATEGII GMINY KAMIENICA POLSKA

Istotną uwagę władze Gminy przykładają do przekazywania społeczności lokalnej rzeczowej i wyczerpującej informacji na temat realizacji Strategii. Public Relations, którego zadaniem jest upowszechnianie zamierzeń Strategii i dokumentów związanych pośród przyszłych beneficjentów (w tym zwłaszcza mieszkańców), jednostek podległych i innych podmiotów odbywa się poprzez trzy formy komunikacji:

- serwisy internetowe – będące szybkim i ogólnodostępnym źródłem informacji o aktualnych działaniach i stanowią dla opinii publicznej kompleksowe źródło informacji o założeniach i osiągnięciach strategii,
- współpracę z mediami – działania wykorzystujące współpracę z prasą, radiem, telewizją o zasięgu lokalnym będą kluczowym elementem przy realizacji Strategii i dokumentów związanych,
- bezpośrednio działania informacyjno-promocyjne Wójta Gminy.

Podstawowym celem działań związanych z Public Relations Strategii jest dotarcie do jak najszerszej grupy odbiorców końcowych działań podejmowanych w ramach Strategii, a więc do mieszkańców Gminy, przedsiębiorców lokalnych, organizacji społecznych. Informowanie społeczności lokalnej o realizacji Strategii Gminy odbywać się będzie w sposób pośredni – medialny, jak i bezpośredni – interaktywny. Pośrednio informacje zamieszczane będą w lokalnej prasie, na stronie internetowej Gminy, w materiałach i broszurach promocyjnych i informacyjnych.

Projekt 12.08.2016 r.

8. ZAŁĄCZNIKI

1. Dokumenty strategiczne Gminy powiązane ze strategią rozwoju

- Program Ochrony Środowiska Gminy Kamienica Polska,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kamienica Polska na lata 2014-2020,
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kamienica Polska,
- Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe Gminy Kamienica Polska.

Aktualne dokumenty strategiczne są dostępne na stronach internetowych Gminy.

Projekt 12.08.2016r.

2. Macierz analizy SWOT Gminy Kamienica Polska

Cecha bilansowana	OT	Współpraca z otoczeniem					suma	Wyzwania						suma
		Współpraca z otoczeniem	Kultura	Lasy	Usługi i przetwórstwo	Handel, transport i magazynowanie		Ludność	Bezrobocie	Gleby (bonitacja)	Mieszkalnictwo	Sieć komunikacyjna	Komunikacja publiczna	
SW	wartość	1,80	4,32	2,40	1,20	1,20		0,00	0,24	0,40	0,05	0,20	0,18	
Edukacja	0,30	2	2	1	2	2	2,70	2	2	0	0	1	1	1,80
Kultura	0,48	2	0	1	1	1	2,40	2	1	0	0	1	1	2,40
Położenie Gminy	0,60	2	2	2	2	2	6,00	1	2	0	2	2	2	5,40
Lasy	0,60	2	2	0	1	1	3,60	1	1	1	1	1	1	3,60
Sieć wodociągowa	0,33	1	1	1	1	1	1,65	1	1	1	2	1	1	2,31
							16,35							15,51
Gleby (bonitacja)	0,10	1	1	1	1	1	0,50	1	1	0	1	0	0	0,30
Mieszkalnictwo	0,05	2	1	1	2	2	0,40	2	2	0	0	2	2	0,40
Komunikacja publiczna	0,09	2	1	1	2	2	0,72	2	1	0	1	1	0	0,45
							1,62							1,15

3. Macierz analizy TOWS Gminy Kamienica Polska

Cecha bilansowana	SW	Edukacja	Kultura	Położenie Gminy	Lasy	Sieć wodociągowa		Gleby (bonitacja)	Mieszkalnictwo	Komunikacja publiczna	
OT	wartość	0,30	0,48	0,60	0,60	0,33	suma	0,10	0,05	0,09	suma
Współpraca z otoczeniem	1,80	2	2	1	2	1	14,40	0	2	2	7,20
Kultura	4,32	1	0	1	2	1	21,60	1	1	1	12,96
Lasy	2,40	1	1	1	0	0	7,20	0	1	1	4,80
Usługi i przetwórstwo	1,20	1	1	1	1	1	6,00	0	1	2	3,60
Handel, transport i magazynowanie	1,20	1	1	1	1	1	6,00	0	1	2	3,60
							55,20				32,16
Ludność	0,00	1	1	0	0	1	0,00	0	2	2	0,00
Bezrobocie	0,24	1	2	0	0	1	0,96	0	1	2	0,72
Gleby (bonitacja)	0,40	0	1	0	1	0	0,80	0	0	0	0,00
Mieszkalnictwo	0,05	1	1	0	1	1	0,20	0	0	2	0,10
Sieć komunikacyjna	0,20	1	1	0	1	1	0,80	0	2	2	0,80
Komunikacja publiczna	0,18	1	1	0	1	1	0,72	0	2	0	0,36
							3,48				1,98

4. Zaproszenie do konsultacji zostało skierowane do ogółu mieszkańców poprzez:

- zamieszczenie na stronie internetowej Gminy i podmiotów powiązanych,
- zamieszczenie na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy w Kamienicy Polskiej.

Wzór ankiety składanej w ramach konsultacji został

- kolportowany do sołectw,
- wyłożony w Urzędzie Gminy w Kamienicy Polskiej.

Projekt 12.08.2016 r.

5. Zespół Remedis SA

- Krzysztof Nowak – Prezes Zarządu
- Krzysztof Mrowicki – Dyrektor
- Marcin Wyszogrodzki – Dyrektor ds. Sektora Publicznego
- Bartosz Baranowski – Specjalista ds. Sektora Publicznego
- Natalia Lis – Specjalistka ds. Metodyki i Badań

Projekt 12.08.2016 r.

7. Cele, programy, działania – szablon

CEL STRATEGICZNY	
Program operacyjny	
Nazwa działania 1	
Opis Działania	
Potencjalne źródło finansowania	
Miernik oceny	
Termin realizacji	
Koordynator	
Nazwa działania 2	
Opis Działania	
Potencjalne źródło finansowania	
Miernik oceny	
Termin realizacji	
Koordynator	

SPIS TABEL I RYSUNKÓW

Tabela 1 SIEĆ OSADNICZA W GMINIE KAMIENICA POLSKA (stan na 31.12.2015 r.)	21
Tabela 2 POWIERZCHNIA GEODEZYJNA GRUNTÓW W GMINIE KAMIENICA POLSKA	23
Tabela 3 LICZBA MIESZKAŃCÓW GMINY KAMIENICA POLSKA W LATACH 2005-2014	33
Tabela 4 LICZBA OSÓB W WIEKU PRZEDPRODUKCYJNYM, PRODUKCYJNYM I POPRODUKCYJNYM	36
Tabela 5 GMINA KAMIENICA POLSKA NA TLE WOJEWÓDZTWA, POWIATU I SĄSIADUJĄCYCH Z NIĄ GMIN	37
Tabela 6 CHARAKTERYSTYKA OSÓB BEZROBOTNYCH W GMINIE KAMIENICA POLSKA (stan na 31.12.2015 r.)	38
Tabela 7 STOPA BEZROBOCIA W POWIECIE, WOJEWÓDZTWIE I KRAJU W LATACH 2012-2014	40
Tabela 8 PLAN WAŻNIEJSZYCH IMPREZ KULTURALNYCH I SPORTOWYCH W GMINIE KAMIENICA POLSKA.....	40
Tabela 9 STRUKTURA MIESZKAŃ W GMINIE W LATACH 2012-2014.....	41
Tabela 10 POWIERZCHNIA GOSPODARSTW ROLNYCH W GMINIE KAMIENICA POLSKA	42
Tabela 11 LICZBA GOSPODARSTW ROLNYCH W GMINIE KAMIENICA POLSKA.....	42
Tabela 12 STRUKTURA PRODUKCJI ROLNEJ	42
Tabela 13 POGŁÓWIE ZWIERZĄT GOSPODARSKICH.....	43
Tabela 14 ZUŻYCIE NAWOZÓW MINERALNYCH I WAPNIOWYCH W ROKU 2010	43
Tabela 15 PODMIOTY GOSPODARCZE W GMINIE W LATACH 2010-2014	43
Tabela 16 PODMIOTY GOSPODARCZE W GMINIE W POSZCZEGÓLNYCH SEKCJACH POLSKIEJ KLASYFIKACJI DZIAŁALNOŚCI (PKD) W 2013 I 2014 ROKU.....	44
Tabela 17 CHARAKTERYSTYKA SIECI WODOCIĄDOCIĄGOWEJ	46
Tabela 18 SIEĆ KANALIZACYJNA W GMINIE KAMIENICA POLSKA	47
Tabela 19 ZMIESZANE ODPADY ZEBRANE W CIĄGU ROKU	48
Tabela 20 CHARAKTERYSTYKA SIECI GAZOWEJ W GMINIE KAMIENICA POLSKA.....	49
Tabela 21 LICZBA UCZNIÓW W GMINIE KAMIENICA POLSKA W LATACH 2008-2015	51
Tabela 22 LICZBA MIEJSC I DZIECI W PRZEDSZKOLACH W GMINIE KAMIENICA POLSKA.....	51
Tabela 23 PLACÓWKI KULTURALNE W GMINIE.....	54
Tabela 24 WYKAZ GOSPODARSTW DOMOWYCH I OSÓB KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ	57

Tabela 25 STATYSTYKA PRZESTĘPSTW NA TERENIE POWIATU CZĘSTOCHOWSKIEGO	58
Tabela 26 PRZESTĘPCZOŚĆ NA TERENIE GMINY KAMIENICA POLSKA W ROZBICIU NA POSZCZEGÓLNE SOŁECTWA	58
Tabela 27 BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE ROZWOJU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ	62
Tabela 28 BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE ROZWOJU STANU ŚRODOWISKA	63
Tabela 29 BILANS STRATEGICZNY W OBSZARZE ROZWOJU GOSPODARCZEGO	65
Tabela 30 BILANS STRATEGICZNY – POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE ROZWOJU SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ.....	67
Tabela 31 BILANS STRATEGICZNY – POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE STANU ŚRODOWISKA.....	68
TABELA 32 BILANS STRATEGICZNY – POTENCJAŁ ROZWOJOWY W OBSZARZE ROZWOJU GOSPODARCZEGO	69
TABELA 33 ANALIZA SWOT GMINY KAMIENICA POLSKA (JAKOŚCIOWA)	74
Tabela 34 ANALIZA SWOT GMINY KAMIENICA POLSKA.....	76
Tabela 35 CEL STRATEGICZNY 1.....	83
Tabela 36 CEL STRATEGICZNY 2.....	88
Tabela 37 CEL STRATEGICZNY 3.....	93

Rysunek 1 Gmina Kamienica Polska na mapie powiatu częstochowskiego (źródło: www.osp.org.pl)	20
Rysunek 2 Odległość [km] Kamienicy Polskiej od niektórych, większych miejscowości	20
Rysunek 3 Kościół w Kamienicy Polskiej (źródło: https://pl.wikipedia.org).....	27
Rysunek 4 Murowane kaplice w Gminie Kamienica Polska (źródło: http://kamienicapolska.pl)	28
Rysunek 5 Drewniane domy w Gminie Kamienica Polska (źródło: http://kamienicapolska.pl)	28
Rysunek 6 Muzeum Regionalne w Kamienicy Polskiej (źródło: http://kamienicapolska.pl)	54
Rysunek 7 Gminna Hala Sportowa w Kamienicy Polskiej (źródło: http://kamienicapolska.pl) .	55

Projekt 12.08.2016

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1 Stosunek liczby kobiet i mężczyzn w Gminie.....	32
Wykres 2 Gęstość zaludnienia w Gminie na 1 km ²	33
Wykres 3 Migracje mieszkańców Gminy Kamienica Polska	34
Wykres 4 Urodzenia i zgony w Gminie Kamienica Polska w latach 2005-2014	35
Wykres 5 Przyrost naturalny w Gminie Kamienica Polska w latach 2005-2014	35
Wykres 6 Liczba ludności Gminy Kamienica Polska w wieku przedprodukcyjnym w latach 2005-2014	36
Wykres 7 Liczba ludności Gminy Kamienica Polska w wieku produkcyjnym w latach 2005-2014	36
Wykres 8 Liczba ludności Gminy Kamienica Polska w wieku poprodukcyjnym w latach 2005-2014	37
Wykres 9 Bezrobotni rejestrowani na obszarze Gminy w latach 2008-2015.....	39
Wykres 10 Liczba dzieci w przedszkolach, szkołach podstawowych, gimnazjach i szkołach ogólnokształcących na terenie Gminy Kamienica Polska	52
Wykres 11 Bilans strategiczny w obszarze rozwoju społeczności lokalnej	63
Wykres 12 Bilans strategiczny w obszarze stanu środowiska	64
Wykres 13 Bilans strategiczny w obszarze rozwoju gospodarczego	66
Wykres 14 Bilans strategiczny – potencjał rozwojowy w obszarze rozwoju społeczności lokalnej.....	68
Wykres 15 Bilans strategiczny – potencjał rozwojowy w obszarze rozwoju społeczności lokalnej.....	69
Wykres 16 Bilans strategiczny – potencjał rozwojowy w zakresie rozwoju gospodarczego	70
Wykres 17 SWOT Gminy Kamienica Polska	78
Wykres 18 TOWS Gminy Kamienica Polska	78
Wykres 19 SWOT/TOWS Gminy Kamienica Polska	79